

YENİ ÇAĞ

- B. Ponomarev: Çağdaş genç nesil ve komünistler
- xx: Kapitalist dünyada kadın
- M. Varnenska: Üstün gelen Vyetnam
- Z. Lorents: Dünya gençlik forumu
- F. Balagtas: Filipinlerde Maoistler
- xx: Sosyalist ülkelerde bilim ve eğitim

Özel Sayfalar

A. Saydan: Ayın olayları
Ayın yorumları

6(108)
Haziran
1973

BARİŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

Çağdaş genç nesil ve komünistler

Boris Ponomaröv

SBKP Politbüro aday üyesi ve MK Sekreteri

Komünist hareketinin aktif politik gücü ve yedeği olarak gençlik arasında çalışma, komünistlerin eyleminin daima önemli doğrultularından biri olmuştur. Günümüzde bu çalışmanın önemi alabildiğine artmaktadır. Gençler kendi yığınları içinde politikaya çok daha önce atılmakta, öğrenimleri ve vasıfları yükselmektedir. Gençlerin sürdürdükleri hayat tarzında, babalarının gençliğinin geçtiği koşullara kıyasla, esaslı değişmeler olmaktadır. Genç erkek ve kızların bilinci üzerinde çeşitli ideolojik etkiler çoğalmaktadır.

Bugün yeryüzü nüfusunun yarısının yaşı 24 yılı geçmiyor. Son yıllarda, gençliğin politik aktivitesinin, sınıf savaşında, anti-emperyalist harekette, sosyalist ve komünist toplum kuruculuğundaki rolünün önemli derecede arttığı görülüyor.

Şüphesiz ki, gençlik problemi ve bu probleme yaklaşım, çeşitli sosyal koşullara göre değişiyor. Sosyalizmde genç neslin kaderi ve geleceği, Marksizm-Leninizm ideallerini gerçekleştirme davasının ayrılmaz bir parçasıdır. Tabii bu hususta çeşitli problemlerle karşılaşmaktadır. Genç erkek ve kızların yeni toplum kuruculuğuna katılmaları, Marksist-Leninist dünya görüşünü benimsemeleri, yeni insanın biçimlenmesi elbette kendiliğinden oluvermez. Bunları gerçekleştirmek amacıyla, komünist partileri ve komünist gençlik örgütleri büyük bir çalışma yürütmektedirler.

Kapitalist ülkelerde, komünistlerin önünde, daha başka problemler, gençliğin en geniş tabakalarını harp tehlikesine karşı, emperyalizme karşı

mücadeleye çekebilme, onları işçi sınıfının mevzilerine, sosyalizmin mevzilerine yaklaştırmak, onlara Marksist-Leninist dünya görüşü kazandırma problemleri vardır.

1.

Çeşitli memleketlerde gençlik arasında çalışmanın koşullarında ve karakterindeki ayrılmalar ne olursa olsun, dünyayı devrim yoluyla yenileme dâvasına genç kuşağın geniş ölçüde katılmasını sağlamak bütün komünist hareketinin genel çabasını teşkil etmektedir. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin gençlik arasındaki çalışma tecrübesinin bazı yönleri bu bakımdan dikkate değer özellikler göstermektedir.

Sovyet ülkesinde bugünkü genç kuşak artık ilginç bir sosyal-politik karakteristiğe sahiptir. Şimdi 16–30 yaşları arasında olanlar Sovyet halkının hemen hemen beşte birini teşkil ediyor. Bunların çalışabilen nüfus içindeki nispi payı % 30'dan fazla, halk ekonomisi alanında çalışanlar içindeki nispi payı ise % 40'ın üstündedir. Şu veriler de Sovyet gençliğinin örgütlülük derecesini göstermektedir: Memleketimizde 31 milyondan fazla Komsomol üyesi genç, 28 milyon meslek birlikleri (sendikalar) üyesi genç ve 2 milyon da parti üyesi genç vardır.

Sovyet gençliğinin mânevi çehresi ve karakteri, Sovyet toplumunun tüm yaşam tarzının etkisi altında ve aynı zamanda SBKP'nin amaca yönelik eylemi sonucu olarak oluşmaktadır. Sosyalist düzen, geçliği sömürüden ve eşitsizlikten kurtarmakta, sosyal-politik haklarını güven altına almakta, ona yarınına güven aşılarmakta, onun önünde en geniş çalışma, öğrenim ve kültür olanakları açmaktadır. Bu düzen, ilân edilen toplumsal hedef ile uygulanan reel politika arasındaki yüzyıllanmış tutarsızlığı gidermekte; hayal kırıklığı, kendi kabuğuna çekilme ve yalnız kişisel selâmetini düşünenin sosyal ortamını yoketmektedir.

Sosyalizm, gençliğin önüne öyle yüce hedefler koymaktadır ki, bunlar gençlerde büyük bir enerji yaratmaktadır.

Bugünkü genç nesil, halkın Vatandaş Harbi ve Büyük Anayurt Harbi yıllarında, sosyalist toplumun temellerinin kurulması yıllarında gösterdiği fedakârlık ve kahramanlıklarla oluşan geleneklerini en layık biçimde devam ettiriyor. SBKP Sovyet gençliğine tamamiyle güvenmekte, inanmakta ve onun kişiliğinden sağlam bir destek görmektedir.

Bütün bu söylediklerimiz, elbette, gençlik arasındaki çalışmada problemler ve güçlüklerle karşılaşmadığımız anlamına gelmez. Böyle problemler ve güçlükler vardır. Parti ve Komsomol bunları açıkça ortaya koymakta, her birinin çözümü ve giderilmesi için en doğru yolu bulmaya çalışmaktadırlar. Problemlerin tam zamanında çözümünün büyük bir önemi vardır, çünkü bugünkü genç kuşağa, Sovyet toplumunu en yüksek gelişme aş-

masına, komünizm aşamasına yükseltmekte büyük bir rol oynamak yer yüzünde barış, ilerilik ve sosyalizm güçleri ile gericilik, saldırı ve emperyalizm kuvvetleri arasındaki mücadeleye önemli bir katkıda bulunmak ödevi düşmektedir.

SBKP XXIV. Kongresi, yetişmekte olan genç nesil üzerinde büyük bir dikkatle durdu. 1971 yılı Ekim ayında yapılan Sovyetler Birliği Üniversiteler Kongresi'nde, L. İ. Brejnev yoldaş şunları söyledi: «XXIV. Kongre kararları, denilebilir ki, bilimsel-teknik ve sosyal ilerleme bayrağını Sovyet gençliğine vermektedir. Kongre, Sovyet ülkesinin genç erkek ve kızlarını, üretimde ve yaşamda yüksek bir kültüre ulaşmak, Sovyet hayatında komünizm normlarının yerleşmesini sağlamak için savaşanların ön sıralarında yürümeğe çağırıştır.» (!)

Partimiz genç neslin, komünist inançları bütün özlüğüyle kavrayıp benimsemesini, pratik hayatta büsbütün bunları kılavuz edinmesini, ideolojik ve politik alanda doğru yönü kendi başına bulabilme alışkanlıkları edinmesini sağlamaya çalışmaktadır.

SBKP, genç nesli, sosyalizmin sosyal-ekonomik ve politik kazanımlarını koruma ve çoğaltmada yurttaşlık sorumluluğu duygusu kazandırmak üzere eğitmektedir. Parti, çalışma hayatında zaman zaman karşılaşılan şu veya bu güçlük ve yetersizliklerden, gençliğin doğru sonuçlar çıkarma yeteneği edinmesini de sağlama çabasıdadır. Bilindiği gibi, böyle bir yetenekten yoksunluk, genç insanda, toplumsal pasiflik ve umursuzluk gibi karakter çizgilerinin gelişmesine ve bazan da sosyalizm dâvasına yabancı etkileri kabullenme yatkınlığına yol açabilir.

Parti, gençliğin, kendine özgü şevk ve girişkenliği tamamiyle belirtilebileceği koşulları yaratmaya, bu şevki de, girişkenliği de yaratıcı eylem mecrasına yöneltmeye çalışmaktadır. Sovyetler Birliğinde, genç insanın kişiliğinin oluşması üzerinde kolektifin etkisini güçlendirme işine büyük önem verilmektedir. Bu sorunun çözümünde, elbette, genç neslin gerek sınıfsal ezgiyi ve sömürüyü, gerek harbin ağır çilelerini, gerekse harpten sonraki kalkınma güçlüklerini kişisel tecrübesiyle tanımadığı da gözönünde tutulmaktadır. Bundan ötürü de, SBKP, Sovyet halkının devrimci geleneklerinin daha derine inilerek öğrenilmesine ve propaganda edilmesine büyük bir yer ayırmaktadır.

Partimiz, gençliğin ideolojik-politik eğitimiyle, komünizm kuruculuğu pratik sorunlarının çözümüne genç neslin her günkü katılımını bağdaştırmada daima Leninci prensipi kılavuz edinmektedir.

Sovyet gençliği, beşyillik plânı gerçekleştirme yönünde bütün halkı kapsayan yarışa aktif olarak katılmaktadır. Bilindiği üzere, içinde bulunduğu muz beşyillik halk ekonomisini entansif olarak geliştirme ve bütün üretim

(!) L. İ. Brejnev, Lenin'in yolunda. Demeçler ve yazılar, c. 3, Moskova, Politzdat, 1972, s. 425.

kollarında etkinliği artırma etkenlerine bilhassa önem verilmektedir. Bu yolda milyonlarca genç işçi ve uzmanın rasyonalizatör ve icatçı olarak belirmeleri, bilimsel-teknik devrimin ön cephesinde çalışmaları sevindirici bir olaydır. Dokuzuncu beşyılığın çok önemli bazı inşaat yerlerinin şefliğini, bunları atılım kuruluşları ilân ederek, Komsomol yükümlenmiş bulunmaktadır. Şimdi memlekette böyle 150'den fazla kuruculuk yeri vardır ve gençlik burularda çalışma heyecanı ve gerçek kahramanlık örnekleri vermektedir. Bu öncü kuruluşların çalışmaları, üretimde çeşitli girişimler, üniversite öğrencilerinin yapıcılık ekipleri, gençlere fikir sağlamlığı, kolektivizm, emekseverlik, ulusal mülkiyete karşı dikkatli olma, sosyalist yurtseverlik, halka hizmet duygusu, güçlükleri yenme beceriği gibi hârikulâde nitelikler kazandırmaktadır.

SBKP, gençliğin toplumsal-politik aktifliğini, toplum işlerinin yönetilmesine katılışını her araçla destekliyor ve geliştirmeye çalışıyor. Bugün, mahalli sovyetlerde yaşları 30'u geçmeyen 550 binden fazla halkvekili (yani bütün halkvekillerinin % 25'inden çoğu) vardır ve bunların 320 bini Komsomol üyesidirler. Çeşitli devlet organlarında ve toplumsal örgütlerde Komsomol'un temsilcileri vardır. Bu katılış, gençlerin yönetim alışkanlıkları, devlet açısından ve memleket ölçüsünde düşünme kabiliyeti edinmelerine yardım etmektedir.

SBKP, gençliğin çeşitli sosyal tabakalarının birbirine daha fazla yaklaşmalarını sağlama tedbirlerine özel bir önem veriyor. Bu problemin, yavaş yavaş sınıfsız komünist topluma doğru ilerleme bakımından, bütün Sovyet gençliğinin komünizm idealleri ruhunda eğitimi bakımından ilkesel bir önemi vardır. Şimdi bu problemin nasıl çözümlendiğini görelim.

Örneğin, öğrenim durumunu ele alalım. SSCB'de zorunlu genel orta öğrenime geçiş süreci tamamlanıyor. Yüksek öğrenime gelince, bu alanda toplumun bütün sınıf ve sosyal grupları temsilcilerinin, biçimsel değil de eylemsel eşitlik temeli üzerinde yüksek okullara devam etmelerini sağlama hedefi güdüyor. Bu maksatla da, yüksek okullarda üretimden gelen gençler için hazırlık bölümleri meydana getiriliyor; üretim stajına sahip olanlara yüksek okullara girmede öncelik tanınıyor; genç işçi ve köylülerin örgütlü biçimde öğrenime gönderilmesi pratiği uygulanıyor; nihayet, üniversite öğrencilerinin maddi durumlarını ve konut-yaşam koşullarını iyileştirme tedbirleri de bu genel amaca hizmet ediyor.

Sovyet gençliğinin çeşitli sosyal gruplarını yaklaştırmaya işi başka kanallarla da gerçekleştiriliyor. Örneğin, üniversite öğrencilerinin yapıcılık ekipleri, tatil zamanlarında memleketin çeşitli bölgelerine hareket ederek, işçi ve köylü gençliğinin hayatını ve problemlerini pratik olarak tanıma olanaklarını buluyorlar. Bu süreçte Sovyet Ordusunun oynadığı rolü de belirtmemiz gerekir. Ordu, esas itibarıyla, erlere yalnız askerlik sanatı ihtisası kazandırmak ve onların öğrenim düzeyini yükseltmekle kalmamakta aynı

zamanda çeşitli sosyal grupların ve ulusların gençlerini birbirine yaklaştırmaktadır.

SBKP, bir yandan, yüksek öğrenim yapmış ve politik çalışmaya elverişli nitelikler kazanmış en iyi işçi ve köylü gençlik temsilcilerinin, toplum yönetimine aktif olarak katılmalarını sağlamaya çalışmaktadır. Devlet ve parti görevlerinde çalışacak kadrolar bunların arasından yetişmektedir. Bu süreç, yalnız günümüz bakımından değil, toplumsal gelişme perspektifi bakımından da gayet önemlidir.

SBKP'nin gençlik arasındaki çalışmalarında başlıca yönlerden biri de enternasyonal eğitimidir. Memleketimizde Sovyet egemenliği yıllarında yaratılan enternasyonalizm atmosferi, bu sorunun çözülmesini kolaylaştırıyor. Ülkemizde, genç nesil, yeni tarihsel insan topluluğu sıfatıyla Sovyet halkının organik bir parçası olarak yetişiyor. Bu nesil, daha çocukluk yıllarından itibaren, kültüre saygı, bütün SSCB halklarının demokratik mirasına saygı ruhunda eğitilmiştir. Ülkemizin birçok uluslarına mensup gençlerin elele çalıştıkları komsomol-gençlik yapıları, halklar arasında dostluk ve kardeşlik geleneklerini tecessüm ettirmekte ve geliştirmektedir. Okullarda ve üniversitelerde, meslek-teknik okullarında ve üretimde, Komünist Gençlik Örgütünde ve diğer toplumsal örgütlerde, her yerde, Sovyetler Birliğini oluşturan çeşitli ulusların ve halk gruplarının genç temsilcileri birtek ailenin üyeleri gibi yaşamakta ve çalışmaktadırlar.

SBKP, Sovyet gençliğini, sosyalist ülkeler halklarıyla kardeşçe dostluk ruhunda, kapitalist memleketler ve gelişmekte olan ülkeler emekçileriyle sınıfsal dayanışma ruhunda eğitmeyi ödev bilmektedir. SSCB'de basın ve bütün enformasyon araçları, kapitalist memleketler emekçilerinin hayatını ve mücadelesini, Marksist-Leninist partilerin, komünist gençlik birliklerinin ve bütün anti-empyalist güçlerin devrimci eylemlerini geniş ölçüde yansıtmaktadır.

2.

Partimiz, genç kuşak arasında ideolojik-politik çalışmaya büyük bir önem veriyor. Tecrübe, bu çalışmada başarıya ulaşmanın her şeyden çok, onu doğru örgütlemeye ve uygulama yöntemlerine bağlı olduğunu gösteriyor.

V. İ. Lenin şöyle diyordu: «Yaşlı neslin ve ihtiyaçların, sosyalizme, babalarının yavaşımından farklı bir yoldan, farklı biçimde ve farklı koşullar altında yaşanmak zorunda olan gençliğe gerektiği gibi yaklaşmayı beceremedikleri birçok haller vardır. (?) İşte bunu için, gençlikle çalışmada her türlü taşallaşmaya ve klişeciliğe asla tahammül edilemez.

Gençlikle ilişkiler sorununda partinin yöneticilik rolünün idarecilik ve buyrukçulukla hiçbir ilişkisi yoktur. SBKP, toplumumuzun çeşitli gruplarının

gerçekleştirilen gençlikle politik, örgütsel ve ideolojik çalışmalara tümüyle yön vermektedir. Bununla beraber, bu yöneltmeye aktif olarak katılan genç kuşağın menfaat ve ihtiyaçlarını da tamamen gözönünde bulundurmaktadır. SSCB ve Birlik Cumhuriyetleri yüksek sovyetlerine, yersel emekçi milletvekili sovyetlerine bağlı gençlik sorunları daimi komisyonları, meslek birliklerinin gençlik işleri komisyonları, yazarlar, gazeteciler, ressamlar ve bestekârlar birliklerine bağlı gençlik kolları, rasyonalizatör ve icatçılar birliklerinin özel komiteleri ve şubeleri, hep gençliğin problemlerini iyi anlama, bunları çözme yollarını bulma, yetişmekte olan kuşağın çeşitli tabakalarının ihtiyaçlarını giderme yönünde çaba harcamaktadırlar.

Sovyetler Birliğinde sırf gençliğe yönelik başlıbaşına kültür kolları meydana getirilmiştir. Bunu şu rakamlar ve kanıtlarla gösterebiliriz. Yalnız üç Komsomol yayınevi, 1972 yılında, gençlik için toplam olarak 41 milyon tirajla 700 kitap yayımladı. Çocuklar, öğrenciler için, geçen yıl, toplam tirajı 350 milyonu bulan 2.500 kitap basıldı. Birlik Cumhuriyetlerinde, yöre ve bölgelerde, radyo ve televizyona bağlı 274 gençlik redaksiyonu çalışmaktadır. Sinema stüdyoları, öncelikle gençlik konularıyla ilgili birçok film yapmaktadır. Birçok şehirde genç seyirciler için tiyatrolar vardır.

Bu yönde Komsomol-gençlik basınının rolüne de değinmek yerinde olur. Memleketimizde 276 gençlik ve çocuk gazete ve dergisi yayımlanıyor. Bunların her sayısının toplam tirajı 70 milyondur. Bu gazete ve dergilerden her birini ve her şeyden önce en yığinsal gazete olan «Komsomolskaya Pravda»yı açtığımız zaman, bütün sayfa ve sütunlarında Sovyet gençliğinin hummalı çalışmasını yansıtan haberler ve tablolar görürüz.

Memleketimizde, piyoner saraylarının, gençlik klüplerinin, bilimsel dernek ve birliklerin, amatör sanat grupları ve spor örgütlerinin çalışmalarına büyük bir önem veriliyor. Sosyalizmde spor, genç neslin yalnız fiziksel değil, aynı zamanda estetik ve moral gelişmesini sağlayan, iradesini çelikleştiren ve ona kolektivist nitelikler kazandıran bir araçtır. Bunun içindir ki, partimiz ve devletimiz, spora çok büyük bir önem vermektedirler.

Gençlik arasında çalışmada, doğal olarak, başlıca rolü partinin yönetimi altında çalışan gençlik örgütleri oynamaktadır. Bu örgütlerin en başında, Sovyetler Birliği Leninci Komünist Gençlik Birliği (SLKGB) ve Piyoner Örgütü gelir. Komsomol büyük haklara ve erkinliğe sahiptir. Bu örgüt bütün işlerimize aktif olarak katılmaktadır. Parti, Komsomol'un çalışmasına büyük bir değer vermekte, girişimlerini desteklemekte ve eyleminde karşılaştığı güçlükleri yenmesine yardım etmektedir. Kaldı ki, bu eylemde güçlükler de eksik değildir. Örneğin, prensip itibarıyla, genç insanın kişisel menfaatleri ile toplumun menfaatlerini bağdaştırmanın ne kadar önemli olduğunu herkes kabul ediyor, onun hakkı olan dinlenme ve eğlence zamanlarını örgütlemeyi ideolojik-politik karakterli ödevleri ile bağ-

(²) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 30, s. 226.

daştırma gereğini de âdeta herkes kavıyor. Fakat uygulamada, böyle bir bağdaştırmanın somut, yararlı ve aynı zamanda ilginç biçimlerini bulmak, ağırlığın şu veya bu yana kaymasından kaçınmak o kadar kolay olmuyor. Bu, cesur ve doğru çözümler araştırılmasını gerektiren yaratımlı bir süreçtir. Komsomol örgütleri daima böyle elverişli çözümler araştırıyorlar. Ve şüphesiz ki, komünistler bu yolda da onlara her bakımdan yardım ediyorlar.

SBKP'nin Komsomol'la çalışmada izlediği politik hat, onun inisiyatifi geliştirme hattıdır. Her canlı dâvaya zarar verebilecek olan haddinden fazla kuralcı düzenleme ve biçimsellik, gençlik arasında çalışmayla hiç de bağdaşır şey değildir. Bundan ötürü, parti, Komsomol aktivistlerinin inisiyatifi köstekliyen dar görüşlü vesayeti silkip atmaktadır.

Bununla beraber, SBKP, gençlik örgütlerinin erkinliğini tek yanlı anlama ve belirtmeye de daima karşı gelmiştir. Biriktirilen önemli tecrübe, sosyalist toplum koşullarında gençliğin damarlarında kaynayan heyecan ve coşkunluğun, ancak Komünist Partisinin devrimci politik tecrübesiyle bağdaştırıldığı takdirde, büyük bir yapıcı ve yaratıcı güç haline gelebileceğini göstermektedir.

3.

Bundan on-onbeş yıl önce, kapitalist dünyasında genç kuşağın önemli bir kısmı arasında görülen politik duygusuzluk ve ilgisizlik, komünistlerde ve aynı zamanda diğer ilerici güçler temsilcileri arasında belirli bir endişe uyandırıyor. Bugünse, tam tersine, bu gençlik devrimci bir heyecanla dolup taşıyor, sosyal-politik problemlerin çözümüne aktif olarak katılmak istiyor. Şimdi emperyalizme karşı, hayatı menfaatlerini koruma mücadelesinde doğru yolu bulabilmesi için bu gençliğe nasıl yardım edilebileceği sorunu ön plâna geçiyor. 1969 yılında yapılan Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı, komünistlerin gençlik hareketindeki yükselişe büyük bir değer verdiklerini ve bu harekete aktif olarak katıldıklarını belirtti.

Bugün, gençlik, köklü devrimci dönüşümler çağında hayata atılıyor. Yeryüzünün büyük bir kesiminde kapitalist sömürü ve ulusal ezgiye son verilmiş, reel sosyalist toplum kurulmuş; kapitalist memleketlerin örgütlü işçi sınıfı artık patronların ve hükümetlerin hesaba katmak zorunda kaldıkları bir toplumsal güç haline gelmiş; sömürgecilüğün sömürge sistemi çökertilmiş bulunuyor. Gençlik bu gelişmeye bizzat katılmakta ve elbette bu değişim ve dönüşümlerin büyük tepki gücünü tamamiyle hissetmektedir.

Gençliğin çoğu kısmının objektif durumu ve menfaatleri, onu işçi sınıfına doğru, komünist partisine doğru, Marksist fikirleri benimsemeye doğru

itmektedir. Marksizm-Leninizmde bulunan devrimcilik, ciddi ve ilmi değerler, yaratıcı karakter, teori ile yığınların sınıf mücadelesi pratiği arasındaki sıkı bağıllık gençliğin kalbini ve kafasını kazanmaktadır. Hayata atılan gençler, kapitalizmin giderek derinleşen genel bunalımından doğan en keskin çelişkilerle karşı karşıya geliyorlar. İş bulma ve çalışma, maddi ihtiyaçları ve durmadan artan mânevi ihtiyaçları giderme problemleri, genç nesli, isteklerine cevap vermekten âciz olan çağdaş kapitalizmin özüne karşı muhalefete yöneltiyor. Kardeş partilerin çeşitli dokümanlarında belirtildiği üzere, bilimsel-teknik ve kültürel ilerlemenin ihtiyaçları, insanın etraflı gelişmesi bakımından bu ilerlemenin yarattığı olanaklar, çağdaş kapitalizmdeki fiili duruma taban tabana zıt düşmekte, eğitim-öğretim ve mesleki öğrenim sisteminin baştanbaşa değiştirilmesi gereğini ortaya koymaktadır. Tekellerin keyfi egemenliğine karşı, emperyalizmin saldırganlık aksiyonlarına karşı örgütlenen yığınsal protesto hareketlerine gitgide daha büyük sayıda genç katılmaktadır. Bu çıkışlar, sosyal-politik içeriği bakımından, esas özü ve başlıca gücü işçi sınıfı olan geniş anti-emperyalist hareketin ayrılmaz bir parçasıdır. Günümüzde bütün ilerici hareketlerin kaderi işçi sınıfının mücadelesiyle organik biçimde örülmektedir.

Genç kuşağın gelişmesi elbette ideolojik bir boşlukta olmuyor; kapitalist dünyada gençliği etkilemek için sürekli bir mücadele yürütülüyor. Gençliğin geniş tabakalarının Marksizm-Leninizm mevzilerine geçişine yardım eden objektif koşullar ne kadar etkiliyse, bu mücadele de o kadar daha şiddetlidir.

Egemen sınıf, devlet makinesinin, kilisenin olanca gücünden, yığınsal enformasyon araçlarından ve gençleri politikaya ilgisizlik ve pasifliğe yöneltmek üzere etkilemenin, yani beyin yıkamanın bütün kanallarından yararlanıyor. Son zamanlarda, birçok ülkeler komünistlerinin belirttikleri gibi, reformist ve radikal akımlar temsilcileri gençlik arasındaki çalışmalarına bir hayli hız vermişlerdir. Genç kuşağın yabancılaşma duygusu, toplumda oynadığı rolün kendisini tatmin etmeyişi ve genellikle kapitalizmin üretimde insana verdiği yeri yadsıma, onda toplumsal inançlara güvensizlik uyandırıyor ve nihayet bir kısım gençlik arasında, meselâ «Hippiler» akımı gibi çarpık ve sakat sosyal protesto biçimlerinin yeğlenmesine, öte yandan da bir sürü sağ ve «sol» aşırımlar tarafından başvurulmuş anarşist radikalizme yol açıyor. Bu da, egemen sınıfın, gençliği örgütlü işçi hareketinin karşısına çıkarmasına ve sosyalist ülkelere karşı kıskırtmasına, böylelikle de onun sosyal protestosunu tehlikesiz ve hatta kendi için elverişli bir mecrağa yöneltmesine yardım ediyor.

Ne var ki, dünyanın bugünkü reel politik durumu ve koşulları, komünistlerin gençlik yığınları arasındaki çalışmalarını geliştirmeleri için gitgide daha büyük objektif olanaklar yaratıyor. Şunu da belirtmeliyiz ki, Marksist-Leninist fikirlerin gençlik üzerindeki etkisi sadece komünist gençlik birliklerinin üye sayısı ile ölçülmez. Birçok memlekette, genç erkek ve kızlar

doğrudan doğruya komünist partileri saflarına giriyorlar. Öte yandan, Marksizm-Leninizmin diğer gençlik örgütlerinin eylemini de gitgide daha çok etkilediği görülüyor.

Bugün, SBKP'nin, Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerin, aynı zamanda uluslararası komünist hareketinin, dünya gerginliğini hafifletme, Viyetnamdaki Amerikan müdahalesini durdurma ve L. İ. Brejnev yoldaşın SBKP XXIV. Kongresinde okuduğu raporda ileri sürülen Barış Programı'nda belirlenmiş olan diğer önemli uluslararası problemlerin çözümü yolundaki büyük hizmetlerini bütün dünya tanımaktadır. 1973 Nisanında yapılan SBKP MK Plenumu'nun belirttiği üzere, Barış Programı başarıyla gerçekleştiriliyor. Bu yoldaki bütün gelişmeler, gençlik de içinde, geniş halk yığınlarının menfaatlerine uygundur.

Komünizm, gençliğin menfaatlerine cevap veren parlak, temiz ve değerli bir perspektif açmaktadır. Komünizmin hazinesinde, sosyalist ülkeler topluluğunun kişiliğinde tecessüm eden reel sosyalizmin hazinesinde, artık göz dolduran, kıvanç veren nice başarılar vardır. Biz komünistler, bu çok zengin hazineden olabildiği kadar yararlanarak, bütün dünyada genç neslin düşünce ve duygularını daha büyük ölçüde etkileyebiliriz.

Şüphe yok ki, her parti, bu problemin çözümü için somut koşulları çıkış noktası yaparak çareler aramaktadır. Fakat bu alanda da başarı daha çok enternasyonal işbirliğine bağlıdır. Sovyet ülkesindeki gençlik hareketine dünya gençlik hareketinin bir parçası gözüyle bakan SBKP, Leninci Komünist Gençlik Birliği'nin kardeş ülkeler komünist gençlik birlikleriyle ilişkilerinin gelişmesine elbette büyük bir önem vermektedir. Parti, bunu, ülkemizde genç kuşağı proletarya enternasyonalizmi ruhunda eğitimin önemli bir aracı sayıyor. Bu ilişkilerin daha fazla güçlendirilmesi ve genişletilmesi, birçok bakımdan, hele uluslararası gençlik hareketini anti-emperyalist plâtfom üzerinde bundan böyle de sağlamlaştırma bakımından büyük bir önem taşımaktadır.

4.

Viyetnamla dayanışma hareketine, Avrupada ve dünyanın diğer kesimlerinde güvenliği artırma mücadelesine yığınsal olarak katılmalar, Arap halklarının kurtuluş savaşını, Portekiz sömürgelerinin kurtuluş hareketlerini destekleme aksiyonları genç kuşağın uluslararası problemlere büyük bir ilgi gösterdiğine tanıklık etmektedir. Bu da anlaşılır şeydir; zira harp ve barış sorunları onun kaderini en dolaysız biçimde etkilemektedir. Gençliğin harp aleyhtarı hareketi zamanımızın karakteristik bir olgusudur. Bu hareket, gençlik kamuoyunun yeni yeni güçlerinin topyekûn anti-emperyalist mücadeleye celbedilmesinde önemli bir etken olabilir. Bu yolda, uluslararası gençlik örgütleri, en başta Dünya Demokratik Gençlik Fede-

rasyonu ve Uluslararası Üniversiteler Birliği büyük bir rol oynamakla ödevlidirler.

Meselâ Avrupayı ele alalım. Bugün bu kıta, artık birkaç yıl önceki Avrupa değildir. SSCB'nin, öteki sosyalist ülkelerin ve kardeş komünist partilerinin bilinen dış politika inisiyatifleri sayesinde, bundan birkaç yıl önce Karlovi-Vari toplantısında hazırlanıp kabul edilen programın temel unsurları artık gerçekleştirilmiş bulunmaktadır. Biz komünistler, gerginliği azaltma sürecini daha ileri doğru geliştirmek için mücadele etmekte ve bu sürecin bütün yanlarını görmekteyiz.

Bir yanda, bütün demokratik hareketlerin daha da genişletilmesi ve canlandırılması, değişik politik akımlar arasında işbirliği sağlanması için yeni olanaklar vardır. Bu en çok gençlik hareketi için önemlidir. Bugün, yalnız biz komünistlere yakın olan güçlerle değil, aynı zamanda komünistlerle bir masaya oturmayı düne kadar akıllarından bile geçirmiyen başka görüş sahipleriyle de temas sözkonusudur. Olayların ve gerçeklerin gösterdiği gibi, hayatın kendisi, genç sosyal-demokratları, hristiyan-demokratları, liberalleri, saplanmış oldukları anti-komünist ve anti-sovyetik peşin yargılara rağmen, sosyalist devletler gençleriyle, birçok hallerde kendi ülkelerinin komünist gençlik örgütleriyle temas olanakları aramak zorunda bırakmaktadır. Çeşitli politik doğrultular izliyen gençlik örgütleri arasında artık uluslararası düzeyde işbirliğinin canlandığı görülüyor. Örneğin, Florensa ve Helsinki'de yapılan ve Avrupa güvenliği problemlerini konu edinen gençlik ve üniversiteler konferansları vb. gibi geniş kapsamlı karşılaşmalar birkaç yıl öncesine kadar düşünülebilir şeyler değildi.

Öte yanda, militarist ve intikamcı kuvvetlerin tuttukları mevzilerin önemli ölçüde zayıflaması, bazı toplumsal çevrelerde kendi kendini avutma ve gereğinden fazla iyiniyet haleti ruhiyesinin yaygınlaşması gibi bir tehlike yaratabilir.

Şu var ki, yeni koşullarda gençlik hareketi ve benzerleri gibi toplumsal hareketlerin zayıflamasına göz yumulamıyacağı bir yana, tam tersine, bu hareketleri daha da güçlendirmenin büyük bir önemi vardır. Toplumsal güçlerin politik uyanıklığının köreltilmesi gerginlikleri azaltma sürecine sadece zarar verebilir. Ve gerçekten, bilindiği gibi, Avrupa kıtasında gerginliğin azaltılmasına rağmen, silâhlanma yarışı devam etmekte, yığınsal yoketme silâhları daha da yetkinleştirilmekte, ABD'nin ve diğer NATO devletlerinin askeri bütçeleri kabardıkça kabarmaktadır; barışı tehdit eden bir harp ocağı örneğin Yakın-Doğuda halâ korunmaktadır; gerici kuvvetler psikolojik harp atmosferini her suretle yaşatmaya çalışmaktadırlar. Bugün, dünyanın kapitalist kesimi halkının çoğu tabakalarına, komünistler için apaçık olan gerçeğin, yani birçok Batı ülkesi hükümetlerinin dış politika eylemlerinde görülmeye başlanan yeni ve gerçekçi eğilimlerin sadece birer iyiniyet belirtisi değil, gerek uluslararası alanda, gerekse ayrı ayrı memleketler ölçüsünde kuvvetler oranındaki değişimin sonucu, yığınların,

politik partilerin ve toplumsal örgütlerin yürüttükleri mücadelenin sonucu olduğu gerçeğinin iyice açıklanması gerekmektedir.

İş bu kadarla da bitmiyor. Gençlik hareketi, gelişebilmek için, isteklerinin olgunluk ve açıklıkla formüle edilmesine, kendi ihtiyaçlarını işçi ve ulusal kurtuluş hareketinin menfaatleriyle bağdaştırma kabiliyetine muhtaçtır. Bununla ilgili olarak, gençliğin, genel demokratik ödevlerle sosyalist ödevler arasında bağıntı sorununu Marksist açıdan ortaya koymayı, Lenin'in dediği gibi «demokrasi mücadelesini sosyalist devrim mücadelesiyle *birleştirmeyi*» ⁽³⁾ benimsemesinin büyük bir yardımı olabilir.

Komünistler bu dâvada gençlere gerekli yardımı yapabilecek durumdadırlar. Örneğin, 1972 Kasım ayında Moskovada yapılan Dünya Emekçi Gençliği Konferansı bu ödevin aktüelliğine tanıklık eder. Bu konferans, bugün, çağımızın sosyal-ekonomik problemlerinin çok geniş bir forumda Marksist-Leninist açıdan ele alınarak yapıcı ve verimli biçimde görüşülmesinin mümkün olduğunu göstermiştir. Netekim, Moskovada yapılan emekçi gençlik forumuna 115 ülkenin temsilcileri katılmışlardır.

Uluslararası demokratik örgütlerin, diğer politik akımlarla anti-emperyalist plâtfom temeli üzerinde işbirliğine yönelik girişken bir politikaya ihtiyaçları vardır. İlerici ve demokratik gençlik örgütleri devlet kanalıyla genç elemanlar mübadelesini geliştirme sorununda da pasif kalamazlar.

Genç komünistler, diğer akımlarla işbirliğini genişletmeye doğru gidecek, dıştan belki o kadar şiddetli görünmeyen, herhalde en az eskisi kadar ve hattâ daha fazla politik sanat ve durumu kavrama hüneri gerektiren yeni ideolojik mücadele biçimlerini uygulamaya çalışıyorlar. Düşmanlarımız «komünizmin reddi» hattının iflâsından sonra, şüphesiz, gerginliği azaltma sürecini — kendi açık deyimleriyle —, sosyalizmi «yıpratma»yı amaçlayan «esnek politika»yı canlandırma yolunda kullanmaya çalışacaklardır. Düşmanlarımızın bazıları, aradaki eleman ve enformasyon mübadelesini genişletme fikirlerinden yeni ideolojik kışkırtmalar için yararlanmak da isteyebilirler. Sınıfsal yansıma aşındırıp düzlemeyi, «konverjans», «ideolojik barış» fikirlerine ve bunlara benzer diğer burjuva-liberal ve reformist anlayışlara yol açmayı hedef tutan bu gibi denemelere karşı titiz bir uyanıklık gerekecektir.

Öte yandan, Troçkist, Maoist ve diğer sol akımların, gençlik hareketine ne büyük zararlar verdiği bilinmektedir. Gerçi, dünyada geniş bir Maoist hareket yaratma denemeleri tam bir başarısızlığa uğramıştır. Fakat bugün bilhassa gerginliği azaltma süreciyle, sağlam bir Avrupa güvenlik sistemi yaratma mücadelesinin başarılarıyla ilgili olarak aşırı-sol propagandanın alıp yürümesi yine ihtimal dahilindedir. Ve bu yüzden, gençliği etkiliye-

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 49, s. 347.

bilecek sözde devrimci fikirlerin gizlediği tehlikeyi açıklama işi bugün bil-hassa önem kazanmaktadır.

Kardeş partilerin devrimci pratiği, büyük bir çeşitlilik göstermesi, somut şiarların ve hayatî isteklerin durmadan yenilenmesiyle birlikte, gençlik arasındaki çalışmada da değişmez ortak çizgiler bulunduğunu gösteriyor.

Bu çizgilerin birincisi, işçi sınıfının menfaatleri, barış ve sosyalizm uğrundaki çağdaş yüce sınıf savaşına bilinçle ve aktif olarak katılan gençlik hareketini geliştirmeye yönelik azami çabalarıdır. Ştutgart Kongresi'nde V. İ. Lenin ve Roza Lüksemburg'un önerdikleri kararın diliyle ifade edersek, komünistler bugün «*işçi sınıfı gençliğini sosyalizm ruhunda ve halklar arasında kardeşlik bilinciyle eğitecek biçimde eylem göstermektedirler.*» (1)

İkinci çizgi, genç kuşağın, kendi özgül problemlerini çeşitli gençlik gruplarının isteklerine göre çözümlemek için mücadeleye seferber edilmesidir. Emegün aynı ölçüye göre değerlendirilip ödenmesi, mesleki-teknik bilgi, yüksek öğrenim yapabilme sorunları ve diğer sosyal-ekonomik problemler, komünistlerin program belgelerinde ve günlük eylemlerinde; gençliğin özgül istekleriyle bütün ilerici güçlerin tekellerce kurulan mutlak egemenliğe ve askeri-sanayi kompleksine karşı, köklü demokratik ve sosyal dönüşümler için yürüttükleri ortak mücadele arasındaki ilişki konusunda genç kuşağın aydınlatılması da komünist partilerinin propaganda eylemlerinde gitgide daha seçkin bir yer almaktadır.

Üçüncüsü, genç kuşağın dünya problemlerine gösterdiği ilginin, bunların çözümünde aktif bir rol oynama arzusunun daha tam olarak tatmin edilmesidir. Bunda, her şeyden önce, emperyalist egemenliğin halk düşmanı özlüğü ile gençliğin ve halk yığınlarının menfaatleri arasındaki büyük uygunsuzluğu açıklamının yardımcı bir rolü vardır.

Komünistler, gençlik kamuoyunu Avrupa güvenliği ve işbirliği için, «Tröstler Avrupası»nın demokratik alternatifi için mücadeleye seferber etme çalışmalarını sürdürürken, son zamanlarda bazı çevrelerde «Avrupa merkezçiliği» fikirlerinin alıp yürümüş olmasını da gözden kaçırmıyorlar. Oysa, bugün Avrupa gençlik hareketi diğer kıtalar gençlik örgütlerinin eylemlerinden soyutlanmış ve kopmuş olarak varlığını sürdüremez. Çünkü, örneğin Viyetnam halkının savaşıyla dayanışmanın, Avrupa ilerici gençlik hareketinde gelişmeyi ve eylembirliğini sağlayan temel etkenlerden biri olduğu bir gerçektir.

Viyetnamda harbe son verme anlaşmasının imzalanması, gençlik hareketinin ve diğer toplumsal hareketlerin, öteki uluslararası problemleri de çözmek, ulusal ve sosyal ezginin her türlüşünden halkların kurtuluşunu sağlamak için mücadeleye seferber edilmeleri yolunda bir teşvik etkeni olmalıdır. Bu yaz Berlinde «anti-emperyalist dayanışma, barış ve dostluk»

devizi altında yapılacak olan X. Dünya Gençlik ve Üniversiteler Festivali bu bakımdan büyük bir rol oynayabilir.

Nihayet, sosyalist ülkeler topluluğunun izlediği politikayı gençliğe açık-lamanın, kökeni ne olursa olsun bu alandaki bütün iftiralara ve bozguncu haberlere karşı koymanın ne büyük bir ilkesel önem taşıdığını da kaydet-memiz gerekir. Gençliğin geleceği bakımından, tüm dünya gelişmesi bakı-mından sosyalist ülkelerin ne gibi bir tarihsel önemi olduğunun bilincine varılması, Marksist-Leninist ideolojinin etki gücünün bir hayli artmasına elverişli koşullar yaratmaktadır. Bundan ötürü, emperyalizmle çetin bir mücadele boyunca işçi sınıfının ideallerini gerçekleştirmekte olan reel sosyalizm konusundaki davranış tarzı, gençlik arasında da ideolojik çalış-manın, onu devrimci ruhta eğitmenin canalcı problemidir.

Gençlik hareketinin gelişmesi, komünist partilerini, ancak elbirliği çaba-larıyla çözülebilecek birçok ciddi politik ve teorik problemle karşı karşıya getirmektedir. Avrupa ülkeleri komünist ve işçi partileri temsilcilerinin geçenlerde Moskovada yaptıkları ve gençlik arasında çalışma konusunu görüştükleri toplantı ve bu alanda daha geniş işbirliği gibi tedbirler; barış, demokrasi, ulusal kurtuluş ve sosyalizm uğrundaki aktif mücadeleye gençliğin de celbedilmesine önemli atılımlar kazandırabilecektir.

(1) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 163.

Markсистlerin uluslararası tartışması

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi yazı kurulunda, kapitalist memleketlerde kadınların durumu konusunun görüşüldüğü bir sempozyum yapıldı.

Bu sempozyuma, ABD, ADC, Brezilya, Bulgaristan, Danimarka, Fransa (görüşünü yazılı olarak bildirdi), İngiltere, İspanya, İsveç, İtalya ve Portekiz komünist ve işçi partileri temsilcileri katıldılar. Tartışmalara keza dergimiz yazı kurulu üyelerinden Arjantin, Bolıvy, Çekoslovakya, Endonezya, Filipinler, Hindistan, İran, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolumbiya, Paraguay ve Sovyetler Birliği komünist ve işçi partileri temsilcileri de katıldılar.

KAPİTALİST DÜNYADA KADIN

Yazı kurulu üyelerimizden B. Avramova (Bulgaristan Komünist Partisi MK aday üyesi) açış konuşmasında şunları söyledi: Toplumda kadının rolü sorunu, devrimci ve demokratik hareket teorii ve pratiğinin en önemli sorunlarından biridir. V. İ. Lenin, kurtuluş savaşı tecrübesine dayanarak, devrimin başarısının aynı zamanda kadının ona katılma derecesine bağlı olduğunu belirtir. (!) Bugün bu sorun aktüel önem kazanıyor. Bilindiği gibi, gelişmiş kapitalist memleketlerde kadınlar bütün çalışabilir nüfusun üçte birinden fazlasını teşkil ediyorlar. Kadınların anti-monopolist ve anti-emperyalist mücadeleye katılmaları, bu mücadelenin genişliğini ve karakterini büyük ölçüde belirliyen bir etken oluyor.

Kadının durumu her devlette demokrasinin barometresidir. Vaktiyle Şarl Furie, onların azatlık derecesinin toplumun genel azatlığının doğal ölçüsü olduğuna işaret etmiştir.

Çağdaş kapitalist toplumda kadınların durumuna gelince, bu hususta her şeyden önce, erkeklerle eşit işe eşitsiz ücret; daha düşük emek kalifikasyonu ve bunun yükselmesi için daha az olanak; yalnız belirli iş kollarında ve belirli türden işlerde çalıştırılma gibi özellikler göze çarpıyor. Kadınlar her zaman işsizliğin ilk kurbanı oluyorlar. Kapitalist, üretimde otomasyonu gerçekleştirirken, her şeyden önce kalifikasyonu yetersiz (vasıfsız) kadın emeğinde kısıntı yapıyor, yüzlerce kadını sokağa atıyor. Hal böyleyken, burjuva propagandası, emek borsasında kadınların erkeklerle rakip oldukları teranesini dilden düşürüyor. Bu propagandayla, kadınların ayrıma tabi tutulmasını haklı göstermek ve işsizliğin gerçek nedenlerini örtbas etmek istiyorlar.

Bilimsel-teknik ilerleme kadının evdeki çalışma yükünü nispeten hafifletti; fakat fabrikada çalışma hız ve şiddetinin olağanüstü artması yüzün-

(!) Bak: V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 37, s. 186.

den, onun kutsal analık ödevini, çocuk yetiştirme ödevini yerine getirmesi gitgide daha da güçleşiyor.

Kadınların en uyanık kısmı, bu durumdan kurtuluş çaresini, insanın insanı sömürmediği yeni toplumun kurulmasında görmektedirler.

Komünistler, kadın sorununun kesinlikle çözümünün emekçilerin sınıf savaşının genel başarılarıyla sıkı sıkıya bağlı olduğunu belirterek, kadınlar arasında ve kadınların selâmeti için çalışmalara büyük bir önem veriyorlar. Komünist partileri bu alanda çok zengin bir tecrübe edinmişlerdir. Kadınlar arasındaki çalışmaların en anlamlı göstergelerinden biri de, onların içtenlikle komünistlerin saflarına katılmaları, yönetim organlarının çalışmalarında ve partinin tüm eyleminde gitgide daha büyük ölçüde görev almalarıdır.

Aile, çocuk eğitimi ve kadının durumu problemlerinin çözümü için Marksizm-Leninizm teorik bir temel, sosyalist ülkelerin tecrübesi de birçok bakımdan aynı zamanda pratik bir temel ortaya koymaktadır. Devrimci harekette, özellikle gençlik arasında, aşk ve aile konusunda bir sürü solcu «teori» ortaya çıkıyor. Komünistler, bu gibi görüşlerin ortaya çıkması nedenlerini tahlil ediyor ve aşkın büyük mânevi anlam ve önemini koruma, kadının anne ve insan sıfatıyla menfaatlerini, ailenin ve çocukların menfaatlerini koruma düşüncesiyle, bunlara kesinlikle karşı olduklarını açıklıyorlar.

B. Avramova açış konuşmasını bitirirken şunları da belirtti: Bugün milyonlarca emekçi kadın, tekellerin ezgisine karşı, daha iyi bir yaşam için, haklarını elde edebilmek ve kullanabilmek için aktif olarak mücadele ediyorlar. Kadınların, sınıf savaşına, anti-emperyalist harekete, barış mücadelesine yığınal olarak katılmaları, dünya devrimci güçlerinin gelişmesi, tempoları ve derinliği üzerinde ciddi etkiler yapabilir.

Sempozyumda, yapılan fikir değiş tokuşu sonucunda, tartışmanın şu iki ana yönde yürütülmesi kararlaştırıldı:

1. Kapitalist toplumda kadınların durumu.
2. Geniş kadın yığınları üzerinde etki yapmayı hedef tutan ideolojik ve politik çalışmalar.

KADININ DURUMU

Çalışma hayatında

Günümüzde, aktif nüfus arasında kadınların nispi payında yükseliş eğilimi göze çarpıyor. Bu olgunun nedenleri ve sonuçları, ona karşı davranış tarzını belirliyor.

A. Baksenbaum (ABD Komünist Partisi MK Politik Komitesi üyesi, Kadınlar Arasında Çalışma Ulusal Komisyonu başkanı) özetle şunları söyledi:

Bugün işçi ailelerinin ezici çoğunluğu birtek aylıkla geçinemiyor. Kadınlar da fabrika yolunu tutmak zorunda kalıyorlar. Halen dört-beş kişilik bir Amerikan ailesinin yıllık geliri, çocukların ancak yaşlarına göre çalışıp kazanabildikleri gözönünde tutulmak şartıyla, 11–15 bin dolar arasında değişiyor. 1970 yılında 5,5 milyon aileden % 30 kadarının geliri 10 bin doları bile aşamadı. O zamandan beri fiyatlar arttıkça arttı, ama ücretlerde bir değişme olmadı. ABD İstatistik Bürosu'nun verilerine göre, 1960 yılından 1970'e kadar, çalışanlar sayısında 12 milyon kişilik bir artış görüldü; bu artışın % 65'i kadın işçilerden meydana geliyordu. Kadınlar bugün ABD'nin bütün işgücü toplamının % 43'nü teşkil ediyorlar.

R. Eman (İsveç Sol-Komünist Partisinin dergimizdeki temsilcisi) dedi ki: Ailenin geçim yükünün sadece erkeğin omuzlarında olduğu yolundaki geleneksel düşüncenin artık değişmesi gerekiyor. Memleketimizde son üç yıl içinde, düşük konjonktür ve enflasyon yüzünden, 88 bin kadın çalışma hayatına girdiler. Ve hemen ekliyelim ki, aynı dönem içinde yalnız yiyecek maddeleri fiyatlarında % 30'a yakın bir yükseliş görüldü.

Gerçi, birçok kadının hak eşitliğini gerçekleştirmek için iş bulmaya çalıştığı doğrudur. Ama bunun başka nedeni de var: Yüksek çalışma tempoları yüzünden, İsveç erkeklerinin ortalama ömründe bir azalma başlamış bulunuyor. Bunun yarattığı boşluğu da kadınlar dolduruyor. 1950 yılında İsveç'te kadınlar bütün iş gücünün % 25'ni teşkil ediyorlardı; 1970 yılında bu oran % 40'a çıkmış bulunuyor. Kadınların hepsi tam gün çalışmasalar da, bu dikkate değer bir artıştır.

K. Mendes (Portekiz Komünist Partisinin dergimizdeki temsilcisi) söz alarak şöyle dedi: Memleketimizde, erkeklerin bir çoğunu angaje eden sömürgeci silâhlı kuvvetlerin kabarması, Orta Avrupa ülkelerine göçler (yalnız erkekler değil, daha az olsa bile, kadınlar da göç ediyor), çalışma hayatında kadın emeği talebini artıran bir durum meydana gelmesine yardım ediyor. Bazı ilginç rakamlar vereyim: İşleme sanayiinde çalışan kadınlar 1960 yılında toplamın % 41'i kadarken, 1969 yılında bu oran % 46'ya çıktı. Daha temelli bir değişmeye tanık olduğumuz yazırhane ve bürolarda, yönetsel-teknik personel içinde kadınların sayısı, 1960–69 yıllarında, bütün görevliler toplamının % 10'undan % 20'sine yükseldi.

Tekelci sermayenin kadın emeği uygulamasını hangi iş kollarında ve hangi işlerde artıracığını daha ziyade kazanç düşünceleri belirlemektedir. Bu süreç üzerinde, bilimsel-teknik devrimin ve aynı zamanda imtiyazlı «erkek» mesleklerine yavaşmaya çabalayan kadınların giderek artan kendi arzularının etkisi vardır.

İktisadi hayatın geleneksel «kadın» kollarında, örneğin hafif endüstride ve hizmetler alanında hâlâ kadınlar çoğunlukta olsa bile, orta ve ağır sanayide çalışan kadınların sayısı da durmadan artmaktadır. Bu da bilimsel-teknik ilerlemeyle operatör-işçinin çalışmasının gitgide basitleş-

mesinden ileri gelmektedir. Birleşik Amerikada, 1960'tan 1970'e kadar, yeni operatörlerin, yani yarı-vasıflı ve yetersiz-vasıflı işçilerin sayısında, % 58'i kadın olmak üzere, 1,5 milyon artış görüldü. Alüminyum sanayii işletmelerinde kadınların payı % 20–60 arasında değişiyor. Otomobil yapımı işletmelerinde bu oran daha yüksektir. Akar-şerit önünde Şarlo'nun «yeni zamanlar» filmi kahramanının yerini artık kadın almış durumdadır.

K. Kulon (Fransız Komünist Partisi MK üyesi, Kadınlar Arasında Çalışma Komisyonu Yönetmeni), Fransa hakkında şu verileri ortaya koydu: Halen memlekette 8 milyon kadın çalışıyor. Bunların 6 milyonu ücretli emek alanında meşgul olup, bu miktar bütün ücretli işçilerin üçte birini teşkil ediyor.

Kadınların istihdam edildiği iş kolları ve çeşitleri şöyle sıralanabilir: Yüzde 34,3 hizmetli, 28,5 sanayi işçisi (ki bunların % 8,5'i kara işçi, % 11,8'i ihtisas sahibi, % 7,7'si vasıflı, % 0,5'i çıkarık); % 17,1'i hizmetçi; yüzde 8,4'ü öğretim üyesi (ki bunların % 6,6'sı ilkokullarda öğretmen); yüzde 4,9'u orta yönetim personeli; yüzde 2,6'sı sağlık veya sosyal yardım sisteminde ücretli işçi; % 1,1'i teknisyen; yüzde 1,1'i yüksek yönetim personeli; yüzde 0,5'i fabrika ustası; yüzde 0,2'si aylıklı artist; yüzde 0,1'i orduda veya poliste görevli; yüzde 0,1'i mühendis. Şunu da eklemeliyiz ki, Fransa'nın üretimde meşgul kadınları arasında 922 bin küçük toprak sahibi (çiftçi), 90,5 bin esnaf ve 512 bin küçük ticarethane sahibi vardır.

Kapitalist toplumun genel çelişkilerini yansıtan çelişkiler, Fransada kadınların üretime celbi sürecinin ayırıcı vasfını teşkil etmektedir. İstihdamda sınırlamalar, işsizlik, ekonomik gelişmede nispetsizlikler ve emeğe ilişkin haklarda kısıtlamalar en önce kadınlara dokunmaktadır.

O. Menabue (İtalyan Komünist Partisi Emilia ili sekreterliği üyesi) özetle şu konuşmayı yaptı: «Ortak Pazar» ülkelerindeki bunalım durumlarının sonuçları, İtalyada daha ziyade üretimin aşağı halkalarında ve yapı işlerinde gayet ağır bir tempoyla değiştiği iş koşullarında çalışanlara kuvvetle yansımaktadır. Öyle ki, kapitalizmin artık mevcut bütün işgücünü emebilecek bir gelişme düzeyine ulaştığı yolundaki düşüncelerin çöküşü gözle görülür bir hal almaktadır.

1961–71 yılları döneminde üretim alanından 1 milyon 300 bin kadın itilip çıkarıldı. 1971 yılı Temmuzundan 1972 Temmuzuna kadar genel istihdam düzeyi 18,9 milyondan 18,4 milyona düştü ve düşüş en çok kadınların istihdamını etkiledi. İtalyada böylece işlerini kaybeden kadınlar hiç de evlerinin dört duvarı arasında kapanıp kalmıyorlar. Bunlar memleketteki geçerli değimiyle «kara» veya «gizli» işle meşgul olanlara katılıyor, evlerinde çalışan işçi ve zanaatkar oluyorlar. Ulusal Ekonomi Merkezi, memlekette böyle üç milyon kadar evinde çalışan işçi olduğu kanısındadır. Bunların ne toplu sözleşmeleri vardır, ne işsizlik sigortasından, ne de sosyal yardımlardan yararlanırlar. Çalışmaları norma bağlanmış değildir ve genellikle günde 8–12 saat, bazan da 14–16 saat çalışırlar.

H. Kuusinen (Finlândiya Komünist Partisi fahri başkanı ve Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu başkanı) şunları belirtti: Finlândiyada çalışanların % 40'ı kadındır. Otomasyonun süratle uygulanması koşullarında işgücü talebi azalıyor, işsizlik de ona göre artıyor. Bu durum her şeyden önce kadınlara dokunuyor. Örneğin, bunlar arasında aşağı yukarı 15 yıldır vinççilik yapan 45 yaşlarında tecrübeli makinist kadınlar vardır. Yeni tip vinçler çalışma alanına girdikçe, bu kadınlar işten çıkarılıyor, temizlik hademesi olarak çalışmak zorunda kalıyorlar. Bu da onlar için elverişli değildir. Zira emekli aylığı ölçüsü son iki yıllık çalışma ve kazançla göre belirleniyor ve bu yüzden hemen hemen yarı yarıya azalıyor. İşverenler 45 yaşından yukarı kadınların işe alınmasını istemiyorlar (oyso kadın, çokçası, ya dul kaldığı için, ya da sağlık durumu nedeniyle meslek değiştirmek ihtiyacıyla, bu yaşta iş aramak zorunda kalıyor). Bu sınırlamada o kadar ileri gidiliyor ki, bazı işletmeler, yalnız 35 yaşına kadar, hattâ bazıları da 25 yaşından küçük kadınları işe alıyorlar.

Marksist-Leninistler, kadınların büyük toplumsal üretim alanına celbedilmesine genellikle olumlu ve ilerici bir olgu gözüyle bakıyorlar. Kaldı ki, bilindiği gibi, kadın kapitalist düzenin çelişki, bunalım ve illetlerinin bütün zararlı sonuçlarını sırtında hissetmektedir. Ve böylece, kadın da, ekonomik ve sosyal alanda haklarını savunmaya ilişkin çetin problemlerle, bütün emekçiler için tipik ve özgül problemlerle yüzyüze gelmektedir.

H. Kuusinen sözlerini bitirirken şunları ekledi: F. Engels «İngilterede işçi sınıfının durumu» adlı kitabında, işçi hareketinin kadın sorununa ilişkin temel isteklerini şöyle açıklamıştı: Eşit işe eşit ücret ödenmesi, üretimde kadın emeğinin savunulması, analığın kadın için sosyal fonksiyon olarak tanınması, analığın topluma yararlı emekle güçsüz olarak bağdaştırılması. Aradan yüz yıldan fazla bir zaman geçtiği halde, bugün kadın emeğine, kadının toplumdaki durumuna ilişkin temel problemlerin hayret edilecek kadar az değişmiş olduğunu görmekteyiz. Demek ki, F. Engels tarafından formüle edilen program, bugün de, kapitalist memleketlerde kadının azatlığı uğrındaki mücadelenin temeli olarak kalmaktadır.

Bazı memleketlerde yığınların baskısı sonucunda zaman zaman kadın haklarına ilişkin kanunlar çıkarıldığı ve evvelce alınmış bazı ayırım tedbirlerinin kaldırıldığı görülmektedir.

O. Merabue şunları belirtti: İtalyada harpten sonra kadın sorunu, Güney Problemi ve toprak reformu problemi gibi ulusal önemi olan bir problem haline geldi. Bütün demokratik hareketin mücadelesi sonucunda, kadınların haklarının savunulmasına ilişkin bazı kanunlar çıkarılması sağlanabildi. Söz konusu olan, analığın himaye altına alınması, eşit işe eşit ücret ödenmesi, evlenme dolayısıyla işten çıkarmaların yasaklanması ve benzeri tedbirlerdir.

Söz alanlar, bu konuda, şu veya bu kanunun kabulü ile uygulanması

arasında büyük farklar olduğunu da belirttiler. Prensiplerin gösterişli biçimde ilânı ile pratikte hayata geçirilmesi arasındaki fark, burjuva demokrasisine özgü olan bu tutarsızlık, hele kadın hakları sorununda bilhassa göze çarpmaktadır.

Gelir dağılımı sisteminde

Kadın konusunda mevcut ayırımın göstergelerinden biri, emeğin ödenmesindeki eşitsizliktir. Tartışmaya katılanların birçoğu, bu hususta kendi memleketlerindeki durumu somut verilerle ortaya koydular.

I. Brennan (İngiltere Komünist Partisi Londra Şehir Komitesi üyesi) dedi ki: İngilterede Trejdünionlar Kongresi kadın emeğinin erkekle eşit olarak ödenmesi isteğini ilk defa 1880 yılında ileri sürmüş olsa da, gereken kanun ancak 1968'de kabul edilmiştir ve bunun uygulanmasına da 1975 yılında başlanacaktır. Kadının ortalama gündeliği, evvelce olduğu gibi, erkeğin gündeliğinin yarısından biraz fazladır. 1970 yılında bir İngiliz işçisi haftada ortalama 28 sterlin ve 5 pens kazanabilmişken, kadın işçi ancak 13 sterlin ve 99 pens kazanabilmiş, 1972 yılında bu fark aynı sırayla 35,82 sterlin ve 18,30 sterlin olmuştur. «Sanayide ilişkiler kanunu» kadınların eşit emeğe eşit ücret mücadelesini bir hayli güçleştirmiş, patronların «üretim kalifikasyonu» kategorisi gözetmeye başlamaları da kanunsuz bir «kadın emeği târifesi» uygulamasına geçilmesine temel olmuş bulunuyor. Eşit ücret kanun tasarısının tarihi, birçok kadına, kapitalist toplumun sosyal ve ekonomik ilişkilerindeki çelişkileri açıkça göstermekte, mevcut adaletsiz toplumsal ilişkiler sisteminin sadece parlamento mücadelesi yoluyla değiştirilemeyeceği kanısını bir kat daha kuvvetlendirmektedir.

Diğer sözcüler şu bilgiyi verdiler:

Danimarka, *A. Nilsen* (Danimarka Komünist Partisi MK'ne bağlı Kadın İşleri Komisyonu üyesi): 1919 yılında Danimarka hükümeti biçimsel olarak «eşit işe eşit ücret» prensipini kabul etti. Fakat kabul edilen yalnız prensipti. Zira memlekette hâlâ daha – 54 yıl sonra yani! – sendikalarla patronlar arasında, toplu sözleşme pratiğine geçilmesi ve bu sözleşmelerde aynı vasıflara sahip erkek ve kadın emeğinin eşit olarak ödenmesi temel isteğinin saptanması için görüşmeler yapılmaktadır. Bugün bizde sendika üyesi bir kadın işçi saat ücreti olarak 15,61 kuron, erkek işçi ise 20,20 kuron almaktadır.

Fransa, *K. Kulon*: Bizde kanun gereğince eşit emeğe eşit ücret ödenmesi gerektiği halde, bugün de, erkek ve kadın işçi saat ücretleri arasında % 6,6 oranında kazançlar arasında da % 33 oranında reel bir fark görülmektedir. Bu durum, en vasıfsız ve dolayısıyla en düşük ücretli işlerde erkeklerden çok kadınların çalıştırılmasından, kadınlara mesleki bilgi veril-

memesinden ve kadın gündeliğini hâlâ ailenin ek geliri saymak gibi eski ve kötü bir zihniyeti patronların kendi çıkarlarına sömürüp gitmelerinden ileri gelmektedir.

FAC, M. Konze (AKP Kadın İşleri Komisyonu yönetimi): Batı Alman-yada kadının ortalama kazancı erkeğin kazancından % 31,3 daha azdır. Metal işleme sanayiinde çalışan 178 bin kadının durumu üzerinde yapılan inceleme, bunların % 93'üne daha düşük tarifeye ücret ödendiğini göstermiş bulunuyor. Gerçek durum böyle olduğu halde, Çalışma Bakanı sosyal-demokrat Arend şunları söyledi: Kaleme gelir bir mesleki bilgi ve ehliyetten yoksun oluşları, kadınlara kalifiye ve yüksek ücretli çalışma yollarını kapatmaktadır; üstelik öncelikle kadınların çalıştıkları işkollarında gündelikler öteki işkollarına kıyasla daha düşüktür. O halde, bu konuda kadınlara bir ayırım işlemi yapılıp yapılmadığının anlaşılmasına ihtiyaç vardır.

Biz komünistler, erkek ve kadın emeğinin eşit olarak ödenmesinin, kadınların eşitliğini gerçekleştirmede en önemli prensiplerden biri olduğu düşüncesindeyiz. Gerçi bunun için kalifikasyon gereği elbette tartışma götürmez. Fakat sorun sadece bundan ibaret midir?

Son zamanlarda 700 işletmede yapılan yoklama, erkeklerle aynı vasıflara sahip ve onlarla aynı ölçüde çalışan kadınların % 21'inin daha az ücret aldıklarını gösteriyor. Burada artık ayırımı ispatlayacak başka bir kanıtı ihtiyaç olmasa gerektir. Bunu ancak kadın emeğini eksik ödemekle yılda 10 milyar mark ek kazanç sağlayan patronlarla işbirliği halinde olanlar kabul etmiyebilirler.

ABD, A. Bakkenbaum: Ekonomik Danışmanlar Komitesi'nin verilerine göre, erkeklere ödenen emek ücreti kadınlara ödenen ücretten ortalama % 66 daha fazladır. Bu fark, bir dereceye kadar, kadınların sendika örgütü olmıyan yerlerde çalışmakta olmalarıyla açıklanabilir. Fakat asıl sebep kadın emeğinin ayrımcı işlem görmesidir. Öte yandan, zenci kadınlara, beyazlara kıyasla iki kat daha az, erkeklerin aldığı ücretin de ancak % 25 kadarı ödenmektedir. Patronların eksik ödenen kadın emeğinden elde ettikleri ek kazanç yılda 63 milyar doları bulmaktadır.

Toplumda

Söz alanlar, kadınların tabi tutulduğu ayırımın, öğrenime, mesleki eğitim ve toplumsal-politik hayata da uzandığını belirttiler.

S. Zapirain (İspanya Komünist Partisi MK üyesi ve dergimizdeki temsilcisi) bu konuda şunları söyledi: İspanyada faşist rejimin karakter çizgilerinden biri de, kadınların toplumsal hayata katılmalarına fiilen engel olunmasıdır. Genç kızlara, esas itibarıyla, terzi, berberlik vb. gibi geleneksel zanaatlar bir yana, her hangi bir ciddi meslek eğitimi verildiği

yoktur. Bu yüzden, sanayide ve hizmetler alanında çalışan kadınların % 60'ı mesleki bilgiden yoksundurlar. Fakat büyük çabalarla nice güçlükler aşarak yüksek öğrenim yapabilmiş kadınlara da, örneğin yargıçlık ve noterlik gibi görevler alma olanağı verilmemektedir. Kadın öğretmenlerin durumu son derece ağırdır.

Portekizde, dedi K. Mendes, yalan-yanlış istatistikler bile kadınların % 48'inin okuma bilmediğini saptadıktan sonra, artık kadınlarımızın mesleki eğitim alanında ve görevlerinde ilerleme bakımından ne gibi olanaklara sahip olduklarını kolayca kestirebiliriz.

I. Brennan: 1970 yılında İngiltere üniversitelerine devam edenlerin ancak % 28'i kadınlardan ibaretti. Tıp enstitülerinde kadınlar aleyhine işliyen yüzde telifeleri sistemi hâlâ daha yürürlüktedir.

M. Konze: Batı Almanya'da egemen çevreler kadınların eşitliğinden dem vurup dururlar. Fakat IG-Metal sendikaları yönetim kurulu üyelerinden Hans Preis'in sözleri rastgele değildir: «Memleketimizde kadınların hak eşitliği gibi, böylesine hayata geçirilmemiş, gerçek hayatta böylesine çelişkili ve üzerinde böylesine yalan köşkleri kurulmuş bir başka anayasa hükmü gösterilebileceğini sanmıyorum.» Yalnız bir örnek, politik hakların ne derece reel olduğunu gösteren bir örnek daha vereceğim: Bundan önceki Bundestag'da milletvekillerinin % 11'i kadinken, şimdiki dönemde yalnız % 5,5'i kadınlardan oluşmaktadır. Federal Cumhuriyetin bölge ve şehir meclislerinde kadınlar daha düşük oranda, belediye meclislerindeyse % 1 oranından da az temsil edilmektedirler.

Ailede

Kadınların toplum hayatına ve üretime aktif olarak katılmaları için gerekli koşullardan biri, ömür törpüsü ev hizmetlerinden gitgide daha çok kurtulmaları ve çocuk yuvaları, çocuk bahçeleri sisteminin daha da geliştirilmesidir.

I. Brennan konuşmasında, kapitalizmde aile problemleri üzerinde durarak şunları söyledi: Kadınların ve çocukların kendilerini besliyen ve meslek sahibi olana maddi bağımlılığı, ekonomik bir birim olarak kapitalist aile biçiminin ayrımcı vasfını teşkil eder. Fakat bu ilişkilerin «basitliği», devlet-tekel kapitalizmi çelişkilerinin keskinleşmesi yüzünden gitgide daha da karmaşıklaşıyor. Şimdi, devlet aileye daha çok yardımda bulunmak zorunda kalıyor. Bir yandan ailenin yapılışı da değişiyor: Demokratik haklar uğrunda genel mücadele sonucunda, kadınlar daha büyük bir hukuki ve ekonomik erkinlik kazanıyorlar. Buna rağmen, kadının ve çocukların, aile başkanı erkeğe ekonomik bağımlılığı kapitalist toplumda ailenin temel prensipi olarak kalıyor. Annelerin aile yardımları alma hakkının kaldırılması ve bunun yerine erkeğin vergilerinin azaltılması teklifinin ya-

pılması boşuna değildir. Grevcilerin ailelerine sosyal sigortadan yapılan yardımları kesme denemelerinin tabanında da aynı felsefe yatıyor: ailenin, geçimi sağlayan biricik kişiye, aile başkanına zorunlu ekonomik bağımlılığı sendikalara karşı bir mücadele aracı olarak kullanılıyor. Doğal olarak, bu bağımlılık, bir yandan da aile ilişkilerini etkileyen kapitalist ahlak ve ideolojinin kültürel ve etik normlarına yansıyor.

R. Eman dedi ki: Ortadaki olaylar ve gerçekler, burjuva toplumunda ailenin bir bunalım içinde olduğunu gösteriyor. Her şeyden önce doğum miktarında bu böyledir. Bugün İsveç'te doğum miktarı 1930 yıllarındaki ağır ekonomik bunalımı dönemindekinden bile daha azdır. Oysa memleketimizde aile politikası alanındaki bütün tedbirler sistemi, gelişmiş kapitalist memleketlerde mevcut sistemlerin en iyisidir. Bizde 18 yaşına kadarki çocuklar için, öğrenime devam etmeleri şartıyla, yardım yapmakta, anaların ve lohusaların himaye edilmesini, kanuna göre ödenen ve gerektikçe uzatılabilen gebelik izni verilmesini, öğrencilere parasız ders kitabı ve kahvaltı sağlanmasını, yalnız kalmış genç annelere yardımda bulunulmasını ve bunların konut probleminin çözülmesini öngören iyi bir sistem uygulanmaktadır.

Bu durumda, yapılan çeşitli sosyolojik araştırmalarda, kadınlara, niçin çocuk sahibi olmak istemedikleri sık sık sorulmaktadır. Alınan cevapların şu ikisi gayet ilginçtir: Birincisi, çocuk edinmek pahalıya mal oluyor. İkincisi de, erkekler çocuk bakımına yardım etmekten kaçınıyorlar. Ve gerçekten de, bugün İsveç'te yaşama koşulları, ancak ortalama kazançları ortanın epeyce üstünde olan ailelerin ikiden fazla çocuk sahibi olmayı göze alabilecekleri niteliktedir. Bundan başka, birçok İsveçli, iyi bakım ve öğrenim olanaklarına kavuşacaklarına emin olmadıkça, çocuk edinmek istemiyorlar.

Burjuva propagandası, doğal bir ikiyüzlülükle, kadını hep ev sahibesi olarak, ailenin anası olarak reklâm edip duruyor ve böylece her araca başvurarak gerçek durumu gizlemeye çalışıyor.

A. Nilsen şöyle konuştu: «Tüketim toplumu»nun gerçekten kadına yalnız ev işleriyle, ailesiyle uğraşma olanağı verdiğine inanmak saftillik olur. Kadının, evini çekip çevirdikten sonra, günün diğer saatlerinde arkadaşlarıyla telefonla konuştuğu iddiası, işgünü bitirdikten sonra yorgun-argın evlerine dönen ve kapıdan girer girmez kendisini bekleyen diğer analık işleri için kolları sıvayan binlerce Danimarkalı kadın bakımından en azından kötü bir şakadır.

Birçok kapitalist memlekette, hâlâ ana ve çocuk himayesi kanunları yoktur; gebe kadınlar ve küçük çocuklar ilkel bir özenden bile yoksundurlar.

Portekiz, dedi K. Mendes, Avrupada çocuk ölümü bakımından rekor kırıyor. Hazin bir rekor! Ana ve çocuğun devlet himayesinden yoksunluğu,

Portekiz halkının genel yoksulluğu yüzünden gitgide derinleşen bu mutsuzluk, her yıl 20 bin çocuğun hayatına mal oluyor.

L. Ribeyro (Brezilya Komünist Partisi MK üyesi ve dergimizdeki temsilcisi) şunları belirtti: Uzlaşmaz sınıflara bölünmüş toplum, ana olabilmesi sanki suçmuş gibi, kadını âdeta sürgün ediyor. Brezilyada, evlenen kadınlara, bir işe girmek istedikleri zaman, binbir güçlük çıkarılıyor. Bundan ötürü, «meslek belgesi» (işe girmek için gerekli belge) almak üzere ilgili resmi makama başvuran kadınlar çokçası gerçek ailevi durumlarını gizliyor ve parmaklarından evlilik halkalarını peşinen çıkarıyorlar. Gebe veya küçük çocuklu analar genellikle bir işe girme olanağından yoksundurlar. Çoğu işverenler, işçi kadınları evlenir evlenmez işten çıkarıyorlar. Böylece haksız yere işten atılan gebe kadın, analığı biçimsel olarak savunan kanuna güvenerek adalet makamlarına başvurduğu zaman da, dilekçesi yıllarca dosyada bekletiliyor. Adalet makamlarından himaye bekleyen kadınların % 90'ının dilekçelerinin gördüğü işlem budur. Patronun dâvayı kaybettiği hallerde gelince, çarptırıldığı biricik ceza, işten attığı kadına 84'gündeliği tutatındaki analık yardımını ödemekten ibarettir. Bu hallerde, dâvayı kazanan kadının tekrar işe alınması sözkonusu değildir.

Fransada, dedi K. Kulon, en çok sosyal çocuk kurumları (yuvalar ve bahçeler) ve emekçi kadını himaye kanunları yetersizliği anne kadının belini büküyor. Çocukları henüz üç yaşından küçük olan 350 bin işçi kadına 35 bin kadar çocuk yuvası yeri düşüyor. Pek az olan çocuk bahçelerinin de yalnız bir tanesi işçi kadınların üç yaşındaki çocuklarını kabul ediyor. Bu yüzden, anneler, kucak çocuklarına dadı aramak zorunda kalıyorlar. Ne var ki, bir dadiya ödenen ücret ayda ortalama 400 franktır. Çalışan kadınların % 54'ü ayda ancak 1.000 frank kazanabildiklerine göre, bu dadı ücreti elbette çok pahalıdır.

Finlândiyada, dedi H. Kuusinen, 1970 yılında henüz okul çağına ermemiş ve ana-babaları — biri veya ikisi birden — çalışan ya da öğrenim yapmakta olan 160 bin çocuk vardır. Çocuk yuvaları ve bahçeleri de yok denecek kadar az: Hepsinde ancak 16 bin çocuk yeri var. Yıllarca yürütülen mücadele sonucunda, ev dışında toplumsal çocuk bakımı sistemi kurulmasını öngören bir kanun çıkarılması sağlanabildi. Bu böyle olsa da, Finlândiyada çocuk yuvası ve bahçeleri ihtiyacının ancak 1990 yılına doğru bir dereceye kadar giderileceği hesap edilmektedir.

Bugün birçok memlekette, kadınların gebeliği serbestçe durdurabilmeleri için, bu hususta küçük mülk sahipleri tabakalarının ayırmsız işlem görmeleri için gitgide genişleyen bir mücadele vardır.

A. Nilsen şunu belirtti: Kadınların analıkta gönüllülük isteği yüzyıllardır gündemdedir. Danimarkada, ilerici güçlerin baskısı sonucunda, hükümet artık parlâmentoya bu hususta bir kanun tasarısı sunmuş bulunmaktadır.

L. Ribeyro, doğumun sınırlanması, özellikle Brezilyada geniş ölçüde yay-

gınlaşan «aile plânlaması» kampanyası sorununa değindi ve özetle şunları söyledi: Bu sınırlama ve plânlama uygulamasıyla, Kuzey Amerikan emperyalizminin ve yerli gericiğin, şehir ve köy emekçilerini felâkete sürüklemeye ve acılara boğma suçundan sıyrılma hedefi güttüklerini görmemek imkânsızdır. Zira memlekette alıp yürüyen gerçek çocuk katilliğinin vebali hep onların boynundadır. Serjipi eyaletinde, henüz yaşını doldurmamış her 1.000 çocuğun 367'si ölüp gitmektedir!

Tartışmada diğer sorunlar da ele alındı.

Kapitalizmde, dedi A. Brennan, seksüel ve mali başarı hep bir tutulmakta ve bunun sonucu olarak seks mal haline veya mal reklâmı haline gelmektedir. Erkek-kadın ilişkilerine, serbest kişiler arasında ilişki gözüyle değil, bir kimsenin diğerine malik olması ve onun üzerinde egemenlik kurması olanağı gözüyle bakılıyor. Bundan ötürü, yasal olarak, pornografiye karşı mücadele hareketi güçleniyor.

Sempozyuma katılanlar, çağdaş kapitalist toplumda, kadına karşı ayırım işlemi gelenksel metotlarının yanısıra, onun sömürülmesi ve köleleştirilmesi yolunda daha esnek, ince ve üstü örtülü yeni biçimler ortaya çıktığı kanısındadırlar. Üretim alanında gücünün azamisini zorlayarak çalışma, işten sonra gerektiği gibi dinlenme olanaklarından yoksunluk, çocuk bakımı ve eğitimi güçlükleri kadınların toplumdaki durumlarından hoşnutsuzluğunu gündend güne artırıyor. Bir yandan, kadınların toplumsal üretime yığılma katılmaları da, hakları uğrunda, tekellerin ezgisine karşı yürüttükleri mücadeleye hız kazandırıyor.

1969 yılında Moskovada yapılan Komünist ve İşçi Partileri Danışma Toplantısı, «kadınların sınıf mücadelesine, anti-emperyalist harekete, özellikle barış mücadelesine yığılma katılmalarının çağımızın önemli bir çizgisi olduğu» (?) hükmüne varmıştı. Sempozyumda söz alanlar bu hükmün ne kadar aktüel olduğunu belirttiler.

KADINLARIN MÜCADELESİ VE KOMÜNİSTLERİN MÜCADELESİ

İdeolojik alanda

Egemen sınıflar kadınların toplumsal-politik hayata katılmalarını sınırlandırmaya çalışıyorlar.

Bu sorun üzerinde söz alanlar, kadın yığınlarını etkileme mücadelesinin en önemli doğrultularından birinin de ideolojik mücadele olduğunu belirttiler.

R. Eman: Bugün kapitalist memleketlerde kadının toplumdaki rolü hakkında geniş ölçüde propaganda edilen çeşitli görüşler arasında, kadının

(?) «Komünist ve işçi partilerinin uluslararası danışma toplantısı. Moskova, 1969». «Barış ve Sosyalizm» Yayınevi, Prag, s. 27.

bambaşka bir sezgiye sahip olduğunu kabul eden mistik görüşlere de, doğal hukukun anaya tapınma unsurlarıyla karışık Tevrat geleneklerini göklere çıkaran görüşlere de, güçlü erkeğin kadını savunması gerektiğini öğütleyen tutucu-romantik görüşlere de rastlanabilir. Bütün bu moda teorilerle, kadınların menfaatlerinin çiğnenmesinin gerçek sebeplerine, toplumsal sistemin bağrında gizlenen bu sebeplere, bir şal örtülmek istenmektedir. İşte komünistler bütün bunları açığa vurmaktadırlar.

A. Nilson: Burjuva ideolojik propaganda makinesiyle kadınlar üzerinde yapılmak istenen etkinin özünü, «kasten körletme» olarak belirlemek mümkündür. Bu hedefi güdenlerin, bir de, kapitalist toplumun kadınların ruhlarında ve mâneviyatında yarattığı bu körletmeyi, bu suni sınırlılığı, onların biyolojik eksikliği olarak göstermeye kalkıştıklarına tanık oluruz.

M. Konze: Burjuva propagandasının yaygın iddialarından biri de, çağdaş toplumun, kadınları «haddinden fazla çabuk azatetme»nin acısını çekmekte olduğudur. Bu iddia sahiplerine göre, yirminci yüzyılda azat edilen, sigara içmeyi öğrenen, fakat yemek pişirmeyi unutmaya yüztutan kadın güya aile kuramaz, aileyi koruma çabası gösteremez, gösterip korumuş olsa bile erkeğin doğal yeteneklerini bastırır ve çocukların kişiliğinin tam olarak gelişmesine engel olur. Yine onlara göre, kadının sorumlu bir göreve atanmasından kaçınılmalıdır, çünkü onda duyguların mantığa üstünlüğü objektif ve makûl bir yönetici olmasına engel teşkil eder. İşte Amerikan sosyologu C. Mogey'in incelemeleri veya FAC'nde elden ele gezen «eğitilen erkek» adlı kitap bu gibi uydurmaların bir örneğidir. Bu «eser»in yazarı E. Vilar, okuyucuyu, politik ekonominin yardımıyla, kadınların toplumda erkeklerin açık sömürücüleri rolünü oynadıklarına ikna etmeğe çalışmaktadır.

A. Baksenbaum, «asıl sosyal çelişki sınıf değil sektir» sloganının da Amerikan burjuva prapagandası hazinesindeki araçlar arasında yer aldığını belirterek, şunları ekledi: Birleşik Amerika'da aynı zamanda «sömürücü kadın» fikrinin ters yanı olan «erkeklerin üstünlüğü» görüşü de geniş ölçüde yaygındır. Bu görüş, bilindiği üzere, özel mülkiyetin belirmesiyle ortaya çıkmıştır.

Kapitalizm bu gibi fikirleri teşvik ederek ve cinslerin uzlaşmaz zıtlığı problemlerini kasten ön plâna iterek, yalnızca kadınların ekonomik ve politik eşitliklerini elde etmelerine engel olmakla kalmıyor, yığınların dikkatini sınıf mücadelesinden uzaklaştırmayı da başarıyor.

I. Brennan: Kapitalist propaganda, kadınlara, mütemadiyen, menfaatlerinin çalışan erkeklerin menfaatleriyle çeliştiğini telkin etmeğe çalışıyor. Gerçekten, bazı kadınlar – çokçası sendikalara üye olmanın ev kadınları –, gündeliklerin artırılması isteklerinin enflasyonu artırdığını ve fiyatların yükselmesi sonucu doğurduğunu sanıyorlar. Öte yandan, sendikalar da, çoğu hallerde kadın hareketinin özgüllüğünü gerektiği gibi anlamı-

yor, kadın emeğinin eşitlikle ödenmesi için her zaman ısrarla mücadele etmiyorlar.

A. Nilsen: Kadınların sendikalara celbedilmesi problemi, sınıf mücadelesinin kızıştığı dönemde bilhassa aktüel bir nitelik kazanıyor. Kadınlar hakları için mücadele yürütmeyi beceriyorlar. Grev de yapıyorlar. Fakat yaptıkları grevler çoğu zaman işlerini kaybetmeleriyle sonuçlanıyor. Bu da, çocuklarının bakımını tekbaşına yükümlenmiş analara elbette ağır geliyor. Bundan başka, kadınlar, belki de uzayacağı düşüncesiyle, greve katılmaya çoğu zaman birdenbire karar veremiyorlar.

Fakat egemen sınıfların ideolojik ve politik çabalarına rağmen, anti-emperyalist ve anti-monopolist harekete, barış mücadelesine kadınların yığınla katılmaları çağdaş politik hayatın güçlü bir etkeni halini almış bulunmaktadır.

Politikada

A. Nilsen, Danimarka kadınlarının, memleketin Avrupa Ekonomik Topluluğuna (AET) katılmasına karşı girişilen harekette ne gibi bir rol oynadıklarını anlattı ve özetle şunları ekledi: Ensonunda, Danimarka yine de AET (Ortak Pazar) üyesi oldu ve kadınlar da bunun zararlı sonuçlarını hissetmekte gecikmediler. Öyle ki, ilk ağızda sütlü mamullerin fiyatları yüzde 20 oranında arttı. Kadınlarımız tekrar mücadeleye giriştiler. Bir grup aktivist, hazırlanan protesto deklârasyonları için birkaç gün içinde 126 bin imza topladılar.

A. Baksenbaum, ABD'nin Viyetnamdaki saldırısına karşı, barışı savunma yönünde Birleşik Amerika içindeki yığinsal aksiyonların büyük ölçüler aldığı ve bu hususta kadınların önemli bir rol oynadıklarını belirtti ve konuşmasını şöyle sürdürdü: Zenci toplulukları arasında, Çin-Hindi halklarına karşı yürütülen harp, Birleşik Amerika içinde zencilere karşı uygulanan ırkçı ayırımın organik bir parçası sayılıyordu. Bunun için «Viyetnamlılarla değil, yoksullukla savaşalım!» devizi çok geniş yankılar uyandırdı. Amerikan kadınları, Anjela Deyvis'in serbest bırakılması için yürütülen mücadelede büyük bir zafer kazandılar. Bu kampanyada, yüksek bir sınıf bilincine ve hak arama mücadelesinde birikmiş değerli bir tecrübeye sahip olan zenci kadınlar büyük bir canlılık gösterdiler.

Söz alanların birçoğu, reel sosyalizmin, kapitalist toplumda kadının kurtuluşu süreçleri üzerindeki olumlu etkisi sorununa da değindiler.

Devrimin kuvvet kaynakları ve devrimin güçleri probleminin, sosyalist ve komünist toplumun kuruluşu sorununun bir parçası olarak kadın probleminin ortaya konuş tarzı şimdiki koşullarda birinci derecede bir önem kazanıyor. Bununla ilgili olarak, komünist partilerinin kadınlar arasındaki çalışması çok büyük bir rol oynuyor.

Sempozyumda bu husus görüşülürken, her şeyden önce yığinsal kadın

örgütlerine ve hareketlerine karşı takınılan tutum üzerinde duruldu. Bu cümleden olarak, Kuzey Avrupa ülkelerinde, özel bir kadın hareketini geliştirmenin yarıları konusunda bazı komünistlerin şüpheli davrandıkları ve kadının – toplumsal eylem göstermek istediği takdirde – demokratik örgütler, sendikalar ve komünist partileri içinde çalışması gerektiğini düşündükleri belirtildi.

H. Kuusinen, bu görüşün taraftarlarına itiraz ederek, Lenin'in yığınlar neredeyse komünistlerin orada çalışmaları gerektiği hakkındaki fikrini hatırlattı ve şöyle devam etti: Komünistler, emekçi kadınların esas yığınının, Batıda son zamanlarda her adım başında türeyen burjuva kadın örgütlerinin eline bırakamazlar. İşin bir aşırı ucu da, komünistlerin, bazan kadınlar arasında çalışmaya ilişkin bütün sorunların sadece demokratik kadınlar birliğinin ödevi olduğu gibi bir düşünceye saplanmalarıdır. Ne var ki, ulusal kadın örgütü ne kadar güçlü olursa olsun, kadınlar arasında ideolojik çalışmanın herhalde komünist partisi tarafından yönetilmesi gereklidir.

K. Kulon: Fransız komünistleri, kadınlar arasında çalışmayı, her şeyden önce, demokratik güçlerin birliğini amaçlayan mücadelede yığınlarla çalışmanın doğrultularından biri sayıyorlar. Komünistler kadınların haklı isteklerini destekliyor, onların bütün problemlerinin çözümünün de memlekette gerçekleştirilecek köklü politik ve ekonomik değişimlerle sınıksız bağlı olduğunu gösteriyorlar.

FKP, son zamanlarda kadınlar arasında çalışmanın canlandırılması yönünde birçok tedbirler aldı. Bu cümleden olarak, sırf kadınlar için, daha çok işletmelerde ve konum yerlerinde dağıtılan, üç aylık ve 500 bin tirajlı bir gazete çıkarılmaya başlandı. Sol güçlerin ortak programının kadınlara da açıklanmasına yardım etmek üzere birçok konferans örgütlendi; seçi-mönü kampanyası sırasında FKP adaylarıyla yüzlerce toplantı yapıldı. Parti, komünist ve sempatizan kadınların teorik bilgi düzeyini yükseltmek için sistemli bir çaba gösteriyor. Çalışan kadınlar için Cumartesi ve Pazar günleri kurslar örgütleniyor. Ev kadınları ancak çocukların okullarda oldukları saatlerde örgütlenen kurslara devam ediyorlar. Federasyonlarda özel Pazar kursları düzenleniyor. Parti Merkez Okulu'nda aylık ve beş aylık kurslar yapılıyor. Parti, kadınlara her türlü yönetim katlarında görev almak üzere reel olanaklar verilmesine özel bir dikkat gösteriyor. Bu da, komünist kadınların politik sorumluluk taşıma hakkı zerrece küçümsenmeden, her birine düşen azami pratik «yüküm» ün isabetle belirlenmesi anlamına geliyor.

FKP'de kadınlar arasında çalışma sorunlarıyla, Merkez Komitesi'nde, çoğu federasyonlarda ve bazı kollarda mevcut kadın komisyonları meşgul oluyorlar.

I. Brennan: Komünistlerin kadın örgütlerinde karşılaştıkları güçlükler,

her geniş hareket içindeki çalışmalarda ratslanan güçlükler gibidir. Her şeyden önce, kadınların «maneviyatının yükseltilmesi», onların kendi kendilerine sınıf açısından bakmalarına yardım edilmesi gereklidir. Bu yolda, partinin örgütlediği ve kadınların uğradıkları haksızlığın nedenleri sorununun ele alındığı tartışmalar büyük bir ilgiyle karşılanmaktadır. Parti, Kadın Azatlığı Hareketi'nin aktif elemanları olan kadınları kendi saflarına çekmektedir. Komünist partisinin il komiteleri kadın örgütleriyle işbirliği yapmakta ve bazı kampanyaları elbirliğiyle yürütmektedirler.

A. Nilsen: Kadın hareketinde aktif olarak çalışan kadınların bir kısmı, kendi haklarını savunurken ve fabrika işçileriyle temaslar kurarken, tedricen komünist partisi politikasının taraftarı haline geliyor ve çok geçmeden onun saflarına da katılıyorlar. 1969 yılında kadınlar Danimarka Komünist Partisi üyelerinin yüzde 25'i kadarken, 1973 yılında bu oranın yüzde 31,1'e çıkmış olması dikkate değer. Bu artışın büyük kısmı partiye komünist gençlik birliği yoluyla gelmektedir.

M. Konze, komünistlerin kadın yığınları arasında çalışma biçim ve yöntemlerini değerlendirerek şunları söyledi: AKP, kabul ettiği dokümanlarda, her şeyden önce işçi sınıfının kurtuluşu uğrunda mücadele ile kadının kölelikten kurtuluşu için mücadele arasındaki karşılıklı ilişkiyi önemle belirtmektedir. Komünist Partisi, işçi gazetelerinde, özel olarak hazırlanan materyallerle, işçilerin hakları ve ücretlerinin yükseltilmesi için yürütülen mücadeleye kadınların da katılmasının ne büyük bir önemi olduğunu açıklamaktadır. Ayrıca kadınlar için özel konferanslar düzenlenmektedir. Bunlar çoğu kere, sözgelisi kiralara yükselişi nedenlerinin incelendiği tartışmalar biçiminde yapılmaktadır.

Söz alanlar, komünist kadınların aktifliğini geliştirme, onların partideki yeri ve rolleri gibi sorunlar üzerinde de dikkatle durdular.

A. Nilsen, kadının rolü hakkında Danimarka toplumunda mevcut yanlış görüşlerin, bir dereceye kadar partinin bu yoldaki çalışmalarına da yansıdığını belirterek, özetle şunları söyledi: Toplantılar ve dernek çalışmaları örgütlendiği zaman, tam da bunlara katılmaları beklenen kadınların evlerinde kaldıkları görülüyor. Yığinsal eyleme asıl onlar katılmıyorlar. Komünistler, toplumsal eyleme kadınların aktif olarak katılmalarına âdeta ev işlerinin engel olduğunu ister istemez kabul etmiş görünüyorlar. Danimarka Komünist Partisi'nin son kongresinde, birçok kadın delege, partinin kadınlar arasında sistemli bir çalışma örgütlemesini istediler.

XXIV. Kongrenin kararında şöyle deniliyor: «Partiye giren kadınlar sayısında görülen artışa rağmen, bunların partide ne sayıca, ne de parti eylemindeki önemleri bakımından henüz gereken rolü oynayabildikleri söylenemez. Kadınların komünist partisince kendiliğinden anlaşılan hak eşitliği için mücadele edilmeli ve bunun pratik olarak gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. Kadınlar için bilhassa önemli ödevler ve problemlerle kadın

gruplarının meşgul olması dileği bununla hiç de çelişmez. Tam tersine, hem partide kadınların hak eşitliğinin sağlanmasına, hem de akın akın partiye katılmalarına yardım eder.»

A. Baksenbaum, çifte yükümlü – evde ve işde meşgul – durumun, partide kadınların aktifliğini geliştirmenin başlıca engeli olduğu kanısını belirterek, şöyle devam etti: Son zamanlarda Birleşik Amerika Komünist Partisi'ne kabul edilen kadınların çoğu 20–40 yaşları arasında, yani analık çağındadırlar. Fakat kadın komünistlerin, aynı zamanda genellikle işçi sınıfından ve aile yükümü altında olan kadınların belirli politik pasifliği, işçi sınıfının uğrunda savaştığı radikal sosyal dönüşümler toplumda gerçekleştirilmedikçe, başarıyla giderilemez. ABD Komünist Partisi, gerek taban örgütlerinde, gerekse yönetmenlik görevlerinde kadın komünistlere parti işlerine daha tam olarak katılma olanağı verilmesi için birçok örgütsel tedbir almış bulunmaktadır.

İ. Koks (İngiltere Komünist Partisinin dergimizdeki temsilcisi), kadınları genel çalışmaya çekmeye hâlâ pek önem vermeyen komünistler bulunduğu kanısında olduğunu belirterek şöyle dedi: Parti arkadaşlarımdan çoğunun, kadının iki kat sömürülmesi ölçülerini gereği gibi kavradıklarından şüpheliyim (bu galiba diğer kapitalist memleketler komünist partileri için de böyledir). Bununla ilgili olarak, Marks'ın şu sözünü hatırlıyorum: «Bütün ölü kuşakların gelenekleri, hayattaki kuşakların akılları üzerine bir kâbus ağırlığıyla çökmektedir.»⁽³⁾ Demem o ki, komünist erkekler evde ve çocuk bakımında kadınlarına yardım etmelidirler.

Kadın komünistler, dedi K. Mendes, kapitalist memleketler komünistlerinin boğuştuıkları bütün güçlükleri tamamiyle hissediyorlar. Kadın komünistler de kanılarından ötürü kavuşturulmakta, işlerinden çıkarılmakta, izlenmekte ve hatta zindanlara atılmaktadırlar. Fakat bu baskılar onları yıldıramıyor. Uluslararası işçi hareketi tarihi, kendi partilerinde seçkin eylemciler düzeyine yükselmiş birçok komünist kadın tanımaktadır. Daha önemlisi, bugün, hareketin, parti için, yüce ortak dâvaya sonuna kadar sadık binlerce aktif sıra üyesi yetiştirmekte olmasıdır.

Söz alanlar, kadınların kurtuluşu mücadelesine, komünistler tarafından, daima, işçi sınıfının ve müttefiklerinin sömürücü kapitalist sisteme karşı ve yeni, sosyalist düzeni kurmak için yürüttükleri savaşın organik bir parçası gözüyle bakıldığını belirttiler. Marksizm-Leninizm teorisini kılavuz edinen komünist partileri, kadın hareketinde sınıksız birlik sağlamak ve kadın yığınları üzerinde etkiyi güçlendirmek için büyük bir eylem göstermektedirler.

Kadın hareketinin işçi sınıfının mücadelesiyle birlik olması, bu harekette partinin yöneticiliği ve bizzat hareketin enternasyonalizmi, bütün dünya

(3) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 8, s. 119.

kadınlarının kendi hakları ve sosyal kurtuluşları için yürüttükleri mücadelede başarılı olmalarının garantisidir.

Kapanış konuşmasını dergimiz yazı kurulu üyelerinden E. Glükauf (ASBP MK şube yönetmeni) yaptı ve özetle şöyle dedi: Burada yapılan bütün konuşmalarda, her birinden kırmızı şerit gibi geçen bir fikir, bugün toplumsal hayatın ekonomik, sosyal, politik ve diğer alanlarında kadınlara düşen rolde çeşitli memleketler için ortak bir yükseliş eğiliminin biçimlendiği fikri, özellikle belirtilmiş bulunuyor. Bununla ilgili olarak, kadın sorununun teorik ve pratik yanlarına komünist partilerinin daha büyük bir dikkat göstermekte oldukları da tespit edilmiştir.

Kadın yığınlarının işçi sınıfından yana, sosyalizmden yana kazanılması problemlerinin daimi aktüelliğini gözönünde bulunduran yazı kurulumuz, kadın hareketine bundan böyle de büyük bir dikkat göstermekte kararlıdır.

Üstün gelen viyetnam

Hanoy. 1973 ilkbaharı. Nereye baksan, koni şapkalı güzel kızlar, kadınlar. Daha çok yabancıların yerleştiği otelin etrafında hârikulâde büyük ağaçlar. Bisikletliler yol boyunca mekik dokuyorlar. Sinemalar, tiyatrolar, mağazalar açık. Sabahları ve akşam vakitleri daha canlanan sokak trafiği, öğle vakitleri, «uykuluk» saatlerinde biraz yavaşlıyor. Zaman zaman, yakın geçmişteki harp, insana sadece kötü bir rüyaymış gibi geliyor.

Fakat çevrede şöyle bir dolaşmak bile, harbin henüz silinmemiş izlerini görmeye yetip artıyor: «Kham-thien» caddesi Amerikan B-52 uçan kalelerinin 26 Aralıkta yaptıkları müthiş yoğun bombardıman sonucunda yanmış yıkılmış. Hanoy'un en büyük hastanesi Batmay bir harabeye dönmüş. Anziong semti yerle bir olmuş. «8 Mart» dokuma fabrikası, gıda maddeleri fabrikaları da yanmış yıkılmış...

Viyetnamdaki bugünkü durumu ve hayatı anlıyabilmek için, bir an yakın geçmişe dönmek gerek. Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti (VDC) artık birçok defa bombardıman faciası yaşadı. 1972 ilkbaharında Amerikan bombardımanlarında yeni tırmanış dönemi başladı. Bu dönemde Hanoy ve Hayfon ağır surette yıkıma uğradılar. Fakat Aralık ayındaki bombardımanlar, hücumların şiddeti ve ölçüleri bakımından daha önceki akınların hepsini geride bıraktı. Düşman, VDC başkenti üzerine ilk olarak o zaman B-52 uçan kalelerini gönderdi.

Üç yıl boyunca – hava harbinde birinci ve ikinci tırmanışlar arası –, dördüncü bölgenin, yani 17. ve 19. paraleller arası kesimin bombalanmasında gerçekten de büyük fasılalar yoktu. Fakat bu üç yıl içinde Hanoy hava hücumlarına uğramamıştı; ülkenin en büyük limanı olan Hayfon da bombalanmamıştı. Ve bu koşullarda, doğal olarak, 1965 yılında tahliye edilmiş olanların bir kısmı, çocuklar, öğrenciler ve ihtiyarlar tekrar şehre dönmüşlerdi. Doğrudan doğruya savaş adeta uzak görünüyordu. Sokak boylarında kazılmış olan bir kişilik küçük sığınaklarda çocuklar oynuyorlardı. Başkent merkezindeki büyük sığınakları ise ot bürümüşü.

Ne var ki, 1972 ilbaharında Hanoy'da tekrar alârm düdükləri işitilmeye başladı. «Tahliye» sorunu yine günün konusu oldu. Bu defa artık kalmaları üretim bakımından, başkentin savunulması bakımından gerekli olanlar şehirde kaldılar. Hanoy ve Hayfon ahalisi, en modern yıkım araçları karşısında yılmadılar. Ben bunu o günlerin olaylarını gözleriyle görmüş bir tanık sıfatıyla kuşkusuzca söyleyebilirim.

Viyetnamı dize getiremediler. ABD'nin VDC ile «kuvvet pozisyonu»ndan konuşma denemesi başarısızlığa uğradı. Kesilen barış görüşmelerine yeniden başlanabilmesi için, ABD, VDC'nin Hanoy ve Hayfon üzerindeki bombardımanlarına son verilmesi isteklerini kabul etmek zorunda bırakıldı. En büyük iki şehrinin o metanet ve yiğitlik sınavını kahramanca kazan-

dıkları günler, Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti için yeni çağın, kalkınma çağının arifesi oldu.

Viyetnamda harabelerin temizlenmesi işleri henüz başlamış sayılır. Bundan ötürü, yıkımın ölçülerini istatistik verilerle ifade etmek henüz mümkün değildir. Fakat harbin artık gerilemeye yüz tuttuğu ve yıkıntılar, acılar ve ölümler ortamında yeni hayatın, barışçıl hayatın ilk filizlerinin uç verimeye başladığı o unutulmaz günlerin tablosu da en az rakamlar kadar kesin ve açık konuşmaktadır.

Ben, Paris Anlaşması'nın imzalandığı haberini Hanoy dolaylarında aldım ve hemen başkente doğru yola çıktım. Artık Hanoy ahalisi de şehre dönüyordu. Bütün yollarda hep aynı tablo göze çarpıyordu: Ellerinde kalan hasır, yorgan, kap-kacak ne varsa yükledikleri arabaları veya bisikletleri habire iterek ilerliyen, kimileri de yol boyunca durdurdıkları kamyonlara tünemiş insanlar, insanlar. İşte vaktiyle benim hemşerilerim de, 1945 Ocak ayında Hitlerist işgalcilerden kurtarılan yanmış yıkılmış Varşova'ya aynen böyle dönüyorlardı. O zaman Avrupanın birçok yollarında da aynı tablo göze çarpıyordu.

Artık torna tezgâhları, hastane donatıları, kütüphane dolusu kitaplar, okul gereçleri, hangi birini sayayım, vaktiyle şehir dışına çıkarılarak kurtarılan ne varsa hepsi, mümkün olan her türlü araçla, insan sırtında taşınarak Hanoy'a dönüyordu. Bunlar şimdi barış koşullarında tekrar insanların hizmetine girecekti.

Başkent sokaklarında kazma-küreği kapan herkes yıkıntılara yanaşmıştı; ölümcül şarapnel ve roket parçalarından korunmak üzere yaya kaldırımlarda birkaç adım başında kazılmış olan ve kuyuyu andıran tek kişilik sığınaklar toprakla dolduruluyor, kaldırımlar düzleniyordu.

Hanoy'un hâlâ dumanlar tüten bir harabe halindeki «8 Mart» dokuma fabrikasında, 26 Aralık bombardımanından sadece birkaç saat sonra, VDC Hükümeti Başkanı Fam Van Dong'la nasıl karşılaştığımızı hatırlıyorum. Silâha sarılarak düşüşen halkın bütün yöneticileri gibi, bu çok ağır felâ-

ket günlerinde o da başkenti terketmiyordu. Taş üstünde taş kalmamış olan semti dolaşırken bana eşlik eden Viyetnamlı yoldaş şöyle konuşuyordu: «Biz bu fabrikaları beş yılda kurmuştuk. Harp hepsini yarım saatte silip süpürdü. Bu dokuma fabrikasının ve diğer fabrikalarımızın bu yıkıntılar üzerinde tekrar kurulması için ne kadar zaman gerekeceğini kestiremiyorum. Yakın gelecek gösterir bunu.» Benim gördüğüm şuydu: Temizleme, onarım ve yeniden kurma çalışmaları mümkün olan her yerde başlamıştı ve mümkün olduğu kadar süratle bitirilecekti. Daha barışın ilk günlerinde Nan-Din dokuma fabrikasının, başkent gıda maddeleri fabrikalarının ve diğer birkaç şehirde elektrik santrallerinin yeniden kurulmasına girişilmişti.

Hanoy garının yıkıntılarında küme küme insanlar çalışıyorlardı. Buna

rağmen, ulaştırma başlamıştı. Bir duvar kalıntısına iştirilen karatahtada tebeşirle yazılmış tren tarifi okunuyordu: Than-Hoa'ya ve daha uzaktaki Vin-Lin'e günde ikişer tren kalkıyordu. Pek yakında da Hayfon'a trenle gidilebilecekti. Evet, gar henüz harabe halindeydi, ama insanlar derme-çatma geçici bir gışeden bileti alıyorlardı.

Hayfon'da da barış günlerine dönüş çalışmaları başlamıştı. Memleketimde Viyetnama hareket etmeye hazırlandığım günlerde sık sık soranlar oluyordu: «Kıyı sularının mayınlanması ve en büyük limanın abluka altına alınması ülkede ne gibi etkiler yapıyor ve bu durumla nasıl başa çıkılıyor? Hayfon gerçekten dünyadan kopmuş durumda mıdır? Ben durumu yerinde, henüz askeri harekâta son verilmesinden önce, epeyce ayrıntılarıyla görebildim. Ne var ki, Amerikan saldırısında ikinci tırmanış döneminde Hayfon ahalisinin abluka durumuyla nasıl başa çıktığını henüz ayrıntılı olarak anlatmanın sırası olmadığı kanısındayım. Yalnız şunu söyleyebilirim ki şimdilik, limanda ve şehirde normal hayatı elbette ciddi olarak güçleştiren abluka, Hayfon'u dünyadan koparabilmiş değildir. Amerikalılar limanı mütemadiyen havadan mayınlıyorlar, Viyetnamlılar da bo-yuna temizliyerek, motorlu kayıkların ve Çin tipi iki direkli cankaların geçebileceği «koridorlar» açıyorlardı. Balıkçılar bu «koridorlar»dan denize açılıyorlardı. Ben gerçi limanda demirli kalmış nice Polonya gemisi ve keza Sovyet ve diğer ülkeler gemileri gördüm, fakat bunların daha o zamanlar limandan çıkıp gidebildiklerine de tanık oldum.

O günlerde liman çevresinde ve diğer semtlerde temizleme ve onarım çalışmaları da başladı. Hayfon sokaklarının birinde gördüğüm bir tabloyu asla unutmayacağım: Aralık sonundaki bombardımanlarda yerle bir edilmiş sokakta, bir erkek, kucağında bebeğiyle bir genç kadın ve bir de yaşlı kadın, her nasılsa sağ kalmış olmanın sevinci içinde ve yıkıntının içinde ev kurmaya girişmişlerdi. Ev dediğim de, yere sapladıkları kalınca dört bambu kamışına gerdikleri hasır parçalarından ibaretti. Hayat devam ediyordu!

Dördüncü bölgeye giden yol boyunca, Fi-Li, Than-Hoa, Nin-Bin şehirlerinin yıkıntılar arasından biter gibi doğrularak normal hayata döndüklerine gözlerimle tanık oldum. Yıkıntılar temizlendikçe, öbek öbek kerpiç, tahta ve bambu kazıkları istifleri meydana geliyordu. Çatıların mertekleri arasında ustalar gece-gündüz çalışıyorlardı. Elden geldiğince üstü örtülüp hazırlanan her eve, hemen, açıkta kalmış aileler yerleştiriliyordu.

Ağır savaş koşulları yüzünden iki aylık bir aradan sonra, okullarda dersler yeniden başlıyordu. Yukarı sınıf öğrencileri, öğretmenleriyle beraber, bambu kamışından yeni yapıldığı anlaşılan masalar ve sıralar taşıyorlardı. Yeni okul da bambu kamışından henüz çatıştırılmış bir barakadan ibaretti.

Hanoy'dan güneye uzanan 1 numaralı şose boyunca birçok kesimde onarım vardı. Yol onarımı ekiplerinde daha çok genç kızlar ve kadınlar

çalışıyorlardı. Sayısız dere geçelerinde, yıkılmış olanların yerine, Viyetnamlı yapıcıların ustalığına tanıklık eden sağlam köprüler kuruluyordu. Yollarda artık iyileşmiş bir organizmde artan kan dolaşımı gibi, trafiğin canlandığı görülüyordu.

Tam 17. paralel üzerindeki Hanoy-Vin-Lin şosesi boyunca, daha öterlerde Kuan-Kçi'ye kadar ve onun da güneyinde, gösterdikleri destani yiğitliklerle zafer saatini yaklaştırmış olan insanların savaş ve emek kahramanlıklarının sayısı kanıtları göze çarpıyordu. Onlar nasıl canlarını esirgmeden savaşmışlarsa, hâlâ dumanı tüten yıkıntılar üzerinde yeni hayatı kurmada da canlarını öylece dışlerine takarak karıncalar gibi çalışıyorlardı.

Düne kadar bölge savunma bataryalarına mermi sandıkları taşıyan kızlar, şimdi çocuk yuvaları için onarılmış mobilyalar taşıyorlardı. Savaş içinde bombardımanlarla delik-deşik olmuş şoselere döşenmek ve böylece kamyonların geçip cepheye gitmesini sağlamak üzere, gönüllü olarak kendi evlerini söküp malzemesini veren köylüler şimdi yeni okulun temelini atıyorlardı.

Kahraman Viyetnamla diğer memleketlerin dayanışmasını, yani Amerikan sadırlarının son haddine vardığı her iki dönemin en ağır ve en nazik günlerinde Viyetnam halkının direniş gücünü artıran, şimdi de en az savaştaki kadar ağır kalkınma dönemi başlangıcı koşullarına dayanmasına yardım eden dayanışmayı gösteren sayısız kanıtlar da her adımda göze çarpıyor. Viyetnam yollarında her an hareket halindeki Sovyet otomobilleri ve Polonya bisikletleri, hastanelerde ABD yapımı donatılar ve Bulgar ilaçları, pirinçliklerde Macar su pompaları vb. hep sosyalist ülkelerin kardeş Viyetnam halkına gösterdikleri ve göstermeye devam ettikleri yardımları hatırlatıyor. Kapitalist memleketlerin iyiniyet sahibi insanları ve ilerici örgütleri de Viyetnamın yardımına koşuyorlar. Danimarkalılar, Hanoy merkezinde «Kham-thien» caddesinin onarımını yükümleniyorlar. İsveçliler, Batmay büyük kliniğinin halkındırılmasına ve yeniden donatımına yardım ediyorlar.

Viyetnamda dolaşmakla geçirilen günler, bilinen ve her gün keşfedilen Viyetnamın, baştanbaşa ve büsbütün yeni bir tarih aşamasına giren Viyetnamın hayatına dair yeni olaylar ve gerçeklerle gözlemlerimizi zenginleştiriyor.

Cumhurbaşkanı Ho Şi Min'in kehanete eşit sözleri bugün yeni bir güçle yankılanıyor: «İnsanlarımız, dağlarımız ve nehirlerimiz bu sınava dayanacaklardır. Zaferden sonra girişeceğimiz kalkınma çalışmalarıyla daha güzel bir memleket yaratacağız.»

Aralık 1972 – Mart 1973.

Kuzey Viyetnam, Güney Viyetnamın kurtarılmış bölgeleri.

Monika Varnenska

Dünya gençlik forumu

Zigfrid Lorents

ASBP Merkez Komitesi üyesi

Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'nun (DDGF) ve Uluslararası Üniversiteliler Birliği'nin (UUB), X. Dünya Gençlik ve Üniversiteliler Festivali'nin Berlin'de düzenlenmesi hakkındaki önerisi, çoğu uluslararası, bölgesel ve ulusal gençlik ve üniversiteliler örgütleri tarafından oybirliğiyle desteklendi. Bu öneri, 1,8 milyon üyeye sahip olan Hür Alman Gençlik Birliği (HAGB), bütün genç kuşak ve bütün ADC halkı tarafından da büyük bir şevk ve heyecanla karşılandı.

Festivale hazırlık hareketi «anti-emperyalist dayanışma, barış ve dostluk» şiarı olan bu ana fikir, gençliğin yarınki dünya hakkında, sömürsüz ve harpsiz bir dünya, ulusal anlaşmazlıkların ve her türlü ezginin yokedilmiş olacağı bir dünya hakkındaki tasarım ve emellerine tamamen uygundur. Arifesinde bulunduğumuz festival, gençliğin bu ilerici emellerinin parlak bir ifadesi olacak, ve şüphesiz ki, halkların barış, demokrasi ve sosyal ilerilik mücadelesine değerli bir katkı teşkil edecektir. ASBP MK Birinci Sekreteri, ADC Ulusal Festival Komitesi Başkanı E. Honeker yoldaşın haklı olarak belirttiği üzere, «dünya gençliğinin anti-emperyalist dayanışma, barış ve dostluk sözü yeryüzünün her yerinde duyulacaktır.» (!)

X. Dünya Gençlik Festivali'nin hedefleri, uluslararası gençlik hareketinin en geniş politik çevreleri tarafından hararetle destekleniyor. Daha geçen yılın sonuna doğru, bütün kıtalardan yüzlerce gençlik ve üniversiteli örgütleri festivalin plâformunu desteklediklerini açıkladılar. O zamandan beri, genç sosyalistler, demokratlar, sendika temsilcileri, komünistler, hristiyanlar, hristiyan-demokratlar, radikaller, liberaller, pasifistler, ulusal kurtuluş hareketlerine katılan gençler, doğa dostları, kültür, spor ve turizm örgütleri genç temsilcileri kendi ulusal festival komitelerinde elele çalışıyorlar. Demek oluyor ki, festival hareketi, anti-emperyalist temel üzerinde ve gerek ayrı ayrı memleketler ölçüsünde, gerekse uluslararası ölçüde bir geniş gençlik cephesi yaratılmasına yardım ediyor.

Bugün yeryüzü halkının yarısından fazlası 25 yaşından küçük gençlerden oluşuyor. Şimdiki genç nesil, toplumsal gelişme problemleriyle, geçmişteki akranlarının ilgilendiğinden daha çok ilgileniyor. Dünyanın hemen hemen bütün memleketlerinde gençliğin önemli bir kısmı politik bakımdan örgütlü durumdadır. Çeşitli partiler, sendika örgütleri, halk cephesi hare-

(!) E. Honeker, Die Jugend der DDR und die Aufgaben unserer Zeit, Dietz Verlag, s. 6!

ketleri ve hükümetler, politikalarını uygulamada gençliğin rolüne de git-gide daha çok güveniyorlar. Çağımızın üç ana devrimci seline katılan gençlik de, emperyalizme karşı mücadelede günden güne daha sıkı bir birlik meydana getiriyor.

Gençlik en çeşitli politik ve sosyal-ekonomik koşullar içinde yaşıyor ve çalışıyor. Dünyanın çağdaş politik haritasında yer alan memleketlerin sosyal tabiatları ve sınıfsal yapıları başka başkadır. Halkların ulusal, kültürel ve dinsel gelenekleri de çeşit çeşittir. Şu veya bu memlekette, gençliğin çalışma ve bilimsel eylem, öğrenim ve kültür alanında sahip olduğu imkânlar hiç de birbirinin aynı değildir. Gençliğin mesleki, sosyal ve politik tecrübesi de bir hayli farklar gösterir. Bundan ötürü, barış ve sosyal tabiatları ve sınıfsal yapıları başka başkadır. Halkların ulusal, kültürel ve dünya görüşü mevzilerinden yürütüyorlar. Dolayısıyla, bu festival, gençlik temsilcilerinin samimiyetle ve arkadaşlık havası içinde en değişik görüşleri müzakere edip karşılaştırma, emperyalizme karşı savaş sorunlarına ve perspektiflerine ilişkin görüşlerde mevcut ortak yönleri açıklama olanağını bulacakları bir forum olması bakımından da önemlidir. Bu olanak, gençlik hareketinin bütün anti-emperyalist güçlerinin uluslararası çapta kenetli bir topluluk meydana getirmesini de herhalde çabuklaştıracaktır.

Bu süreçte, gerçek devrimsel temel üzerinde işçi gençliğin birliğini sağlama işi bilhassa önemlidir. Zira asıl işçi gençlik, işçi sınıfının sosyal-politik amaçlarını, ideolojisini, ahlakını ve yaşama tarzını herkesten daha önce kavrayıp benimser, genç neslin diğer tabakalarının da bunları benimsemelerine gerçek bir devrimcilik heyecanı yardımı eder. İşçi gençlik, tüm genç neslin menfaatleri için savaşanların öncü koludur. Onun derli-toplu ve sınıfsal bilinç temeline dayanan eylemleri, tarihin daha ileri doğru seyri bakımından ilkesel bir önem taşımaktadır. K. Marks 1867 yılında şunları yazmıştı: «... En ilerici işçiler, mensup oldukları sınıfın ve dolayısıyla insanlığın geleceğinin büsbütün yetişmekte olan işçi nesillerinin eğitimine bağlı olduğunu tamamiyle kavramaktadırlar.»⁽²⁾

İşçi gençlik ile emekçi halkın diğer sınıf ve tabakalarının genç temsilcileri arasında sağlam bir birlik yaratmanın, genç neslin bütün anti-emperyalist güçlerinin yekpâre bir topluluk meydana getirmeleri bakımından küçümsenemeyecek bir önemi vardır. İşçi sınıfının müttefikleri sorununun devrimci harekette olağanüstü önemli bir rol oynadığına daha «Komünist Partisi Manifesti»nde işaret ediliyordu. O zamandan beri, geniş emekçi yığınlarıyla birlik, işçi sınıfının tarihsel ödevini yerine getirmesinin önkoşullarından biri oldu ve bugün de önkoşullarından biridir. Bugün, uluslararası devrimci işçi hareketi, müttefikler sorunu ne kadar başarılı biçimde çözülmüşse ve bu arada gençliğin çeşitli kollarıyla ittifak ne kadar

daha sıkı olursa, sınıf savaşında yeni zaferlerin temelini de o kadar dayanıklı ve sürekli olacağı gerçeğini günden güne daha büyük bir güvence kendine kılavuz edinmektedir. Bundan ötürü, genç Marksist-Leninciler, günümüzde işçi gençlerin köylü gençlerle, şehir orta tabakaları temsilcileriyle, üniversitelilerle ve genç aydınlarla eylembirliği yönünde giderek artan çabaları olanca güçleriyle destekliyorlar.

Sosyalist ülkelerde genç kuşağın — işçiler, köylüler, aydınlar birliği, bu ülkeler halklarının moral-politik birliğinin, sosyalist ulusların daha ileri doğru etraflı gelişmelerinin, sosyalist topluluk devletlerinin Sovyetler Birliği ile daha sıkı saf tutmalarının önemli bir teminatıdır.

Kapitalist memleketlerde gençliğin devrimci birliği, tekellerin diktatörlüğüne karşı mücadelede işçi hareketinin en önemli dayanaklarından biridir. Bu birlik, geniş demokrasiye ulaşmanın ve sosyalizme götüren yolda ilerlemenin de zorunlu koşuludur.

Halkların tam ulusal özgürlük ve bağımsızlık uğrunda savaşının sonucu, sosyal ilerleme tempoları, genç ulusal devletlerde gençliğin devrimci birlik ve beraberliğine de büyük ölçüde bağlıdır.

Gençlerin uluslararası çapta eylembirliği, dünya devrimci sürecini hızlandırmanın önemli bir unsurudur. Böyle bir birlik sağlanması mümkündür, çünkü genç neslin temel menfaatlerinde ortaklık vardır. Gençlik mutluluğa ve barışa, hürriyet, bağımsızlık ve demokrasi koşullarında insan onuruna yaraşır bir hayat sürmeğe, çalışma garantisine, etraflı bir öğrenime, kültürel bir yaşama susamıştır ve bunlara doğru koşmaktadır. Bu gençlik toplumsal hayatın bütün alanlarındaki, bilim ve tekniği geliştirmedeki çabalara canla başla katılmak istemektedir. Barış içinde spor alanlarında yarışmaya can atmaktadır. Diğer ülkelerin ve halkların hayatındaki bütün gelenek ve âdetleri yakından tanımak arzusuyla dolup taşmaktadır.

Biz, genç Marksçı — Leninciler, bütün anti-emperyalist güçlerin sınıksız saf tutmaları sürecine yardım edebilmek için, festival hareketinin olanaklarından da yararlanıyoruz. Komünist olmanın gençlik örgütleriyle münasebetimizde bizim kılavuz edindiğimiz biricik ölçü, onların, 1972 Ocak ayında Sofya'da, Uluslararası Hazırlık Komitesi'nce formüle edilen X. Dünya Festivali hedefleri konusundaki tutumlarıdır. Biz, bu hedeflere ulaşılması için mücadele eden bütün güçlere arkadaşça bir ilgi ve saygıyla el uzatıyoruz. Marksçı-Leninci mevzilerimizde sebatla durarak, festival hareketine azami bir genişlik kazandırmak istiyoruz. Zira dünya gençliğinin yekpâre anti-emperyalist cephesi ne kadar geniş olursa, festivalin hedeflerini gerçekleştirme çabalarına ne kadar büyük sayıda gençlik ve üniversiteli örgüt katılırsa, genç neslin sürekli barış ve sosyal ilerleme mücadelesine katkısı o kadar büyük olacaktır.

Komünist ve işçi partileri, yetişmekte olan neslin temel menfaatlerinin en ardıcıl savunucuları olduklarını gösteriyorlar. Bu partiler bugün gençlik

⁽²⁾ K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 16, s. 198.

problemleriyle her zamankinden daha çok ilgileniyor. Kurmakta olduğumuz dünya hakkında genç neslin doğru bir fikir edinmesine ve toplumda kendine yaraşır bir yer almasına yardım ediyorlar.

Bunun böyle olması elbette rastgele değildir. Komünistler, uyguladıkları politikada, hiçbir zaman yalnız bugünün sorunlarını çözme işini ödev edinmekle kalmazlar. Devrimci mücadele strateji ve taktiklerini işlerken, daima proletarya hareketinin en son hedefini gözетirler. Politikaya bu türlü yansımada gençlik problemleri asla gözden uzak tutulamaz, çünkü sosyalizmi ve komünizmi kurma davası birtek neslin işi değildir.

Demek ki, işçi sınıfının tarihsel ödevini yerine getirmesi, her zaman, komünistlerin yeni nesli devrimci ruhta eğitmelerine ve onu babalarından devrim bayrağını devralmak üzere hazırlamalarına bağlıdır.

Şimdiki genç nesil, bilimsel, Marksist dünya görüşüne ne gibi koşullar altında yaklaşmaktadır? Bugün gençliği her zaman heyecanlandıran, hayatın anlamı ve tarihsel perspektif sorusunun cevabını hangi oluşumlar belirtmektedir?

Bugünkü genç nesil, yeryüzünde köklü sosyal dönüşümler çağında, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında yaşıyor. Toplumda kuvvetler oranı, barış, demokrasi ve sosyalizm yararına değişmiş bulunuyor. Emperyalizm yeni uluslararası duruma kendini uydurmak zorundadır. V. İ. Lenin'in temellendirdiği ve Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist ülkelerin uyguladıkları barış içinde yanyana yaşama politikası gitgide daha geniş bir kabul görmektedir.

İki sistem – sosyalizm ve kapitalizm arasındaki tarihsel savaş, günümüzde bilimsel-teknik devrim koşulları içinde, halkların kültür düzeyini, halk yığınlarının bilincini yükseltme koşulları içinde, tek sözle çetin bir ideolojik mücadeleyle geçmektedir.

Komünistler, gençliğin yalnızca çok karmaşık bir çehre gösteren çağdaş dünyayı doğru anlamakla değil, aynı zamanda toplumu daha ileri doğru yeniden kurma çabalarına aktif olarak katılmakla yükümlü olduğu kanısındadırlar. Burada, gençliğin her yeniliğe doğru kendine özgü atılım şevki, cesareti ve peşin yargılardan azatlığı bizim hareket noktamızdır. Biz gençliğe kendi toplumsal görüşlerimizi hiç de dayatmak istemiyoruz. Biz sadece ispat ve ikna ediyoruz. Gençlikle dürüst ve samimi bir fikir değiş tokuşu için her olanaktan yararlanmaya çalışıyoruz. Ve onu candan ilgilendiren bütün sorunlara Marksist-Leninist öğreti açısından cevap vermeyi ödevimiz sayıyoruz.

Genç neslin temel menfaatlerine yalnız bilimsel sosyalizm cevap verebilecek durumdadır, zira işçi sınıfının amaçları, bütün emekçilerin ve dolayısıyla de gençliğin sürekli menfaatlerine uygundur.

Genç nesil, ancak diyalektik ve tarihi materyalizm mevzilerinde, partisel

Marksist-Leninist felsefe mevzilerinde sebatla yer aldığı taktirde, çağımızın çeşitli süreçleri ve olguları arasındaki karşılıklı bağıntıyı bütün derinliğiyle kavrayabilecek, sınıf mücadelesinin eğilim ve çelişkileri içinde yönünü bulabilecek, bu mücadelenin bütün başarılarını ve geçici başarısızlıklarını doğru biçimde değerlendirebilecektir. Gençliğe ancak Marksizm-Leninizm yığıtlık nitelikleri, zafere güven duygusu ve iyimserlik kazandırmaktadır.

Zamanımızda günden güne daha fazla genç bilimsel sosyalizm fikirlerine yöneliyor ve sosyalizmin ateşli savunucuları oluyorlar. Bu yalnızca Marksist-Leninist ideolojinin egemen bulunduğu, insanların fikirlerini ve psikolojilerini kesinlikle etkilediği sosyalist ülkeler genç nesli arasında böyle olmuyor. Sosyalist dünya görüşü birçok kapitalist memleketin ve kurtuluşlarına yeni kavuşmuş ülkelerin gençleri arasında da gitgide daha geniş ölçüde yayılıyor. Hem yalnız işçi sınıfı genç kuşağını sarmakla kalmıyor, üniversite öğrencilerinin ve genç aydınların ezici çoğunluğunu da sarıyor. Bu da şüphesiz yasal bir olaydır.

Emperyalizm ve kiralık «teorisyenler»i, gençliğe, onun menfaatlerine uygun reel bir perspektif göstermekten, insanın insanı sömürmeyeceği, harplerden, terör ve ezgiden, yokluk, hastalık ve sosyal sıkıntılardan azat bir toplumun, tek sözle insanın gerçekten hür olacağı, bütün kabiliyet ve istidatlarını geliştirebileceği ve kişiliğinin en parlak biçimde belirebileceği toplumun tablosunu çizmekten âcizdirler.

Bunun içindir ki, genç insanlar sık sık Marks, Engels ve Leninin eserlerine başvuruyorlar. Gençlik, onların fikirlerinin deha ürünü olduğuna, toplum üstüne bilimsel görüşlerden oluşan içsel mantık örgüsüne ve devrimci cesarete sahip bir sistem teşkil ettiğine sadece inanmakla kalmıyor. Bu fikirlerin Sovyetler Birliğine ve öteki sosyalist ülkelerde toplumsal gelişmenin kudretli devinim gücü, milyonlarca insanın her günkü pratik eylemlerinin temeli haline geldiğini de gözleriyle görüyor. Dünya sosyalist sisteminin varoluşu, bu sistemin sosyal ve ekonomik üstünlükleri, iç istikrarı ve dinamik gelişmesi, dünya politikasındaki çözümleyici rolü, gençliğe, «hangi toplumsal sistemde yaşamının anlamı ve gençlik için yarın perspektifi vardır?» sorusunun en inandırıcı cevabını vermektedir.

Bu koşullar altında, emperyalizmin, gençlik arasında sosyalist fikirlerin yayılmasına engel olmak için, genç kuşağı ideolojik bakımdan da kapitalist sistemine bağlamak için her araca başvurduğu apaçık ortadadır. Milliyetçilik, ırkçılık, siyonizm, şovinizm ve gerici burjuva ideolojisinin diğer türleri işte bu maksatla ve ısrarla yayılmak istenmektedir.

Son yıllarda, emperyalizmin ideologları, işçi sınıfının sahip olduğu devrimci dünya görüşünün etkinliğini sınırlamak üzere alabildiğine çaba harcıyor ve bunu pragmatizm propagandasıyla, yani kapitalistlerin para ile kiraladıkları goygoycuların felsefesini, burjuvazinin çıkarlarına hizmet eden her şeyi temize çıkarıp teşvik eden felsefeyi propaganda ederek başar-

maya çalışıyorlar. Emperyalizmin ideologları, gençliğin bakışlarını toplumsal emellerden yoksun bir bireysel hayata, kişisel kaygı ve esnafça çıkarıcılığa yöneltmeye çalışıyor, böylelikle de onu işçi sınıfının devrimci hedefleri doğrultusundan saptırmak, sınıf mücadelesine katılmaktan alakoymak istiyorlar. Gaddarlığın putlaştırılması, pornografi, pop-arta ve narkomanlar, genç kuşağı demobilize etmekle, emperyalizmin cinayetlerine göz yumması ve boyun eğmesi için ortam hazırlamakla yükümlüdürler.

Günümüz koşullarında emperyalizm gençlik arasında oportünizm propagandasına da hız veriyor. Marks'ın «tekzipçiler»i olarak ortaya çıkan türediler, sözümona bir «demokratik sosyalizm» fikrini reel olarak mevcut sosyalizmin alternatifi diye ileri sürerek gençliğin zihnine yerleştirmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Sosyalist devrimin bir tek temel sorununu çözmek istemiyen ve esasen bunu yapacak yetenekten de yoksun olan sosyal-demokrasi sağcı önderleri, bir yandan artık çok gevelenmiş oportünist ve revizyonist tezlerin tekrarıyla başka bir şey olmadığını tecrübenin gösterdiği «modernizm»leriyle kısırmaya pek düşkün görünüyorlar.

Maoizmin, yani başlıca işi Marksizm-Leninizmi nasyonalistçe tahrif etmek, değiştirmek olan akımın propaganda edilmesi, sınıf mücadelesinin gerçek hedefleri, yolları ve yöntemleri konusunda gençliği «devrimci» lâkırdılarla şaşırtarak çıkmaza sürüklemeye yeni bir yelteniş. Ne var ki, Maoistlerin anti-sovyetik, büyük devletçi ve şovnist çırpınışları, birçok memleketler gençliği tarafından günden güne artan bir kesinlikle reddediliyor. Maoizmin ideolojik temelsizliği gitgide daha çok sırtıyor, çünkü bu akım göz göre göre emperyalizme hizmet ediyor.

ADC, yeryüzünün gençlik temsilcileri önünde kapılarını ardına kadar açmaktadır. Gençlik temsilcilerinin birçoğu, ülkemizdeki örneğine bakarak, sosyalist dünya hakkında ilk defa bir fikir edineceklerdir. Bunlar, Sovyetler Birliği etrafında sımsıkı kenetlenmiş kardeş sosyalist ülkeler ailesinin organik parçası olan bir devlet, işçi sınıfının ve müttefiklerinin ASBP yönetimi altında gelişmiş sosyalist toplumu başarıyla kurmakta oldukları bir devlet göreceklerdir. Sürekli barış, güvenlik ve halklar arasında işbirliği mücadelesine aktif olarak katkıda bulunan bir ülke göreceklerdir. Avrupanın ortasında sağlam bir barış etkeni olarak yirmi yıldan fazla sürmüş emperyalist kuşatma çemberini dostlarının yardımıyla kırıp atan ve bugün egemen, eşit haklı, saygıdeğer bir partner sıfatıyla uluslararası hayata katılmakta olan bir devlet göreceklerdir.

Festivale gönderilen temsilciler, ADC gençliğinin oluşma halindeki sosyalist yurtseverliğini ve proleter enternasyonalizmini herhalde hissedeceklerdir. ADC'nin genç yurttaşları sosyalist özyurdumuzla kıvanç duyuyorlar, çünkü bu yurt kendilerine çalışma hayatına ve devlet yönetimine eşit olarak katılma olanağı vermektedir, çünkü onların temel haklarını – çalışma ve meslek edinme, öğrenim ve kalifikasyon, sevinç ve esenlik, serbest

gerçekleştirme özeni bu yurttaki devlet politikası düzeyine yükseltilmiştir. Devletimiz gençliğe çok önem vermekte, gençlik sorunları konusunda gayet titiz davranmakta, her gencin kabiliyetlerinin her yönlü geliştirilmesine yardım etmektedir.

ADC gençliğinin sosyalist yurtseverliği, sosyalist üretim ilişkileri sağlam temeli üzerinde yaratılmıştır ve bu temel üzerinde geliştirilmektedir. Genç nesli komünizm ruhunda eğitmede ASBP'nin gösterdiği ardıcıl çabaların sonucu olan bu yurtseverlik, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin sosyalist toplumu kurma ve her bakımdan geliştirme mücadelesine gençliğin aktif olarak katılmasından ileri gelmektedir.

Toplumsal ve kişisel menfaatlerin birliği ancak sosyalizmde sağlanabilir. Devrimin hedefleri, partinin ve sosyalist devletin politikası genç kuşağın temel menfaatlerine tamamen uygun düşmektedir. ADC genç erkek ve kızları, sosyalizmin gençliğe ne kadar ihtiyacı varsa, kendilerinin de sosyalizme o kadar muhtaç olduklarını somut tecrübeleriyle kavramışlardır. Gençlik olanca enerji ve girişimiyle, ADC'nin, yani kendisine bütün yolları açan devletin kurulmasına, gelişmesine ve sağlamlaşmasına yardım etmektedir. Alman Demokratik Cumhuriyeti, yaşlı ve genç devrim savaşçılarının coşkun yaratıcı çabalarının ürünüdür.

ADC gençliği, sosyalist halklar ailesinin daha ileri doğru gelişmesinin ancak kendilerinin ortak ve uyumlu çabalarıyla mümkün olabileceğini çok iyi anlamaktadır. Partinin, «sosyalist ekonomik entegrasyonun gerçekleştirilmesi, günlük çalışmalarda olduğu gibi, kişisel temaslarda da kardeşçe birliğimizin güçlendirilmesi hepimizin davasıdır, günümüzün devrimci ödevleridir»⁽¹⁾ şeklinde belirttiği fikir, gençlik tarafından eylem programı olarak benimsenmektedir.

Yeryüzünün bütün ilerici gençliği ile dostluk, işbirliği ve aktif dayanışma, ADC genç yurttaşlarının proleter enternasyonalizmi duygusunun karakteristik çizgisidir. Gençlerimiz, Çin-Hindi halklarına eldeki bütün araçlarla yardım ediyorlar. Arap halklarını emperyalist İsrail saldırılarına karşı savaşlarında aktif olarak destekliyorlar. Asya, Afrika ve Latin Amerikadaki kurtuluş hareketlerine de, faşist ve emperyalist rejimlerin kovuşturduğu ve zindanlara attığı bütün yurtseverlere de aynı içtenlikle yardım ellerini uzatıyorlar. Gençliğimiz, ırkçılık ve aparteyd'in, milliyetçilik ve şovinizmin amansız düşmanıdır; bunları şiddetle reddeder ve suçlandırır.

ADC'de genç neslin eğitimi için harcanan bütün çabalarda, genç yurttaşlarımızın büyük ölçüdeki toplumsal aktifliğinde, yüksek düzeyli öğrenim, mesleki ihtisas, kültür ve sosyal güvenliğinde, Hür Alman Gençlik Birliği'nin önemli bir hizmet payı vardır. Cumhuriyetimizde, gençliğin bu birleşik sosyalist yığınsal örgütü, onun menfaatlerinin güvenilir temsilcisi, ASBP'nin

(1) E. Honeker, 8. Tagung des ZK, s. 41.

sadık yardımcısı, dünya ilerici gençlik hareketinin savaştan bir kolu haline gelmiş bulunmaktadır.

Biz, X. Festival'in yapılacağı evsahibi ülke olarak, bu önemli gençlik toplantısının başarıyla örgütlenmesi ve yürütülmesi için gereken bütün koşulları yaratmayı enternasyonal ödevimiz sayıyoruz. Bu yolda, festivalin örgütlenmesiyle doğrudan doğruya görevli olanlara, parti, devlet ve tüm ADC halkı tarafından tam bir destek gösterilmektedir. Bu örgütçüler bütün dünyadaki dostlarından da yardım görmektedirler.

Bizler, X. Festival'e hazırlanırken, dış memleketlerdeki dostlarımızın her önerisini, her tavsiyesini ve her dileğini şükranla kabul ediyor ve bunları titizlikle dikkate almaya çalışıyoruz. Bu hususta, nereden gelirse gelsin, her güzel fikrin, her güzel girişimin, festivalin başarılı olmasına yardım edeceğine inanıyoruz. Ve eminiz ki, bu festival ne kadar iyi hazırlanırsa, bütün dünya barışsever güçlerinin daha sıkı birleşmeleri davasına katkısı da o kadar daha büyük ve daha değerli olacaktır.

Filipinler'de maoistler

Fransisko Balagtas

Filipinler Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi

Amerikan emperyalizmi, «Mao Dze-Tun fikirleri partisi»ni ulusal kurtuluş hareketine karşı kullanıyor. Provakasyonların hedefi komünist partisidir.

Filipinler'de 1972 Eylülünde askeri dikta yönetimine geçilmesinden beri, anti-emperyalist kurtuluş güçleri ciddi güçlüklerle karşılaşılıyorlar. Bu durumda Maoist partinin çirkin bir rol oynadığı ve oynamaya devam ettiği her gün daha açık biçimde görülüyor. Amerikan emperyalizmi, Maoistleri Filipin halkına karşı kullanıyor ve onların yardımıyla ana hedefine, yani dünya anti-emperyalist güçlerinin savaştan bir kolu olan Filipinler Komünist Partisinin önderlik ettiği ulusal kurtuluş hareketini her ne pahasına olursa olsun boğma hedefine ulaşmaya çalışıyor.

Söz ve eylem

Filipinlerde Maoist parti 1968 Aralık ayında kuruldu. Kanunsuz olarak «Filipinler Komünist Partisi» adını benimsiyen bu parti, 1930 yılında Kristano Evanhelista tarafından kurulan FKP'nin gerçek mirasçısı olduğunu iddia etmeye başladı. 1967 yılında grupçuluk ve bölücülük yüzünden FKP'den çıkarılan bir eski MK üyesi Maoist partinin örgütçüsü oldu. Bu adam, vaktiyle FKP yönetimini ele geçirmek istemişti. Başarısızlığa uğrayınca, FKP tarafından yaratılmış olan «Kabataang Makabayan» (KM) ⁽¹⁾ gençlik örgütü üyeleri arasında entrikalar çevirmeye başladı ve bu örgütün güvenini kazanmaya da muvaffak oldu. CIA'nin Filipinli ajanlarıyla ve pomeşçikler arasında Cumhurbaşkanı Markos'a muhalefet eden seçkin politikacılarla şüpheli ilişkiler kurarak, nihayet KM ile «Hukbong» ⁽²⁾ ordusunun kalıntılarından ayrılmış bir silahlı kuvvetler grubu arasında temas sağladı. Her iki örgüt, «FKP'ni canlandırma» kararında birleşerek, «Marks, Lenin ve Mao Dze-Tun'un fikirlerini savunan Filipinler Komünist Partisi»ni meydana getirdiler. KM'nin önderi, «canlandırılan FKP»nin başkanlığına getirildi, silahlı kuvvetler grubunun komutanı da Yeni Halk Or-

⁽¹⁾ Milliyetçi gençlik.

⁽²⁾ Geçmişte Komünist Partisinin önderlik ettiği Filipin Halk Kurtuluş Ordusu. Zamanla bu ordunun kalıntıları «Filipin Mafia»sı niteliği ve ünü kazandı.

dusu (YHO)'nun ⁽³⁾ başkomutanı oldu. Kuruluş konferansında, meydana getirilmekte olan Merkez Komitesinin birçok üyesi hazır bulunamadılar; bunlara «tayin edildikleri» daha sonra bildirildi.

Yeni kurulan parti adına verdikleri demeçler ve yayımladıkları bildiriler, Maoistlerin teorisi ile pratiği arasında ne büyük bir uçurum olduğunu gösteriyor. Söze gelince, bunlar proletarya öncüsü adını benimsiyor ve işçi sınıfının yönetmenlik rolünü kabul ediyorlar. Pratikteyse, parti üyeleri ve yönetim kadrosu daha ziyade üniversite gençleri ve aydınlar arasından seçiliyor. Parti, sendikalarda dayanabileceği bir temelden yoksundur ve sendikaların içinde seferber edici değil, her şeyden önce bölücü bir rol oynamaktadır. Netekim, Maoistler, Sendikalar Ulusal Birliğinde de yöneticileri «oportünizm»le suçlayarak, parçalanmaya yol açmak istemişlerdir (bu suçlama ve hücumların gerçek sebebi Sendikalar Birliği yöneticilerinin Dünya Sendikalar Federasyonu'na davetiye göndermeleri ve federasyon temsilcilerini kabul etmeleri idi).

Maoist parti, ulusal-demokratik devrimde köylüleri başlıca devrim gücü saydığını iddia etmektedir. Gerçekteyse, solcu ve serüvenci «silâhlı savaş» taktiğini desteklemeyi reddeden ve evvelce olduğu gibi günlük örgüt çalışmalarına hararetle devam eden en büyük ve en tecrübeli köylü örgütünü («Masaka»), Maoistler baştanbaşa karaladılar ve kendilerinden uzaklaştırdılar. Esasen, Maoistler, ancak, Cumhurbaşkanı Markos'a ve yönetici grupuna karşı ve sadece Amerikan tekelci sermayesinin yeni kuklaları olarak onun yerini almak maksadıyla kampanya yürüten gerici pomeşçik-politikacıların direktiflerini körükörüne yerine getirmekte olan geri kalmış köylü unsurlarına dayanabilirlerdi.

Maoistler, sözde, özünü işçi sınıfıyla köylüler ittifakının teşkil etmesi gereken ilerici ve yurtsever güçler geniş tekcephesinin ateşli taraftarı görünürlük. Pratikteyse, Maoist parti bu birliğin yaratılmasına engel olmaktadır. Ülkede FKP'ne ve onun önderlik ettiği yığınsal örgütlere karşı, aynı zamanda Sovyetler Birliğine ve diğer sosyalist ülkelere, tek sözle dünya komünist hareketine karşı kıyasıya yalan ve iftira kampanyasını körükliyen Maoist partidir.

Filipin Maocuları başka türlü düşünceleri çekemiyorlar. Örneğin Maoocular, sırf sosyalist ülkelerle ve bu arada Sovyetler Birliğiyle ticaretin ve diplomatik ilişkilerin genişletilmesini savunduğundan ötürü Anti-emperyalist Milliyetçiliği Geliştirme Hareketi'nden çıktılar. Onlar böyle ilişkilerin yalnızca Pekin'le kurulmasından yanadırlar. FKP ise, sosyalist ülkelerle iliş-

⁽³⁾ O zamanki halk ordusu komutanı – bir pomeşçik yarıcasının oğlu ve Maoistlerle ilişkili bir politikacı – artık politika sahnesinde görünmez olmuş; onun yerini, Filipin Silâhlı Kuvvetleri Muhafız Birliği subaylarından olup, ayaklanmalar bastırma emperyalist zanaatını 1970 yılındaki şasırtıcı «fırtına»ından önce öğrenmiş ve Halk ordusuna katılmış bulunan Viktor Korlus almıştır.

kilerin geliştirilmesinde ısrar ettiği, bunu Filipinlerde ABD tekelci sermayesinin egemenliğini zayıflatma çaresi saydığı için Maocuların sistemli hücumlarına uğramaktadır.

Şu var ki, FKP, Filipinlerde Maoist hareketi teraziye vurdukça, buna katılan alelâde yurttaşlardan el çekme çizgisinden yürüseydi ve bunlarla «Maoist fikirler partisi» yöneticileri arasındaki farkı görmezlikten gelseydi, elbette hataya düşmüş olurdu. Zira sıra üyelerinin çoğu herhalde yurt-severlik duygularıyla hareket etmekte ve sosyalizme sempati beslemekteler. Bunlar daha çok küçük burjuva temsilcileridir ve aynı zamanda iyi-niyet sahibi, fakat politik tevâbeden yoksun gençlerdir. Kendilerine kalsa, toplumda bir an önce köklü dönüşümler yapılmasını isterler. Hayal kırıklığı ve çaresizlik duyguları içinde kıvranan bu genç insanlar, kesin eylemleri gerçekleştirebilecek bir kuvvet arar dururlar. Ve «egemenliği silâh yaratır» sloganını dilden düşürmeyen ultra-devrimci demagojilerin ustası Maoist parti yöneticileri, bu gençlere, tam da aradıkları kuvvet kişiliğinde görünebilirler. FKP'nin önderlik ettiği kurtuluş hareketi, memlekette durumun kötüleşmesine hâlâ engel olabilecek hale gelmediğine, genç idealistlerin sabırsızlığını ve serüvenciliğe yatkınlığını artırmaktan başka bir şey de yapamadığına göre, bu gibi unsurlar eninde sonunda Maoist propagandanın kurbanı olmaktadır.

Aşırı solculuğa karşı sınıf açısından direniş

FKP'nin dünya komünist hareketinden sürekli olarak kendini tecrit etmesi, Maoist parti liderlerinin bu sapmasının gerçek nedenlerini vaktinde keşfetmesine imkân vermedi. FKP yönetimi, Maoistlerin yürüdükleri politik hattı, âdeta gençliğe özgü bir ataklık, coşkunluk ve kendine güven sonucu saymaya yatkındı. Hattâ fikirlerde ilkesel bir cepheleşmeyle, barışçıl yoldan, her iki partinin ortak eylemlerde bulunabilecekleri hayaline bile kapılıyordu. Bu düşünce ve tutumun yersizliği, 1969 yılı cumhurbaşkanlığı seçimlerini izleyen olaylar boyunca günden güne daha açık biçimde anlaşıldı.

O zamanlar, Amerikan tekelleri, Cumhurbaşkanı Markos'a karşı gelişen politik muhalefeti desteklediler. Tekelciler, bu halde de kendi pratiklerinden, yani gözden düşen ve biraz inatçı davranmaya kalkan kuklalarından el çekip, işlerine daha elverişli yenilerine kanat germe tutumundan zerrece şaşmıyorlardı. ⁽⁴⁾ Ama Markos yine de seçildi. Bunun üzerine Amerikan tekelcileri, onun rejimini gözden düşürme kampanyasına hız verdiler. Bu maksatla, sınıfsal karakterine bakmaksızın, bütün parti ve grupların desteğini sağlama denemesine giriştiler. Artık, kendilerine istedikleri gibi

⁽⁴⁾ Bak: F. Balagtas. Filipinler yol kavşağında. «Barış ve Sosyalizm Problemleri» sayı 11/1971; Filipinlerde Amerikan emperyalizmi. «Barış ve Sosyalizm Problemleri», sayı 4/1972.

hizmet etmeyen rejimden şu veya bu ölçüde hoşnutsuz büyük pomeşçikleri, komprador ve millî burjuvaziyi, yüksek memurları ve diğer bütün gerici unsurları bu yolda seferber ettiler. Bu kampanyaya «ilerici ve devrimci» süsü vermek için de, «barışçıl devrim» yanlısı Hristiyan-Sosyal Hareketi'ni ve keza her yerde «silâhlî devrim yolu» propagandası yapan Maoistleri de kendilerinden yana çektiler.

ABD ajanları, anti-emperyalist çizgiden yürüyen parti ve grupları yığinsal gösteriler yapmaya kışkırtıyor ve bunun rejimi daha çok gözden düşürmeye yararı olacağını ümit ediyorlardı. Netekim, 1970 yılı başlarında, yukarıda sözü geçen Anti-emperyalist Milliyetçiliği Geliştirme Hareketi'ne karşılık Demokratik Filipinler Hareketi'ni yaratmış bulunan Maoistler böyle gösteriler örgütlediler.

FKP yönetimindeki yığinsal örgütler ilkönce bu Demokratik Filipinler Hareketi'ne giriyor ve onun gösterilerine katılıyorlardı. Fakat FKP yöneticileri, gösterilerin hedefinin ne olduğu ve bunların nasıl örgütleneceği sorunları üzerinde Maoistlerle sert tartışmalar yapıyorlardı. Maoist yöneticiler, Markos'un işten uzaklaştırılması isteğini birinci plâna sürüyor, çünkü Filipin toplumunun bütün problemlerinin, bu toplumun yeni-sömürgecilik boyunduruğuna vurulmuşluğundan değil, şu veya bu cumhurbaşkanının yetkilerini kötüye kullanmasından ileri geldiğini iddia ediyorlardı. FKP ise, bütün gösterilerin öncelikle ABD emperyalizmine ve onun açık veya gizli kuklalarına karşı yöneltilmesi gerektiği düşüncesindeydi.

Maoistler, yığinsalara sözümona «devrimci metanet» kazandıracak karşı-darbeler yaratmak maksadiyle polisi ve orduyu kışkırtıyorlardı. FKP de, tam tersine, kişiliğinde kendi sınıf kardeşlerini ve gizli müttefiklerini gördüğü sıradan polisleri ve erleri kendisinden yana çekmeye çalışıyor, bununla beraber polisin gemi aızıya alması ihtimalini de hesaba katarak tedbirli davranıyordu. Maoistler mağaza ve dükkânları talan ediyor, otomobilleri yakıyor, tek sözle hiçbir kaba kuvvet gösterisinden geri durmuyorlardı. FKP bu gibi hareketleri kesinlikle reddediyor ve bundan ötürü de Maoistlerle her türlü ortak eylemden kaçınmak zorunda kalıyordu.

1 Mart 1970'de Maoist Demokratik Filipinler Hareketi ve FKP'nin yönetimi altında ulusal kurtuluş mücadelesi yürütmekte olan diğer örgütler, ayrı ayrı gösteriler yaptılar. Burjuva gazeteleri, Maoistlerin rolünü haddinden fazla büyüme çabasıyla, yaptıkları gösteriyi bol resimli ve ayrıntılı haberlerle yansıtmış olsa da, buna katılanların ancak bin kişi kadar olduğunu itiraf etmek zorunda kaldılar. Öte yandan, FKP'nin örgütlediği gösterilere, burjuva gazetelerinin bile kabul ettikleri gibi, on bin kişi katıldı (bu olay gazetelere yalnız iki paragraftan ibaret ve resimsiz bir haberle geçti). Bu rakamlar, işçilerin ve köylülerin yığinsal desteğine dayandıklarını söyleyen Maoistlerin iddialarının ne kadar asılsız olduğunu bir kez daha açıkça göstermektedir.

Bu olaylardan kendilerine göre sonuçlar çıkaran Maoist yöneticiler derhal FKP'ne karşı hücumla geçtiler. Politik anlaşmazlıkların çözülmesi gerektiği bahanesi ardına gizlenerek, gizlilik koşullarında çalışmakta olan bazı FKP militanlarının isimlerini açıklamaktan da çekinmediler (şimdiki Maoistler bu isimleri komünist partisine üye oldukları kısa süre içinde öğrenmişlerdi). Böylece muhbir rolüne giren Maoistler, daha sonra hemen bütün FKP MK üyelerinin adlarını sayıp döktükleri bir beyanname çıkardılar. Bu ihanet, düşmanın, en seçkin parti militanlarını kovuşturmayla geçmesine imkân verdi.

Bu koşullar altında, FKP yönetimi, önceki uzlaşma ve savunma tarafı tutumu üzerinde tekrar düşünmek ve Maoist partiye karşı kesinlikle cephe almak zorunda kaldı. FKP, Filipin Maoistlerinin gerici gruplar arasındaki mücadelede harçlık akçesi durumuna, demokrasi ve sosyal ilerilik güçlerine karşı kışkırtma aracı durumuna düşüklerine işaret ediyordu. Bu değerlendirme hükmünün ne kadar doğru olduğunu 1971 ve özellikle 1972 yılı olayları elle tutulurcasına gösterdi.

Diktatörlükle mücadelede birlik sorunu

1971 yılı senato seçimlerinde, Cumhurbaşkanı Markos'un gösterdiği adaylar, seçmenler üzerinde baskı ve terör ve bol keseden rüşvetçilik geleneksel pratiğine rağmen, başarısızlığa uğradılar. Resmen Markos'un önderliğindeki Nasyonalistler Partisi'nden bazı seçkin yöneticilerin de katıldıkları burjuva muhalefeti, seçimlerde elde edilen başarıdan cesaret alarak, Markos'un derhal işbaşından uzaklaştırılması veya hiç değilse anayasa gereğince ikinci cumhurbaşkanlığı süresinin sona ereceği 1973 Aralık ayından sonra bu sürenin uzatılmasına engel olunması için eylemlere girişti. Amerikalılar, iktidar mücadelesine katılan bütün güçlere şirin görünmeye ve bu arada daha ziyade muhalefete önem vererek, evvelki gibi, gizliden gizliye Markos'a karşı eylemlere yöneliyorlardı.

1972'de olayların gidişi kesin bir dönüm gösterdi. Muhaliflerin her araca başvurdukları kıyasıya iktidar mücadelesi bütün cephelerde geliyordu. Bu mücadele idare zincirinin çeşitli halkalarında, silâhlî kuvvetler yüksek komuta katlarında, poliste, istihbarat organlarında, yığinsal enformasyon eylemi alanında, öğrenim kurumlarında, iş ve finans çevrelerinde, politik partilerde, yığın örgütlerinde, dinsel ve sivil birliklerde, sokaklarda ve meydanlarda, işletmelerde, tarım ve orman bölgelerinde yersel ve ulusal çapta yürütülüyor ve gitgide yayılıyordu. Maoist partinin üniversite ve gençlik örgütleri de Markos'a karşı sert bir propaganda kampanyası açmışlardı. (7)

(7) Bu örgütlerin şimdiki yöneticilerinin çoğu, hükümet memurlarının, ordu subaylarının, polis ve istihbarat yetkililerinin akrabalarıdır.

1972 yılı ortalarında iktidar mücadelesi o kadar kızıştı ki, artık doğal âfetler bile bu mücadelenin daha da sertleşmesine vesile olmaya başladı (evvelce böyle hallerde rakipler çatışmaya ara vermek ve felâkete uğryanların acılarını hafifletme düşüncesiyle çaba birliği yapmak zorunda kalıyorlardı). Tayfunlar, şiddetli yağmurlar ve bunların sebep olduğu sel felâketleri, eşi görülmedik yıkım, velhâsıl tutarı iki milyar peso'yu aşan maddi kayıplar, halkın büyük çoğunluğunun zaten yürekler acısı durumunu bir kat daha kötüleştirdi.

Muhalefetin bir anarşi, kargaşa ve terör havası yaratmak üzere Maoistlerden de yararlanma taktiği uyguladığını anlayan Markos, inisiyatifi ele almaya karar verdi. Eli altındaki propagandacılar birden ton değiştirdiler. Evvelce Maoist partinin ve sahip bulunduğu ordunun soyutlanmış ve cılız olduğunu söyleyip duran bu propagandacılar, artık Markos'un muhalifleriyle ağır birliği etmiş gibi, Maoistlerin gücünü ve etkisini kasten abartmaya, «doğrudan doğruya komünist devrim tehlikesi»nden söz etmeye başladılar. Hükümet propagandası, böylece, Markos taraftarlarının terör hareketlerini de Maoistlere malederek, rakiplerini bile geçmiş oluyordu. Artık memlekete kaçak silâh sokulduğu, yabancı bir devletin Maoist «silâhlı isyan»a destek olduğu yaygaraları alıp yürümüştü.

Bu propagandanın duman perdesi arkasında, Markos askeri durum ilân etmeye hazırlanıyordu. En güvenilir danışmanlarıyla başbaşa veren cumhurbaşkanı, yasaklanacak örgütlerin, tutuklanması düşünülen kişilerin, kapatılacak gazete ve dergilerin, kapısına kilit asılacak okulların, muhalefete ait olan ve musadere edilmesinde yarar görülen belediye hizmetleri ve sanayi kuruluşlarının bir listesini bile hazırlamıştı.

Bu arada plânlı terörist hareketlere girişilmesi de kararlaştırıldı. Bu gibi hareketlerle, burjuvazi içinde Markos'a ve Maoistlere düşman olanlardan beklenen eylemlerle birlikte, askeri durum kanununu haklı gösterme vesilesi yaratma hedefi güdülmüyordu. Markos, daha askeri durumu ilân etmeden önce, en tehlikeli düşman saydığı kişilerin tutuklanması için tezel-den bir emirname çıkardı. Bunlar arasında, kimi sağ, kimi sol, aşırı «sol» politik görüşlü ve çeşitli partilere (nasyonalistlerin iktidar partisi de dahil) mensup seçkin politikacılar, yayıncılar, yığınsal enformasyon araçları sahipleri, gazeteciler, sendika, köylü ve üniversite gençliği yöneticileri vardı.

Memlekette böylece 1972 Eylülünde dikta rejimi kurulmasına bir yere kadar Filipin Maoistlerinin serüvenci eylemlerinin zemin hazırladığı da kuşku götürmez. Bu hataya düşenler, şimdi de diktatörlüğün «yarar»ından ve bunun güya «devrim durumu» dedikleri havayı yaratarak, yığınların «silâhlı savaşa» katılmalarını çabuklaştıracığından dem vurmaktadırlar.

Olayların gösterdiği bu dönüm FKP için beklenmedik bir şey değildi. Partimiz bir askeri diktatora tehlikesini kestirerek önceden uyarılarda bulunuyor, hem Markos'un, hem de burjuvazi içindeki düşmanlarının, sadece

kendi çıkarlarını gözетerek, ABD'nin de bilgisi ve desteğiyle, böyle bir dikta kurmaya can attıklarına işaret ediyordu. FKP'nin önderlik ettiği örgütlerin yasaklanması ve yöneticilerinin tutuklanması yüzünden, parti artık daha derin bir gizlilik içinde çalışmak, duruma uygun yeni örgüt biçimleri ve mücadele metotları bulmak zorunda kaldı.

Merkez Komitemizin 7 Ekim 1972 Manlâ toplantısında kabul ettiği bildiride şunlar belirtilmektedir: «Yabancı sermaye boyunduruğu altında bulunan Filipin halkının ulusal ve sosyal kurtuluşu uğrındaki savaş olağanüstü ağır koşullar içinde yürütölmektedir. Bugünkü politik bunalım, kurtuluş hareketini daha büyük kayıplara uğratmaktadır. Fakat savaş her şeye rağmen devam etmelidir ve etmektedir. Bizi ne baskı ve terör, ne hapisler, ne de ölüm durdurabilir. Haklı bir dâvanın savaşçılarıyız ve Filipin emekçilerinin hürriyet ve aydın geleceği için mücadele etmekteyiz.»

FKP sömürölen işçi ve köylü yığınlarıyla, üniversite gençliği ve aydınlarla ve aynı zamanda diğer halk tabakalarının demokratik eğilimli yurtsever unsurlarıyla ilişkilerini korumak ve genişletmekte kararlıdır. Buna elverişli bir ortam ve taban da vardır.

Markos'un Filipinlerde «yeni toplum» kuruculuğu programı gereğince vaadettiği tedbirler ve icraat, gerici sınıfların çıkarlarına kısmen dokunsa bile, memleket emekçilerini kasıp kavurmakta olan yoksulluk, durmadan artan işsizlik, yeni-sömürgecilik toplumu için kaçınılmaz olan enflasyon problemlerini elbette çözemiyecektir. Emekçilerin direnişi artmaktadır.

Yurttaş hürriyetlerinin yokedilmesi, çeşitli politik partilere mensup yurtsever ve demokratların çoğunu, düne kadarki nispeten pasif tutumlarından vazgeçerek mücadeleye katılmak zorunda bırakmaktadır.

Maoist partinin sıra üyeleri, yönetici kadronun serüvenci taktiğini şüphayle karşılamaya başlıyor ve özellikle bazı yöneticilerin hükümet ajanı olduklarının açığa vurulmasından sonra bu taktiğin kötücöl rolünü daha iyi anlıyorlar.

Filipinlerde dikta aleyhtarı ve anti-emperyalist geniş bir tekcephe kurulması koşulları olgunlaşmaktadır. Merkez Komitemizin yukarıda sözünü ettiğimiz bildirisinde, «FKP, birlik, birlik ve yine birlik! şiarını yükseltiyor» denilmektedir.

Düнкü ve bugünkü proletarya enternasyonalizmi

Fridl Fürnberg

Avusturya Komünist Partisi MK Politbüro üyesi

Son yirmi yıla bir göz atacak olursak, bu dönem içinde komünist partileri arasındaki ilişkilerin bütün olumlu yanlarıyla sınavlardan geçtiğini görürüz. Komünizmin düşmanları, komünist partilerinin uluslararası birliğinin ve aralarındaki ittifakın artık sonu gelmekte olduğu ümitleriyle düşler kuruyorlardı. Marksizm-Leninizmi eleştirenler bu kanıyı sağdan ve «sol»dan gerekçelerle kesinleştirmeye çalışıyorlardı. Gerçekten, olaylar başka biçimde geliyordu ve bugün de başka biçimde geliyor. Öyle ki, kardeş partilerin büyük çoğunluğu sımsıkı birlik olma yönünde sürekli ve ısrarlı çabalar harcamış ve bu yolda önemli başarılar sağlamışlardır.

Elbette ki, günlük politika sorunlarının şu veya bu farkla yorumlandığı, ideolojik problemlere veya diğer subjektif durumlara ilişkin kanılardaki ayrımların komünist partileri arasındaki ilişkilere olumsuz biçimde yansıdığı haller de vardır. Fakat, bununla birlikte, çeşitli subjektif ayrımlardan bir hayli daha önemli olan tamamiyle belirli objektif etkenler de proletarya enternasyonalizmi yararına, kardeş partiler arasında birlik yararına çalışmaya devam etmektedir. Bu eğilimler, kanımızca, bazan sınıf mücadelesinin ihtiyaçları bakımından istediğimizden daha yavaş bir tempoyla olsa da, kesinlikle ve hiç sapmaksızın kendine yol açmaktadır. Objektif etkenler bugün de yürürlüktedir ve gelecekte etkileri çok daha önemli olacaktır.

Bence, Telâlov yoldaş, birlik ve topluluk özen ve çabasının komünist hareketi gelişmesinin iç ihtiyacı ve yasallığı olduğunu belirtmekle (!) tamamen haklıdır. Bu hüküm, sözkonusu ihtiyacın her tarihsel aşamada kendine göre ve şu veya bu biçimde giderilmesi bakımından da doğrudur.

Bundan ötürü, proletarya enternasyonalizmine ilişkin bazı sorunlara tarih açısından da yaklaşımı gerekli sayıyoruz. Her genç kuşağın-isteyip istemediğine bağlı olmaksızın-kendisinden önceki tecrübeye dayandığı söz götürmese de, bu yaklaşımı belki de yasal ve maksada uygun bulmayanlar olabilir. Komünistlerin tecrübesi ise şunu doğrulamaktadır: Komünist hareketin kuşaktan kuşağa geçişli olduğunu yalnızca belirtmek ve savunmak yeterli değildir, geçmişin – başarıların ve yetersizliklerin – tahlilinde bugün de yararlı olabilecek birçok şey vardır. Biz, bu cümleden olarak,

(!) «Barış ve Sosyalizm Problemleri», s. 5/1973.

her şeyden önce, birçok komünist partisinin, Komintern'in hayat ve eylemlerinin on yıllarca bağlı oldukları şeylere değinmek istiyoruz.

Proletarya enternasyonalizmi birkaç gelişme aşamasından geçti. Bu aşamalar boyunca içeriği durmadan derinleşti ve işçi hareketine yeni yeni güçler katarak, birliğin sağlanmasına yardım etti.

Proletarya enternasyonalizminin gelişmesinde dönem noktası teşkil eden aşamalardan biri, İkinci Enternasyonal'in çöküşüydü, Rusya'da Ekim Devrimi'nin zaferiyle ve bunun ardından Üçüncü Enternasyonal'in kurulmasıyla bağlıdır.

Komintern, merkezleşmiş dünya partisi olarak kurulmuştu. Günlük yönetim organı Yürütme Komitesi'ydı. Bu komitenin aldığı kararlara, seksiyonlar halinde örgüte dahil – her memlekette birtek parti seksiyon olabiliyordu – bütün komünist partilerinin uymaları zorunluydu. O zamanlar komünist partilerinin bu örgütsel topluluk biçimini seçmelerini gerektiren birçok husus vardı.

Birincisi, devrimci işçi sınıfı yığınları, eylemsel proletarya enternasyonalizmine doğru büyük ve hatta muazzam bir atılım gösteriyorlardı. Bu atılım Birinci Dünya Harbinde İkinci Enternasyonal liderlerinin işledikleri ihaneti görüp geçmiş olmaktan ileri geliyordu.

Bu acı tecrübeye kadarki kırk yıl boyunca, bütün ülkelerden yüzbinlerce sosyalist, hep «Enternasyonal'le kurtulur insanlık!» diye haykırıyorlardı. Fakat oportünistler emekçilerin uluslararası birliğini bozdular. Ölçüleri ve sonuçları bakımından insanlığın henüz eşini görmediği dünya emperyalist harbi, yığınsal sosyal-demokrat partilerini iflâsa sürükledi. Bu koşullar içinde bilimsel sosyalizm taraftarları, bütün ülkeler işçi sınıfı arasında menfaat ortaklığının proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde savunulması gerektiğini gitgide daha iyi anlıyorlardı. Ve elbette böyle bir menfaat ortaklığını gerçekleştirmenin pratik yollarını da arıyorlardı. Bu suretle, hayatın kendisi, gerekli disiplin dahilinde açık bir uluslararası örgütlü birliğin yaratılması sorununu ortaya koyuyordu.

İkincisi, Ekim Devrimi, bütün yeryüzünde işçi sınıfını ve emekçi yığınlarını alabildiğine etkiledi ve devrimciyeştirdi. Sovyet Rusyayı destekleme ve savunma yönünde güçlü bir hareket doğdu. Böylece, birçok komünist partisi, daha doğdukları andan itibaren, eylemsel proletarya enternasyonalizminin belirlediği doğrultuda bir politika izlemeye başladılar.

Üçüncüsü, yeniden doğan partiler, kendi tecrübe ve eylemlerini Bolşeviklerin eylemlerinin sonuçlarıyla kıyasladıkları zaman, teoriyi kavrama, politik çarpışma tecrübesi ve yığınları yönetme yeteneği bakımından daha pek çok mesafe almaları gerektiğini açıkça anlıyorlardı. Komünist partilerinde örgütlenen devrimci işçiler, üstün gelmiş olan Bolşeviklere, Lenin'e bakarak, onlardan ders alarak ilerlemekte kesinlikle kararlıydılar. Bunun için de maksada uygun bir uluslararası örgüt bulunup gerçekleştirilmesi

gerekiyordu; zira bu «ders alma» elbette kitaplar aktarmakla değil, Marksizmin sağdan ve «sol»dan revize etme yeltenişlerine karşı amansız bir mücadele pratiği içinde mümkün olabilirdi.

İşte o zamanlar Komintern'in meydana getirilmesi nedeni bu idi. Ve Komintern, tüzüğü ve örgütsel yapısıyla, komünist hareketinde o zamanki durum için gerekli ve o duruma uygun bir birlik biçimi olarak ortaya çıkıyordu. Proletarya enternasyonalizminin devrimci hareket için en dolgun kuvvet kaynağı, enson sosyalist (komünist) hedef uğrunda uluslararası devrimci savaşın en yüksek belirış biçimi olduğu hükmü artık hiçbir şüpheye yer bırakmıyordu (kaldı ki, her komünist kendi ağır ve acı tecrübeyle bunu iyice kavramıştı).

Bundan ötürü, eylemde proletarya enternasyonalizmi sözkonusu oldukça, Komintern, daha varlığının başlangıcından itibaren, buna işçi sınıfının, komünist partilerinin Sovyetler Birliği ile dayanışmalarının temel olabileceği görüşündeydi. Komintern'in IV. Kongresinde V. İ. Lenin NEP'in ⁽²⁾ değerlendirilmesi cümlesinden olarak şunları söyledi: «Bu taviz bize fayda sağlamış ve bizi gerçekten kurtarmış mıdır, yoksa sonuç henüz belirsiz midir? Bugün ortadaki sorun budur, ve bence, bu temel sorunun bütün komünist partileri için de birinci derecede önemi vardır, çünkü sorunun cevabı olumsuz olsaydı, bu hepimizin mahvı demek olurdu.» ⁽³⁾

Komünist partilerinin yazgısının Sovyetler Birliğinin yazgısıyla, onun başarıları ve başarısızlıklarıyla bu sınıksız bağlılığını («... bu hepimizin mahvı demek olurdu ...») Lenin her zaman belirtiyordu. Ve Rusya'da sosyalist devrimin başarısızlığı uğraması halinde, uluslararası işçi hareketinin de başarısızlığı uğrayacağına ve bunun etkilerinin on yıllar boyunca süreceğine işaret ediyordu. Şunu da belirtmeliyiz ki, bu hususta komünist partilerinde ne görüş ayrılığı iması, ne de her hangi bir tereddüt vardı. Tarihî gelişme de Lenin'in sözlerini tamamiyle doğruladı.

Komintern'in ve SBKP'nin yardımı olmasaydı, birçok memleketler komünistleri nispeten kısa bir süre içinde sağlam partiler kuramaz, sosyal-demokrasinin en kötü mirası olan teorik çalışma geriliğini ve örgütsel zayıflığı bertaraf edemez, sağcı oportünizmi ve «solcu» palavracılığı bozguna uğratamazlardı. V. İ. Lenin'in uluslararası işçi hareketi problemlerine ve bu arada ayrı ayrı partilerin problemlerine ilişkin demeçleri, yazıları ve mektupları bugün de önemini kaybetmemiştir. En önemli anlaşmazlık sorunlarında Lenin'in ve Komintern'in bu «müdahale»sinin, komünist partilerine, Bolşeviklerin tecrübesini kavramalarında ve bunu kendi ülkelelerinde gerektiği gibi uygulamalarında yardımcı olduğuna kuvvetle inanıyoruz.

Anti-sovyetik propaganda, şu veya bu partiye göre Komintern'in güya

⁽²⁾ NEP: Yeni ekonomik siyaset.

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 45, s. 283.

diktatör rolü oynadığı masalını uydurup yaymaya çalıştı. Oysa, Komintern'de önemli kararların hiçbirinin, sorunla ilgili durum bütün ayrıntılarıyla ve en esaslı biçimde incelenmeden ve partilerin içinde de en geniş ölçüde görüşülüp tartışılmadan kaleme alınmadığı kesinlikle söylenebilir. Komünistlerin bu kolektif organının kararları, örgüte dahil partilere her zaman büyük ölçüde yardımcı oluyor ve gelişmelerinde büyük rol oynuyordu. Bunun kanıtları birçok komünist partisinin tarihinde bol bol mevcut olduğu için, biz burada somut örnekler vermeyi gerekli bulmuyoruz. Komintern yönetim organlarının toplantı tutanakları ve belgeleri, kardeş partiler yöneticilerinin yazıları ve anıları bu gibi örneklerle doludur.

1920 yılında, Lenin, en önemli ülkelerde işçi sınıfı devrimci öncüsünün komünist partilerinde örgütlenebilmesi olayını büyük bir başarı sayıyor, «proletaryanın öncülüğü fikir planında elde edilmiştir» ⁽⁴⁾ diyordu. Bununla birlikte, komünistlerin önüne, en önce yapılması gereken iş olarak, geniş yığınları bu öncünün fikirlerine yaklaştırma ödevini koyuyor ve komünistler «... yalnız kendi partilerini yönetmeyi değil, bu yığınları geniş görüş mevzilerine geçirmeyi ve onlara yeni fikirleri benimsetmeyi de başarmalıdır» ⁽⁵⁾ diyordu.

Biz bu ödevi yerine getirmenin ne kadar zor olduğunu yılların ve hatta on yılların pratiği boyunca anıyabildik. İşin karmaşık bir hal alması, devrimci yükselişin Birinci Dünya Savaşından sonra başladığı ülkelerde birkaç yıl geçtikten sonra bir düşüş başgöstermiş olmasından ileri geliyordu. Bu da gittikçe güçlenmekte olan gericiğe karşı mücadelenin kızıştığı bir durumda oluyordu. Sosyal-demokrat yönetim kadrosu kendini toparlamıştı ve artık devrimci dalganın yatışmasıyla komünistlerin zamanının da sona erdiğini söylüyorlardı.

O devirde, partiler, Komintern'in ideolojik ve pratik yardımı olmadan, düşman saldırılarına karşı direnemez, saflarını ayakta tutup güçlendiremez ve teoriyi iyi kavramış işçilerden oluşan sağlam bir yönetim omurgası yaratamazlardı.

Faşizm ve harp tehlikesinin büyümesiyle, uluslararası dayanışmanın ve proletarya enternasyonalizminin önemi de arttı. Halkların bağımsızlık ve demokratik haklar uğrunda ulusal savaşı, hürriyetin başlıca dayanağı olan Sovyetler Birliğini destekleme yönünde komünistlerin yürüttükleri mücadeleyle kaynaştı. Bu mücadele, geniş ölçüde yayılmış olan dar ve sekte görüş ve hataların giderilmesine, bütün demokratik ve anti-faşist güçlerin arasında birliğin güçlenmesine yol açıyordu.

O dönemde böyle bir politikayı ancak Komintern mücadelenin ana hattı haline getirebilirdi (esasen bu iş şu veya bu partinin gücüyle ba-

⁽⁴⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 77.

⁽⁵⁾ Yine orada, s. 78.

şarılabilir gibi değildi). Komintern bunun için gerekli otoriteye sahip bulunuyordu. O zaman Komintern'in başında, Lâypsig dâvası kahramanı, ateşli enternasyonalist Georgi Dimitrov vardı. Yedinci Kongrenin esas raporunu da G. Dimitrov hazırlamıştı.

O yıllarda enternasyonalizm çeşitli biçimlerde beliriyordu. Bu böyle olsa da, enternasyonalizmin omurgasını yine Sovyetler Birliği ile dayanışma ve birlik teşkil ediyordu. O Sovyetler Birliği ki, dünya egemenliğine özenen Hitler faşizmine karşı savaşın günden güne güçlenen dayanağıydı. İşçi sınıfı ve bütün dünya demokratik güçleri, Sovyetler Birliğinin şahsında topyekün savunmayı başarabilecek askeri kudreti de buluyorlardı. Bundan ötürü, Komintern, komünistler ve halk yığınları arasında, emperyalizmin açtığı harpte Sovyetler Birliğinin ve Sovyet Ordusunun her suretle desteklenmesi gerektiği fikrini geniş ölçüde yaymayı en önemli ödev sayıyordu. Bu aynı zamanda kendi halkının ulusal menfaatlerini ve demokratik haklarını en iyi reel savunmayı teşkil ediyordu.

Komünist partileri arasında Komintern çerçevesindeki örgütsel ilişkiler bir ara zayıflamaya yüz tuttu. Bunun nedeni yalnızca partilerin çoğu zaman gayet karmaşık gizlilik koşulları içinde çalışmak zorunda kalmalarından ibaret değildi. Hızla büyüyen hareketi birtakim merkezden yönetmek günden güne zorlaşıyordu. Partiler artık yeterince sağlamlaşmıştı, eylemlerine örgütsel müdahale gerekmiyor ve böyle bir müdahale yarar da sağlamıyordu. Komintern, varlığının son yıllarında, ayrı ayrı memleketlerin komünist partilerine ve işçi sınıfına göstermeye devam ettiği örgütsel ve pratik karakterli yardım da küçümsenmemekle beraber, işçi sınıfının mücadelesinde daha ziyade esas ideolojik merkez rolünü oynuyordu.

Komintern, Hitler faşizmi üzerinde zaferin yaklaştığı 1943 yılında dağıldı. Burjuva ve sosyal-demokrasi basını, bu işlemin nedenini yürürlükteki politik problemlerde aradı. Böylece, Sovyetler Birliğinin artık dünya devrimci sürecinin gelişmesiyle ilgilenmediği ve bundan böyle yalnız kendi devlet menfaatlerini düşüneceği gibi saçma bir iddia ortaya attı. Gericiler cephesinin bazı sözcü ve kalemşörları da III. Enternasyonal'in dağılmasını bir çeşit aldatmaca saydılar ve ne olursa olsun, «Moskova'nın eli» bundan sonra da komünist partilerini «yönetecek» teranesini tutturdular. Gerçekte, anti-sovyetik ve anti-komünist propagandanın bu iki çizgisi, Oktobr Devrimi'nin zaferinden beri değişik varyantlar halinde sürüp geliyordu.

Komintern'in dağılması teorik bir gerekçeye dayanıyordu. Bu dağılma da, ulaşılan gelişme derecesi, somut durum ve aynı zamanda komünist partilerinin gelecekteki menfaatleri dikkate alınıyordu. İkinci Dünya Harbi sonundaki durum, Komintern'in kurulduğu ve eylem gösterdiği dönemdeki durum ve koşullardan bir hayli farklıydı. Yukarıda belirttiğimiz hususlara (uluslararası işçi hareketini tek merkezden – yönetme şöyle dursun –

tamamıyla gözetleme ve problemlerini çözme olanaksızlığı, aynı zamanda çoğu komünist partilerinin artık yeterli bir olgunluğa ulaşmış olmaları) diğer bazı yenileri katılıyordu.

Komünistler, kendi ülkelerinin ulusal bağımsızlığı için, faşizme karşı savaş süreci boyunca yığınların gözünde büyük bir itibar kazandıktan sonra, onlar üzerinde güçlü bir etki yapmaya da başladılar. Bu gelişmede, komünist partilerinin kendi halkları karşısındaki sorumluluklarının artacağını ve ülkelerinin yazgısının belirlenmesinde herhalde çok daha büyük, çözümleyici bir rol oynayabileceklerini ve oynamaları gerektiğini kestirmek o kadar zor değildi. Bilindiği gibi böyle de oldu. Ve sadece halk demokrasisi yardımıyla sosyalizm yoluna koyulan ülkelerde değil, şimdiki emperyalist devletlerde ve halkları tarafından sömürgecilik boyunduruğunun kırıldığı ülkelerde, komünistlerin bu çözümleyici role girdikleri görüldü.

Böylece, işçi sınıfının ulusal ve özgül ödevlerini genel enternasyonal ödevlerle ve proletarya enternasyonalizmiyle sürekli ve sağlam olarak bağlamayı komünistlerin artık kendi başlarına öğrenmelerinin gerektiği dönem başladı. Bu iş o zamandan beri bütün komünist partilerinin temel problemlerinden biridir. Ve gerek kendi başarılarını, gerekse uluslararası komünist ve işçi hareketinin başarılarını, daha ziyade onların bu problemi çözme tarzları belirlemektedir.

Komintern'in dağılması kararının alındığı tarihsel oturumda (G. Dimitrov, G. Manuilski, V. Pik, M. Torez ve Koplenig, D. İbaruri, Y. Şverma, İ. Leh-tinen vb. yoldaşların katıldıkları oturum), herkes, komünist partileri arasında artık raylanma oturmuş olan yeni biçimde ilişkilerin birliği zayıflamıyacağı ve «donukluk» yaratmıyacağı kanısındaydı. Komünist partilerinin büyük çoğunluğu Komintern'in dağılmasıyla ilgili bildirilerinde, bu olayın, dünya komünist hareketinde genel ideolojik bağlantının ve proleter dayanışmasının zayıflaması anlamına gelmeyeceğini belirtiyorlardı. Partiler arasında karşılıklı ilişkilerin, proletarya enternasyonalizmi, savaşkan birlik ve Marksizm-Leninizmin ilkesel sorunlarında ideolojik görüş birliği temeli üzerinde sağlamlaşmaya başlayacağına herkes inanıyordu.

Peki, hayat ne gösterdi?

Son yirmi yıl içinde, yukarıda söylediğimiz gibi, karşılaşılan güçlüklerle rağmen, komünist hareketi durmadan gelişti. Komünist ve işçi partileri arasında yapılan uluslararası üç danışma toplantısı, bu gelişmenin inandırıcı kanıtı, komünistlerin enternasyonal dayanışma ve birliğinin yeni beliriş biçimidir.

Ve bu dönem de, karmaşık ve çelişkili olmasına rağmen, uluslararası komünist hareketinin varlığı için şart olan gerçeklerin ve prensiplerin önemini tekrar tekrar doğrulamaktadır. Şimdi bunlardan yalnız bir tanesi üzerinde duracağız

Sovyetler Birliği uluslararası devrimci hareketin ana gücü, SBKP de en büyük tecrübeye sahip bir kolektiftir. Bunu hiç bir şey yalanlayamaz. Komintern'in dağılmasından sonra, yıllar boyunca, komünizmin düşmanları, ortaya çıkan her fırsattan ustaca yararlandılar. Güttükleri değişmez hedef, komünist hareketinde oynadığı rolü dikkate alarak SBKP'nin etkisini zayıflatmak ve bundan sonra en küçüğünden en büyüğüne kadar bütün komünist partilerini vurmaktır. Bu maksatla, hep aynı teraneyi tekrarlıyor, yani güya Stalin'in ölümünden ve onun şahsını putlaştırmanın doğurduğu zararlı sonuçların giderilmesinden yirmi yıl sonra dahi Stalinizmin bizleri hâlâ tehdit ettiği ve bizi bu tehlikeden komünizmin en azılı düşmanlarından başka kimsenin adamakıllı korumadığı gibi «uyarılar»ı elden bırakmıyorlardı. Gerçekteyse, bütün çabaları, komünist hareketinde birliğin daha fazla sağlamlaşması sürecini durdurma veya – bunu başaramadıkları takdirde – hiç olmazsa yavaşlatma endişesinden ileri geliyordu.

Geçen yıl, diğer birçok komünist partileri temsilcileriyle birlikte Sofyada, G. Dimitrov'un 90. yıldönümü münasebetiyle yapılan uluslararası konferansa biz de katıldık. Söz alanlardan birçoğu, G. Dimitrov'un, «Sovyetler Birliği ve SBKP'ne karşı tutum, proletarya enternasyonalizminin mihenk-taşıdır» şeklinde ifade ettiği fikrin, günümüzde de canlılık ve geçerliğini korumakta olduğunu belirttiler. Biz de tamamen böyle düşünüyoruz.

Devrimci süreç bugün çok çeşitli, çok yanlı alabildiğine zengindir ve Marksizm-Leninizm bunun gözönünde bulundurulmasını gerektirmektedir. Hemen belirtelim ki, dünya çapındaki bu çok çeşitlilik ve çok yanlılık, son onyıllar boyunca, bilimsel komünizmin kurucularının esas öngörülerine uygun düşmeyen bir şeye dönüşmüş değildir.

O halde, yeryüzünde hayatın objektif olarak enternasyonalleşmesi sürecine, sınıf mücadelesinin yeni istemlerine, komünist hareketi içindeki yeni olanaklara ve yeni atmosfere rağmen, bugün neden hala komünist partilerinin birliğini korumada ve bu birliğin proletarya enternasyonalizmini gerçekleştirme pratiği boyunca gelişip güçlenmesinde zorluklarla karşılaşmaktadır?

Bunun sebepleri arasında her şeyden önce milliyetçiliğe parmak basarsak, her hangi bir sır açıklamış olmayız. Milliyetçilik büyük tehlikeler gizlemektedir. Bilhassa küçük burjuva milliyetçiliği, özlük, köken ve politik etki bakımından, proletarya enternasyonalizmine büsbütün ters düşmektedir.

Birçok memlekette işçi sınıfının egemenliği elde edeceğini önceden kestirerek, V. İ. Lenin şunları belirtiyordu: «... en çok kökleşmiş küçük burjuva ve milliyetçilik kör inançlarıyla mücadele, ön plana çıkmaktadır ...» Ve bundan sonra Lenin kategorik olarak şöyle diyordu: «Proletarya enternasyonalizmi ... bir memleketteki proletarya mücadelesinin menfaatlerini, yine bu mücadelenin dünya çapındaki menfaatlerine tabi kılınmasını ge-

rektirmektedir.»⁽⁶⁾ Son onyılların tecrübesi, Lenin'in bu sözlerini en parlak biçimde doğrulamış, onun formüle ettiği komünist eylem prensiplerini çiğ-nemenin, yalnız hareketimizin tümüne değil, aynı zamanda bu çiğnemeye yol veren partiye de zararlar verdiğini göstermiş bulunmaktadır.

Peki, dünya komünist hareketinin böylesine yüksek bir gelişme gösterdiği günümüzde, milliyetçilik neden hâlâ tehlike teşkil etmektedir?

Bugün birçok komünist partileri kendi memleketlerinin kaderini belirliyebiliyor veya bu kader üzerinde kesinlikle etki yapabiliyorlar. Doğal olarak, bu partiler, politikalarını hayata geçirmede her şeyden önce kendi emekçilerinin, kendi halklarının menfaatlerini çıkış noktası yapıyor, onların durumunun elden geldiği kadar daha çabuk ve daha ciddi biçimde iyileşmesini istiyor, yani pratik olarak kendi memleketleri için mümkün olduğu kadar üstünlük sağlamaya çalışıyorlar.

Bunun böyle olması yasalıdır. Fakat bu yasalık ancak dünya kapitalist ve sosyalist sistemleri arasındaki ilkesel ayrımlar dikkate alındığı sürece geçerlidir.

Sömürücü toplumsal kuruluşların, şu veya bu kapitalist memleketin sağlamlaşması hiç de bütün sistemin güçlenmesi anlamına gelmez. Bu koşullarda şu veya bu kapitalist memleketin sağlamlaşması rekabetin sertleşmesine ve eninde sonunda kapitalist sisteminin zayıflamasına yol açar. Bunu tarihsel gerçekler yeterince doğrulamaktadır. Bu durum, özlüğü itibarıyla, rekabet mücadelesinin harp gibi keskin bir belirişi sorununun birçok sebeple yeni biçimde ele alındığı günümüzde de yürürlükte kalmaktadır.

Sosyalizmde ise durum bambaşkadır. Bunun böyle olduğu, daha işçi sınıfının uluslararası hareketinin ve bilimsel sosyalizmin ortaya çıktığı zamanların alaca karanlığı içinde görülebilirdi. Bugünse, haklı olarak, kesinlikle diyebiliriz ki, gerek sosyalist, gerekse kapitalist memleketlerde komünist partisinin sağlamlaşması, aynı zamanda bütün uluslararası komünist ve işçi hareketinin doğrudan doğruya güçlenmesi anlamına gelir. Fakat bu hangi koşullar altında böyle olmaktadır?

Bir memlekette işçi sınıfı partisinin her başarısı veya hatası (doğal olarak, partinin önemi ve memleketin büyüklüğü ölçüsünde) hareketin tümüne etki yapar. Bizce, başka memleketlerdeki diğer komünist partilerinin durumu ve mücadelesi üzerinde ne gibi etkiler yapacağını hesaba katmaksızın, bazı tek yanlı çıkarlar ve faydalı bir şeyler ummanın-düşmanlarımızın dedikleri üzere-mümkün olduğuna inanmak büyük bir aldandış olur. Emperyalizm, komünistleri satınalmak ve böyle tek yanlı eylemlere yöneltebilmek için, nice servetler vaatetmeye hazırdır ve bu yolda elinden geleni de yapmaktadır. Fakat bu durumda Marksizm-Leninizmin esas sorusu ortaya

⁽⁶⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 41, s. 165–166.

çıkılmaktadır: Kapitalizmin yenilmesi ne suretle, kolektif eylemle mi, yoksa ayrı ayrı hareket edilerek mi mümkündür? Emperyalizme verilen ve komünistlerin uluslararası dayanışmasını zayıflatan bir taviz, ergeç onu vere-nin kafasına dank diyecektir.

Bir önemli durum daha var. Küçük burjuva milliyetçiliği yeniden günün konusu olmuştur ve ciddi bir tehlike teşkil etmektedir. Çünkü dış görünüşü değişmiş, yüz-göz kalafatını yenilemiştir. Bizlerse, örneğin Avusturyada, ideolojik mücadelemizde bunu dikkate almakta pek ağır davranmaktayız. Bir zamanlar milliyetçilik güttüğü amaçları çokça açıkça ilân ederdi. Faşizm onu ırkçılığa kadar vardırı. Şimdi kapitalist memleketlerde milli-yetçilik demokratik kılığa girmiş bulunuyor. Bu milliyetçilik güya sadece kendi halkının bağımsızlık ve ayrılma hakkını savunuyor görünmektedir. Gelgelelim, hem bağımsızlığın, hem de ayrılma hakkının sosyalizm ve sos-yalist ülkeler tarafından tehdit edildiğini iddia edip durmaktadır. Ve bu hücumun başlıca hedefi yine Sovyetler Birliğidir. Böylelikle, Asya, Afrika ve Latin Amerikada ulusal kurtuluş hareketine karşı kıyıcı saldırılarda bu-lunan emperyalist devletleri haklı göstermek istemektedirler.

Bu yolda sağ ve «sol» revizyonistler emperyalizme paha biçilmez bir yardımda bulunuyorlar. Sağ ve «sol» revizyonistler, kendi memleketlerinin işçi sınıfının doğal ve normal yurtseverlik duygularını ve kaygılarını tahrif etmeye çalışıyor ve bu gibi duyguların ancak diğer komünist partilerinden ve sosyalist ülkelerden soyutlanmak ve hatta onlara karşı düşmanca dav-ranmakla gerçek olabileceğini iddia ediyorlar. Bu itibarla, milliyetçiliğin yeni biçimlerini, sınıfsal içeriğine bakmaksızın Sovyetler Birliği ile Amerika Birleşik Devletlerini bir teraziye koyarken «devlet-üstü» teriminin kötü niyetle kullanılmasını açığa vurmanın büyük bir önemi vardır.

Tüm komünist hareketinde birliğin sağlanması, ancak onun her ko-lunun eylemi daima Marksizm-Leninizm prensipleri temeline dayandığı, sınıfsal tahlil ve dünya alanında mücadele açısından tüm uluslararası hareketin sağlanmasıyla bağdaştırılmasını garantileyen bir politika uy-gulandığı takdirde mümkün olabilir.

Bununla ilgili olarak, partilerin işlerine «müdahale» veya müdahalesiz-lik» hakkındaki görüşümüzü de açıklamak isteriz. V. İ. Lenin'in, politikada, her memlekette mevcut özgüllük ve başlıkların sistemli biçimde ve er-kinlikle dikkate alınması gerektiğini söylediği bilinmektedir. Lenin, yine bilindiği gibi, bir memlekette yürütülen mücadelenin menfaatlerini dünya çapındaki mücadelenin menfaatlerine tabi kılmanın gerekli olduğunu da daima belirtmiştir.

Bugün, komünist partilerinin, kendi politikalarında ulusal özelliği isa-betle gözönüne aldıkları, politikalarını belirleme ve gerçekleştirmede, ba-şarıyla mücadelenin zorunlu koşulu olan tam bir erkinliğe sahip bulunduk-ları apaçık ortadadır. Bu plânda bütün partiler, kendi işlerine hangi

biçimde olursa olsun her türlü müdahaleyi, diğer partilere hücumla lüzum görmeden reddetmektedirler.

Şimdi sorunun «hukuki» yönünü bir yana bırakalım (bunu yapmaya hakkımız da vardır). Biz, komünist partileri arasında ilişkilerin, deyim uy-gunsa eğer, hiç bir zaman ayrılma ve aldırma «prensip» üzerine kurulmadığını ve kurulamayacağını hatırlıyarak ve komünist partileri iliş-kilerinin ideolojik ortaklığı temeline dayandığını gözönünde bulundurarak, sorunun özüne değinmeye çalışacağız.

«Müdahalesizlik» sorunu soyut olarak, proletarya enternasyonalizminden soyutlanmış olarak ele alınamaz. Yoksa, böyle bir yaklaşım saçma sonuç-lara vardırı. Düşmanlarımız, «erkinlik» ve «müdahalesizlik» tartışmasına katıldıklarına göre, her şey apaçık bellidir. Onlar hemen hazır kartlarını masaya çıkarıyor, yani komünist partileri arasında ilişkinin gereksizliği, tecrübe değitokuşuna ihtiyaç olmadığı, arkadaşça tartışmaların da lüzum-suzluğu teranelerini tutturuyorlar (öyle ya, bunların hepsi onlara göre «müdahale»dir). Ve böylece, güttükleri politik amaç, yani uluslararası proletarya dayanışması hareketini vurma, kendi müdahalelerini, halklar üzerinde baskı ve ezgiyi daha iyi uygulama amacı, derhal kendini gös-termektedir.

Geniş plânda konuşacak olursak, mutlak iştiraksizlik ve soyutlanmışlık genellikle mevcut da değildir. Ve hele bu bilimsel-teknik devrim çağı-mızda, birçok faktörün gitgide daha yakından etkileştiği, dünyanın bir kesimindeki olayların kısa zamanda diğerlerinin işine müdahale gibi bir şey olduğu günümüzde, mutlak iştiraksizlik ve soyutlanmışlık diye bir şey düşünülemez.

Komünist hareketi de bu dediklerimizin dışında değildir. Bu bakımdan, diğer partilerin hatalarından ders almak ve başarılarından yararlanmak bir zorunluk olmaktadır. Bu da ancak, görüşler serbestçe belirtildiği ve tartışmalar örgütlendiği takdirde mümkündür.

Aynı ayrı partiler arasında, eylem alanı edindikleri her hangi bir durumu farklı değerlendirmeye, geçmişlerinin farklı, geleneklerinin farklı, toplum-daki durumlarının farklı oluşuyla, aynı zamanda diğer bazı hususlarla ilgili geçici anlaşmazlıklar doğabilir. Vaktiyle Lenin şuna işaret ediyordu: «... yalnız bir dizi denemeyle, tekbaşına ele alındığında her biri tek yanlı görünecek ve belirli ölçüde tutarsızlık kusuru taşıyacak olan bir dizi dene-meyle, bütün ülkeler proleterlerinin devrimci işbirliğiyle bütün halinde bir sosyalizm yaratılacaktır.» (?)

Bu öngörü, sadece sosyalizmi kurmakta olan veya artık kurmuş bulunan ülkeleri ve partileri değil, daha sosyalizm için bundan böyle mücadele edecek olanları da ilgilendirir. Ve Lenin, haklı olarak, yalnız belirli bir

(?) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 36, s. 306.

«tek yanlılık»tan, «tatarsızlık»tan söz etmekle yetinmemekte, aynı zamanda «devrimci işbirliğin»den de bahsetmektedir; çünkü bütün bunlar karşılıklı olarak bağıntılıdır ve-sözlerinden anlaşıldığına göre-devrimci işbirliği bu bağıntı sayesinde tek yanlılığın giderilmesi sonucuna götürmektedir. Bu ayrı ayrı partilerin veya bütün partilerin hatalarının giderilmesine de yardım etmektedir. Demek oluyor ki, burada, tecrübenin de artık birçok defa göstermiş olduğu üzere, işbirliği kurmaya çalışmamız ve buna özen göstermemiz sözkonusudur.

Bir hususu daha belirtelim. Bugün, emperyalizmin ve hizmetindeki ideologların, amaçlarına ulaşabilmek için, komünist hareketindeki her türlü anlaşmazlığı körüklemeye ve beliren çatlağı genişletmeye çalıştıkları her zamankinden daha büyük bir dikkatle hesaba katılmalıdır. Lenin şu uyarıda bulunuyordu: «Bir eleştiri ile ortaya çıkan herkes, bundan başka-eleştiri biçimi altında-partinin kendisini kuşatan düşmanlar arasındaki durumunu da hesaba katmalıdır ...»⁽⁸⁾ Birçok memlekette yalnız düşmanlar tarafından değil, dostlarla da çevrilmiş bulunduğumuz ve yüzmilyonlarca insan da komünizme doğru ilerlemekte olduğu halde, biz özelikle bu yüzmilyonlar bakımından her partinin durumunu kollamak ve emperyalizmin komünistleri gözden düşürme çabasıyla çağdaş enformasyon araçlarından yararlanarak her olayı akla-hayale sığmayacak kadar şişirebileceğini anlamak zorundayız. Emperyalistlerin kapitalist memleketlerdeki propagandasının, en güçlü komünist partisinin açıklama çalışmalarından çok daha büyük olanaklara sahip bulunduğunu unutmamalıyız.

Komünistler, aralarında beliren görüş ayrılıklarını sükutla geçştiremez ve emekçilerden gizliemezler. Hem böyle bir şey dava yararına da olmaz. Fakat komünistler görüş ayrılıklarının kopuşmalara yol açmadığını ve mutlaka giderileceğini gösterebilirler ve göstermektedirler. Bu gibi görüş ayrılıklarının belirdiği her ahvalde, bunları ortak savaşın fikir mevzileri ve menfaatleri açısından, proletarya enternasyonalizmi açısından ele almak bizim önemli ödevimizdir.

Son yılların tecrübesi şu önemli durumu yeniden doğrulamaktadır: Hitler Almanyasının yenilmesinden hemen sonra ilk sayfasını Çörçil'in açtığı ve en güçlü emperyalist devletlerin çeyrek yüzyıldan fazla sürdürdükleri «soğuk harp» devresinden, nihayet yeryüzündeki reel durumun daha ziyade tanınmaya başladığı ve dünyamızın artık en önemli problemlerden çoğunun çözümüne yöneldiği bir devreye geçebildiğimize göre, bu durum, Sovyetler Birliğinin ve tüm sosyalist cephenin kudretinin artması, uluslararası komünist ve işçi hareketinin etkisinin daha da güçlenmesi sonucudur, aynı zamanda hepsinin ardıcıl olarak yürüttükleri ortak savaşın sonucudur. Ve eylemde proletarya enternasyonalizmi geçmişte komünist hareketi için nasıl belirleyici ölçüt olmuşsa, bugün de belirleyici ölçüt olarak kalacaktır.

⁽⁸⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 43, s. 91.

Bunu ne kadar açıkça anlar ve ne kadar buna uygun adımlar atarsak, sonuçlar bizim için o kadar daha iyi olacaktır. 1969 yılında yapılan Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı dokümanında belirtildiği gibi, komünistler, hareketimizdeki güçlüklerin mutlaka bertaraf edileceği kanısındadırlar. «Bu kanı, uluslararası işçi sınıfının perspektif hedeflerinin ve menfaatlerinin ortak oluşu gerçeğine ... komünistlerin uluslararası çapta yekpâre bir topluluk meydana getirme iradelerine dayanmaktadır.»⁽⁹⁾

⁽⁹⁾ Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı Moskova, 1969, s. 41.

V. İ. Lenin'in parti cüzdanı

Sayın yazı kurulu,

Ben «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisinin nispeten yeni okuyucularından biriyim. Böyle olsa da, kısa zamanda benimsediğim derginizi seviyorum ve içinde çok ilginç yazılar buluyorum.

Bildiğime göre, derginiz bu yıl 15. çalışma yılını tamamlıyor. Bu münasebetle, derginize daha uzun ömür ve yazı kurulunuza yeni başarılar dilerim.

Polonya basını, derginiz okuyucularının bizim memleketimizde yapılan konferanslarına, özel temsilcilerinizin Varşova parti aktifi üyeleriyle, sosyolog bilginler ve gazetecilerle karşılaşma ve konuşmalarına dair haberler de veriyor. «Barış ve Sosyalizm Problemleri»nin Polonya baskısını meydana getiren görevliler, memleketimizin çeşitli şehirlerinde okuyucularla toplantılar yapıyorlar. Bunları işitmek insana memnuniyet veriyor. Karşılaşmalar, konferanslar, basın toplantıları, yazı kurulunuzla ilişkilerimizi sağlamlaştırıyor.

Size, yalnız beni değil, birçoklarını da ilgilendirdiğini düşündüğüm bir vesileyle bu mektubu yazmaya karar verdim. Bugünlerde Sovyetler Birliği Komünist Partisinde parti cüzdanları yenileniyor ve geleneğe uyularak 1 numaralı parti cüzdanı V. İ. Lenin adına dolduruluyor.

Ben, derginizin sayfalarında lütfen bu gelenekten bahsetmenizi rica ediyorum.

Zahelme, Keletsko ili,
Polonya

Derin saygılarımla
Stanislav Navrotsky

Yazı kurulumuz, SBKP Merkez Komitesine bağlı Marksizm-Leninizm Enstitüsü kıdemli bilimsel yardımcılardan K. Bogdanov'a başvurarak, okuyucumuzun bu sorusuna cevap vermesini rica etti. Aldığımız cevap aşağıdadır.

V. İ. Lenin'in parti cüzdanı öyküsü, SBKP'nin kahramanlık yolunu en parlak biçimde yansıtmaktadır.

1917 yılına kadar üyelik belgesi pratiği yoktu. Gizlilik koşullarında, bir işle görevlendirilen yoldaşlara partice verilen memuriyet mektubu, parola, komitece verilen şifreli vekâlet yetkisi ve takma ad daima üyelik belgesi yerini tutuyordu. Hükümet yetkililerine de, gerekli oldukça, yabancı sahte kimlik belgeleri gösteriliyordu.

1893 yılı Ağustosunda, V. Ulyanov, Samar'dan Peterburg'a giderken,

Nijni Novgorod'da yerli Marksistlerle (P. Skvortsov, M. Grigoriev, S. Mitskeviç) tanıştı ve onlardan kendisine M. Silvin'le buluşma görevi veren bir tavsiye mektubu aldı (Silvin, Peterburg Marksist Derneği üyelerindendi ve bu dernek çok geçmeden Lenin'in kurduğu «İşçi sınıfının kurtuluşu uğrunda mücadele birliği»nin çekirdeği oldu – 1895). İşte buna dayanarak, Vladimir İliç, 1893'ü partiye giriş yılı saydı.

1917 yılı Şubat Devrimi'nden sonra parti gizlilikten çıktı ve o zaman parti cüzdanı pratiğine geçildi. Gerçi, o zamanki idari bölünüşe göre, her il komitesinin üyelerine verdiği parti cüzdanlarının kendine özgü bir biçimi, kendi renk ve kapağı, kendi boyutu, numara sistemi ve soru-cevap hanelerinin de kendine göre bir sıralanışı vardı; fakat hepsi de, içeriği bakımından, esas itibarıyla RSDİP (b) Merkez Komitesince tespit edilen ölçüyü yansıtır nitelikteydi.

Parti iktidarı ele aldıktan ve kuruluş bakımından yeni tecrübeler edindikten sonra, V. İ. Lenin'in önerisiyle, VII. Kongre (1918), partinin Rusya Komünist Partisi (bolşevikler) adını almasını kararlaştırdı. Vatandaş Harbi ve yabancı müdahaleyle geçen 1918–19 yıllarında, koşulların bütün ağırlığına rağmen, partinin safları yeni yeni katılmalarla dolgunlaştı.

1919 yılında, VIII. Kongre, üye kayıtlarının yeniden düzenlenmesine ve eski üyelik belgelerinin yenilenmesine karar verdi. Bu kayıt işleri 1919 Mayısından Ekim ayına kadar, üyelik belgelerinin yenilenmesi de 1920 yılı başlarına kadar tamamlandı.

Sovyet hükümetinin Petrograd'dan Moskova'ya aktarıldığı 1918 yılında, Moskova Bölge Parti Komitesi'ne bağlı Kremlin Alt-Bölge Parti Komitesi V. İ. Lenin'e yeni parti cüzdanını sundu. Böylece, Vladimir İliç, Moskova Bölge Parti Örgütünün üyesi oldu ve hayatının sonuna kadar da bu örgüte hesap verdi.

Bu yeni parti cüzdanı kırmızı karton kapaklıydı. Ön kapağın iç yanında, yukarıda, komünistlerin ölümsüz çağrısı yer alıyordu: «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» Daha aşağıda şunlar okunuyordu: Rusya Komünist Partisi (bolşevikler). Cüzdan numarası: 527. Üyenin adı ve soyadı: Ulyanov (Lenin) Vladimir İliç. Arka kapağın iç yanında da, Parti Tüzüğü'nün, kimlerin parti üyesi olabileceklerini, partiye alınma ve partiden çıkarılma ve aidat ödeme tarzını saptayan parçası yazılıydı.

Ne var ki, 1920 yılı başında böylece yenilenen parti cüzdanları da bir örnek değildi.

Yeni parti tüzüğü'nün kabul edildiği RKP (b) Rusya VIII. Konferansı, yani Ekim Devrimi zaferinden sonraki ilk genel konferans, artık üyelik belgelerinin hep bir örnek olmasını kararlaştırdı. Ve 1920 yılı sonunda, kayıtları yeniden gözden geçirilen bütün parti üyelerine hep bir örnek parti cüzdanları düzenlenip verildi.

V. İ. Lenin'in bu tek örnek yeni parti cüzdanı 224 332 numaralıydı. Bu

cüzdanın 33 sayfası vardı. Aldığı parti görevleri ve eylemleri bu sayfalarda kayıtlıydı. Onbirinci sayfada da Lenin'in kendi imzası okunuyordu.

Bu cüzdan için Lenin de herkes gibi bir sorgu kâğıdı doldurmuştu. Soruların karşısına yazdığı cevaplar şöyledir: Yaşı: 50. Milliyeti: Rus. Bildiği yabancı dil: Fransızca, Almanca ve İngilizce (bu üç dili de iyi bildiği halde, Lenin tevazu ile şunu da eklemiştir: *Üçü de zayıf*).

Daha sonraki sorulara cevaplarında, Lenin, lise bitirdiğini, 1891 yılında üniversite hukuk fakültesinde giyabi talebe olarak imtihan verdiğini, 1895, 1900, 1905, 1907–17 yıllarında politik göçmen olarak yabancı ülkelerde (İsviçre, Fransa, İngiltere, Almanya ve Galiciya'da bulunduğunu, Rusyada yalnız Volga'da ve başkentlerde oturduğunu, esas mesleğinin edebiyatçılık olduğunu belirtmektedir.

Ve daha sonra soru ve cevaplar şöyle sıralanmaktadır:

Çalıştığı yer: *Halk Komiserleri Şûrası*.

Partiye girdiği tarih: *Kuruluşundan ve daha önce 1893 yılından beri üyeyim*.

Partice yargılanmış mıdır, ne zaman ve neden: *RSDİP'de bölünme sırasında, menşevikler tarafından*.

Gizli parti örgütümüzde bulunduğunuza dair ne gibi belgeleriniz var: *Parti tarihi – belge*.

Marks, Engels, Lenin, Kautski ve Plehanov'tan neler okudunuz: *Hemen hemen hepsini (altları çizili olanlardan)*.

Kendiniz gazetelere yazı yazıyor musunuz, hangi konuda ve hangi gazetelerde basılmış yazılarınız var: *Seyrek olarak, politik konularda*.

Bildiri, çağrı yazabilir misiniz ve bu alanda şimdiye kadar neler yazdınız: *Evet, ama sayılmaz, biraz fazla*.

Hangi bilim alanında kendinizi kuvvetli hissediyorsunuz ve hangi sorunlar üzerinde konferans veya ders verebilirsiniz: *Daha çok politik sorunlarda*.

1921 yılında yeni ekonomi politikasına, barış içinde kuruculuğa geçiş sırasında, parti cüzdanından çıkarıcı maksatlarla yararlanmayı düşünen kararsız ve kariyerist (mevki düşkünü) elemanların partiye sızmalarına engel olmak, parti üyelerinin politik olgunluk düzeyini yükseltmek için ne yapılması sorunu ele alındı. Bu koşullarda Merkez Komitesi genel bir temizliğe girişilmesini kararlaştırdı. Partiye üye kaydına geçici olarak ara verildi. Ve 1922 yılında RKP (b)'de genel üye sayımı yapılarak, bütün üyelik belgeleri yenilendi.

Bu tedbirin uygulanması sırasında, V. İ. Lenin 38 numaralı soru kâğıdını doldurdu ve 6 Mayıs 1922'de Moskova Bölge Komitesi tarafından kendisine 114 482 numaralı parti cüzdanı sunuldu. Ve bu, Lenin'in sonuncu üyelik belgesi oldu.

Biz, böylece, V. İ. Lenin'in sahip olduğu üç parti biletinin (No 527, 223 332 ve 114 482) öyküsünü anlatmış oluyoruz. Bu üç üyelik belgesi ve aynı zamanda soru kâğıtları, SBKP Merkez Komitesine bağlı Marksizm-Leninizm Enstitüsü'nde titizlikle korunmaktadır.

1927 yılında bütün Sovyetler Birliği çapındaki parti üye sayımından sonra, üyelik belgeleri tekrar yenilendi. Moskova Bölge Komitesi'nin bir oturumunda, en yaşlı profesyonel devrimci ve Bolşevik-Lenincilerden Aleksandr Mitrofanoviç, bu gibi işlemlerde 1 numaralı parti cüzdanının daima V. İ. Lenin'e ayrılmasını önerdi. Merkez Komitesi, Moskova bölgesi komünistlerinin bu dileğini destekledi ve 1–100 numaralı üyelik belgelerini bu bölge komitesine ayırdı.

16 Mart 1927'de 000 000 1 numaralı parti cüzdanı, Sovyetler Birliği Komünist Partisi (bolşevikler) üyesi V. İ. Lenin adına dolduruldu.

O zamandan beri, 1 numaralı parti cüzdanı, ebedi olarak, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin kurucusu ve önderi V. İ. Lenin için korunmaktadır.

Netekim, 1936 ve 1954 yıllarında da üyelik belgelerinin yenilenmesinde aynı işlem yapıldı ve bundan böyle de yapılacak Sovyet komünistlerinin bu güzel ve anlamlı geleneği yaşatılacaktır. V. İ. Lenin adına parti cüzdanı doldurulması hiç de basit bir sembol değil, Lenin'in vasiyetlerine partimizin sarsılmaz sadakatinin ebedi olarak canlı Leninci devrim öğretisinin parlak bir ifadesidir.

Bu yılın 1 Martından itibaren SBKP'de üyelik belgesi yenilenmesine başlandı. Ve yaşatılan gelenek gereğince, 1973 örneği 1 numaralı parti cüzdanı SBKP MK tarafından yine V. İ. Lenin adına dolduruldu. Lenin'in yeni parti cüzdanını, SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev imzaladı.

Vladimir İliç Lenin'in bu parti cüzdanı da korunmak üzere SBKP Merkez Komitesine bağlı Marksizm-Leninizm Enstitüsü'ne verildi.

Sosyalist ülkelerde milli eğitim ve bilim

Bu materyal «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisine bağlı Sosyalist Kuruculuk Problemleri Komisyonu tarafından hazırlanmıştır. (1)

ÖĞRENİM OKULU

Demokratizm; sosyal kökenine, mali durumuna, cinsine, milliyetine ve dinine bakılmaksızın, herkesin hak eşitliği; her kademedede birlik ve geçişlilik; dünyevi karakter ve hayatla sınıksız bağlantı, sosyalist ülkelerde halk eğitiminin (milli eğitimin) temel prensipleridir. Bu prensipler yasalarla (öğrenim hakkı anayasalarla korunmaktadır) ve maddi bakımdan (okullarda öğrenim parasızdır ve öğrencilerin çeşitli imtiyazları vardır) garantilenmektedir.

Çeşitli ülkelerde sosyalist kültürün gelişmesi birbirinden çok farklı düzeylerden başladı. Birçok devlette halk iktidarının kurulduğu anda, halkın önemli bir kısmı henüz okuma-yazma bilmiyordu. Sovyetler Birliğinde 48 ulus ve halk grubu, ancak Sovyet iktidarının kurulmasından sonra kendi alfabelerini yaratabildiler (SSCB halkları toplam olarak 108 dilde konuşuyorlar). Çeşitli sosyalist ülkelerin öğrenim düzeylerinin genel gelişme temeli üzerinde önemli derecede birbirine yaklaştırılması sosyalist kültür devriminin başarısıdır.

Halk egemenliğinin ilk yıllarında, bütün ülkelerde öğrenci sayısı hızla arttı. Son yıllarda, bu ülkelerin birçoğunda zorunlu genel orta öğrenime geçiş tamamlanmakta olduğu için, genel öğrenim okulları öğrencileri sayısının artışı o kadar hızlı değildir. Bugün bu artış hızı, öncelikle halkın ilgili yaş hadleri dinamiğine bağlıdır. Öyle ki, şu veya bu ders yılında okula devam edenlerin payı azaldığı halde, öğrenci sayısı toplamı artmaktadır.

SSCB'de genel orta öğrenime (on yıllık) geçiş süreci 1975 yılında tamamlanacaktır. Daha 1970 yılı sonunda, sekiz yıllık öğrenimi bitirenlerin yüzde 80'i daha sonra orta öğrenimlerini tamamlıyorlardı. Halen Arnavutlukta, Yugoslavyada sekiz yıllık, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde (KDHC) dokuz yıllık zorunlu genel öğrenim uygulanmaktadır. Bulgaris-

(1) Materyalin hazırlanmasında EYK, UNESCO ve Ulusal İstatistik organlarının yayımlarından yararlanıldı. EYK kaynaklarının verileri, bu örgütün İstatistik Daimi Komisyonu'nca kabul edilen birleştirme metodolojisine göre belirlenmiştir. Bu veriler, ülkeler arasında kıyaslamaya ve yıllara göre karşılaştırma yapmaya elverişli niteliktedir; fakat çoğu aahvalde, metodoloji farkları dolayısıyla, ulusal istatistik verilerinden biraz ayrılabilir. Kaynak yetersizliği yüzünden, birçok ülke hakkında ayrı ayrı ve özel bilgi verilememektedir.

tanda genel orta öğrenime geçiş süreci devam etmektedir; 1975 yılında sekiz yıllık okulu bitirenlerin yaklaşık olarak yüzde 85'i öğrenimlerine orta öğrenim okulunda devam edebileceklerdir. Macaristanda 1971 yılında zorunlu sekiz yıllık okulu bitiren gençlerin yüzde 84'ü ikinci dereceli okullarda öğrenimlerine devam etmişlerdir. Alman Demokratik Cumhuriyeti'nde (ADC), 1970 yılında, öğrencilerin yüzde 85'i sekiz yıllık okuldan sonra orta öğrenim okulunda okumaya devam etmişler, on yıllık başarıyla olarak bitirenler ise, genişletilmiş orta öğrenim okulunun 11. ve 12. sınıflarına geçmişlerdir. Polonyada, 1971-72 ders yılında sekiz yıllık genel öğrenim okulunu bitirenlerin yüzde 87,2'si, daha üst dereceli okullarda öğrenimlerine devam etmişlerdir. Romanyada on yıllık zorunlu öğrenim usulü uygulanmaktadır. Çekoslovakya'da herkes için zorunlu dokuz yıllık okulu bitirenlerin üçte ikisi, genel orta öğrenim okulunda (öğretim süresi 3-4 yıl) veya özel orta öğrenim okullarında (öğretim süresi 5 yıla kadar) öğrenimlerine devam etmektedirler.

Her çeşit genel öğrenim okullarına devam edenlerin sayısı

(I ve II dereceli okullar)

(Ders yılı başlangıcı ve bin kişi hesabıyla)

	1960/61	1972/73 ¹	1970/71	1950/51
Arnavutluk	176,6	273,1	480,8 ²	—
Bulgaristan	970	1.213	1.157	1.131
Macaristan	1.282	1.532	1.284	1.207
VDC	190 ³	1.112 ⁴	4,6 milyon civarında ²	—
ADC	2.514	2.059	2.667	2,7 milyon
KDHC	—	—	2.102 ⁵	—
ÇHC	30.490	99 milyon civarında ⁶	110 milyon civarında ⁵	—
Küba	—	1.152	1.602 ²	—
Moğolistan	68,7	115	240	261
Polonya	3.608	5.272	5.869	5.449
Romanya	1.839	2.590	3.329	3,2 milyon
SSCB	34.636	36.051	49.010	49 milyondan
Çekoslovakya	1.736	2.227	2.077	2.036 fazla
Yugoslavya	2.083 ⁷	3.147	3.041 ²	—

(1) Peşin veriler; (2) 1969 yılı; (3) 1945 yılı; (4) 1958 yılı; (5) 1965/66 yılı; (6) 1959 yılı; (7) 1951 yılı.

Yugoslavyada 15–19 yaşlarındaki gençlerin üçte biri orta öğrenim okullarında okumaktadırlar.

1921 yılında Mogolistan'da bir tek okul vardı; şimdiyse bu sosyalist ülkede 8–16 yaşlarındaki çocuklar için yedi yıllık zorunlu genel öğrenim uygulanıyor. Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti'nde (VDC) daha 1950–51 yılında bir demokratik öğretim reformu yapılmış ve dokuz yıllık okullar açılmış, daha sonra da on yıllık okul uygulamasına geçilmiştir. Halkçı Küba, burjuva devletin altmış yıl önce ilân ettiği, fakat bir türlü gerçekleştiremediği genel ilkökul (altı yıllık) uygulamasını iki yıl içinde memleket ölçüsünde hayata geçirmiş bulunmaktadır.

Çin Halk Cumhuriyeti'nde (ÇHC), 1960 yılında, yedi yaşından yukarı çocukların yüzde 87'si, altı yıllık genel ilk öğrenim kapsamına alınmıştı. «Büyük proleter kültür devrimi» döneminde, okullarda ve üniversitelerde öğrenim kesildi. 1969 yılında tedrici bir normalleşme süreci başladı, okullarda öğretime yeniden başlandı.

Çoğu ülkelerde öğrencilere çeşitli biçimlerde maddi yardımlar yapılmaktadır. Bu cümleden olarak, öğrencilerin devlet hesabına, parasız beslenerek, kısmen veya tamamen barındıkları, yazlık dinlenme kamplarından yararlandıkları ve ders kitaplarını da bedava edinebildikleri yatılı veya yarıyatılı okullar eylemedir. Hemen hemen her yerde, işçi ve köylü gençler için okullar, ayrıca artık üretimde çalışmaya başlamış olan ve öğrenimlerine devam etmek isteyen daha yaşlılar için de okullar açılmaktadır. Emek kanunları, akşam okullarına ve gıyabi okullara devam edenler için çeşitli kolaylıklar öngörmektedir.

Okulların giderleri genellikle devlet bütçesinden veya yersel bütçelerle karşılanmaktadır. Çin Halk Cumhuriyetinde okulların bakımıyla genellikle işletmeler ve Halk Komünleri yükümlüdürler. Örneğin, SSCB'de 1971 yılı eğitim-öğretim harcamaları 25 milyar rubleyi bulmuştur.

SSCB, Çekoslovakya ve Yugoslavya gibi çok uluslu devletlerde, bütün cumhuriyetlerin ve özel ulusal bölgelerin kendi ulusal okulları vardır. Bu ülkelerde, aynı zamanda Macaristanda, VDC'de, Romanyada ve diğer bazı memleketlerde, belirli bir bölge ahalisinin çoğunluğunu teşkil etmeyen çeşitli halk gruplarına mensup çocuklar için de ana dillerinde öğretim yapan okullar eylemedir.

Sosyalist ülkelerde, I. dereceli ve kısmen II. dereceli genel öğrenim okullarını bitiren çocukların alındıkları meslek-teknik okulları vardır ve bunlar geniş bir örgü meydana getirmektedir. Bu okulların birçoğu, belirli bir meslek-sanat kazandırdıktan başka, genel orta öğrenim de vermektedir.

Bir yandan öğretim üyeleri (öğretmenler) sayısı da artmakta, bunların mesleki bilgi düzeyleri durmadan yükseltilmektedir.

Genel öğrenim okullarında öğretim üyeleri sayısı

(bin kişi hesabıyla)

	1950, 51	1960, 61	1970, 71
Arnavutluk	5,1	9,8	18,9 ¹
Bulgaristan	37,2	51,3	54,5
Macaristan	38,1	63	70,3
ADC	75	86	138
DVD	5,6 ²	—	160
ÇHC	—	1.780,8 ³	—
Küba	—	36,9	65,4 ⁴
Moğolistan	3,1	3,7	8,7
Polonya	95,2	193	267
Romanya	70,6	105	154
SSCB	1.467	1.994	2.477
ÇSSC	59,9	92,9	104
Yugoslavya	62,8 ⁴	113,3	126,9 ¹

(1) 1969 yılı; (2) 1945 yılı; (3) 1955 yılı; (4) 1951 yılı.

ORTA VE YÜKSEK ÖĞRENİM

Emekçi çocuklarının bir dereceli öğrenimden diğerine geçerken çeşitli engellerle karşılaştıkları ve yer yer körelmiş (daha üst dereceli okula devam hakkı vermiyen) okulların hâlâ eylemde bulunduğu kapitalist memleketlerdekinden farklı olarak, sosyalist ülkelerde her dereceli öğrenim, orta ve yüksek de dahil olmak üzere, daha üst dereceli öğrenime geçmenin azami olanaklarını de sağlamaktadır.

Yüksek okullarda öğrenim parasızdır. Üniversite öğrencilerine burs verilir. Üretimden ayrılmadan gıyaben ve geceleri öğrenim yapabilen yüksek öğrenim şubelerine devam edenler, üniversitelerin önemli bir kısmını teşkil etmektedirler. Yüksek okulların gıyabi ve gece şubelerine devam eden emekçilere ek izin verilmekte ve başka kolaylıklar da gösterilmektedir.

1950–60 yıllarında üniversite öğrencileri sayısının hızla artmasının yanı sıra, mühendislik ihtisas kolları ve buralardan yetişenler de süratli bir gelişme gösterdi. Bu cümleden olarak, 9 Eylül 1944'e kadar tek bir mühendis bile yetiştirilmemiş olan Bulgaristanda, son yirmi yıl içinde 40 binden fazla mühendis yetişti. Mühendislik ihtisas kollarına devam eden üniversiteliler

Orta okullara devam edenlerin sayısı

(Dersyılı başlangıcı ve bin kişi hesabıyla)

	1950/51	1960/61	1970/71
Bulgaristan	61	92,9	151
Macaristan	56,1	101	179
ADC	34,7	171	189
Moğolistan	3,2	8,8	11,1
Polonya	279	380	805
Romanya	128	51,5	154
SSCB	1.298	2.060	4.388
ÇSSC	94	238	286

Yüksek okullara devam edenlerin sayısı

(Dersyılı başlangıcı ve bin kişi hesabıyla)

	1950/51	1960/61	1970/71	1972/73
Bulgaristan	33,6	55	91,6	101
Macaristan	32,5	44,6	80,5	90,9
ADC	31,5	102	139	153
Moğolistan	1,5	6,9	8,4	8,9
Polonya	125	166	331	354
Romanya	53	72	152	144
SSCB	1.247	2.396	4.581	4,6 milyon
ÇSSC	45,2	94	131	128

sayısı bakımından, Sovyetler Birliği, bugün, Birleşik Amerikanın, İngiltere'nin, FAC'nin, İtalya ve Fransa'nın mühendislik okuyan öğrencileri toplamını da geçmektedir.

Sosyalist ülkelerde, diğer memleketlerden, özellikle gelişmekte olan ülkelere gelme birçok genç, üniversite öğrenimi yapmaktadır. Öyle ki, Moskova «M. V. Lomonosov» Devlet Üniversitesi'nde, yabancı memleketlerden 40 kadar ulusun gençleri okumaktadırlar. Moskova'da ayrıca genellikle az gelişmiş ülkelerden gelen gençlerin devam ettikleri «Patris Lumumba» Dostluk Üniversitesi eylemindedir.

Dünyanın çeşitli memleketlerinde on bin nüfusa

isabet eden yüksek okul öğrencisi sayısı

Bulgaristan	1972 73	118
Macaristan	1971/72	83
ADC	1971/72	89
VDC	1970/71	34
KDHC	1964 65	155
Küba	1968 69	44
Moğolistan	1971 72	66
Polonya	1970/71	106
Romanya	1971/72	72
SSCB	1971 72 (genel)	187
	(bunun içinde mühendislik ihtisasları)	88
ÇSSC	1971/72	89
Yugoslavya	1970 71	128
İngiltere	1969 70	87
İran	1968 69	21
İtalya	1969 70	91
ABD	1969 70 (genel)	244
	(bunun içinde mühendislik ihtisasları)	17
Türkiye	1968 69	40
Fransa	1968 69	117
FAC	1969/70	56
İsveç	1969/70	140
Japonya	1969 70	125

BİLİM VE BİLİMSEL KURUMLAR

Halk egemenliği yıllarında yeni bilim merkezleri meydana getirilmiş, bilimsel-araştırma çalışmaları cephesi alabildiğine genişletilmiş, büyük sayıda bilim işçileri kadrosu yetiştirilmiştir.

Bilim ve bilimsel hizmetler alanında çalışanların sayısı
(bin kişi hesabıyla)

	1960	1965	1971
Bulgaristan	14,7 (5,8)	21,6 (8,9)	56,4 (13,2)
Macaristan ¹	—	50,2 (18,4)	70,6 (26,8)
Moğolistan	1,5 (..)	3,3 (..)	4,1 (0,6) ²
Polonya ³	—	184,5 (34,1) ⁴	259,4 (42,5)
Romanya	40 (..)	59 (..)	68 (14,2) ²
SSCB	1.763 (354,2)	2.625 (664,6)	3.374 (1.002,9)
ÇSSC ⁵	106 (19)	148 (29,2)	176 (39,9)

Parantezler: Bu sayı içinde bilim işçilerinin nispeti.

- (1) Bilimsel araştırma kurumları işçilerinin sayısı.
(2) 1970 yılı.
(3) Bilim enstitüleri, laboratuvarlar, proje büroları ve deney istasyonları işçilerinin sayısı.
(4) 1967 yılı.
(5) Parantezler: Bu sayı içinde yüksek öğrenimli işçilerin nispeti.

Dünyanın toplam bilim işçilerinin dörtte biri SSCB'de çalışmaktadır.

On bin nüfusa isabet eden yüksek öğrenimli bilim işçilerinin sayısı ¹

Bulgaristan	1970	18,4
Macaristan	1970	14,8
Polonya	1969	16,7
Romanya	1970	10,3
SSCB	1970	38,2
ÇSSC	1970	25,5
Belçika	1969	10,4
İtalya	1969	4,7
ABD	1969	26,4
FAC	1969	13
Fransa	1969	11,7
Japonya	1970	27,7

(1) UNESCO Yıllığı verilerine göre hesaplanmıştır.

Bilimsel kadrolar, esas itibarıyla, yüksek okullarda ve bilimsel araştırma enstitülerinde düzenli veya gıyabi doktora talebeliği yoluyla yetiştirilmektedir.

Doktora talebelerinin sayısı

Bulgaristan	729	1.738	2.777 ¹
Macaristan	1.714 ²	584	467 ³
ADC	—	3.870 ⁴	8.920
Polonya	—	4.088	8.768
SSCB	36.754	90.294	99.308
ÇSSC	3.150	9.594	8.331

(1) 1970 yılı; (2) 1961 yılı; (3) Doktora talebelerinin sayısının azalması nedeni, bilim işçileri yetiştirme sisteminde değişiklik yapılmış olmasıdır; (4) Doktora tezi hazırlamak üzere burs alanların sayısı.

Bilim işçilerinin kalifikasyon düzeyleri, kazandıkları bilim payeleriyle — bilimler adayı ve bilimler doktoru — ve aynı zamanda bilim unvanlarıyla — doçent, doktor-doçent, profesör — belirlenir. Bilimler doktoru ve adayı olarak bilim payesi kazananlar Bulgaristanda — sırasıyla — 103 ve 2.469 kişi; Macaristanda 578 ve 3.799 kişi; ADC'de 2.914 ve 13.123 kişi; SSCB'de 26.100 ve 249.200 kişi; ÇSSC'de 962 ve 11.224 kişi; Polonyada — bilim payesi kazananların toplam sayısı — 3.005 kişidir (Bulgaristan ve Romanya verileri 1970, diğer ülkelere ait veriler 1971 yılındadır).

Sosyalist düzenin önemli üstünlüklerinden biri de, rasyonel bir bilimsel araştırmalar örgütü içinde gerekli koşulları yaratmış olmasıdır. Sosyalist ülkelerde bilim kurumları, öncelikle kendi çıkarlarını düşünen özel korporasyonların malı değil, bütün toplumun malıdır.

Bilimsel araştırma kurumları

(Yüksek okullardaki kürsüler dahil değildir)

	BHC	MHC	PHC ¹	RSC	SSCB ²	ÇSSC	YFSC
1965	163	232	259	216	2.146	390	432
1971	234 ³	337	277	303 ³	2.648	405	463

(1) Bilim enstitüleri ve merkezi laboratuvarlar; (2) Bilimsel araştırma enstitüleri, bunların şubeleri ve kolları; (3) 1970 yılı.

Bu ülkelerin çoğunda, temel araştırmalara yön veren ve bilim kurumlarının eylemlerini ahenkleştiren esas merkezler Bilim Akademileridir. Devrimin üstün gelmesinden sonra, akademiler, sosyalist kuruculuğun ihtiyaç-

larına uygun biçimde yeniden kurulmuşlardır. Moğolistan Halk Cumhuriyetinde ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinde bilim akademileri devrimin eseri olarak yeni kurulmuşlardır. Viyetnam Demokratik Cumhuriyetinde, Devlet Bilim ve Teknik Komiteleri ve Toplumsal Bilimler Komiteleri tarafından yönetilmektedir. Arnavutlukta, Tirana Devlet Üniversitesi, birleşik bilim ve öğrenim merkezini teşkil etmektedir.

(Sosyalist ülkelerde bilimler akademileri
(1971)

	Akademisyenler sayısı ve muhabir-üyeler sayısı	Akademilere ait bilim kurumları sayısı
Bulgaristan	BA ¹ 56	35
Macaristan	BA 176	41
Alman	BA ¹ 158	40 ²
Polonya	BA 277	66
Romanya	BA ¹ 199	61 ³
SSCB	BA 675	246
Çekoslovakya	BA 188	86
Yugoslavya	BA 359	35

(1) 1970 yılı; (2) 1965 yılında 76; son yıllarda akademinin bilim enstitüleri büyütülmüştür; (3) Bilim kolları akademilerinin bilimsel merkezleri de dahil; (4) 1969 yılı.

Çok uluslu ve federatif kuruluşlu devletlerde, genel devlet akademilerinin yanı sıra ulusal cumhuriyetlerin bilim akademileri de eylemdedir. SSCB'de sovyet egemenliği yıllarında, 14 Birlik Cumhuriyeti bilim akademileri kurulmuş, bundan başka Rusya Federasyonu'nun 7 özerk cumhuriyetinde SSCB Bilimler Akademisi şubeleri örgütlenmiştir. ÇSSC'de Çekoslovakya Bilimler Akademisi'nden başka, Slovakya Bilimler Akademisi de vardır. YFSC'nde Yugoslavya (Zagreb'de), Sırbistan, Slovenya, Makedonya Bilim ve Sanat Akademileri, Bosna ve Hersek Bilim Akademileri çalışmaktadır.

Bazı ülkelerde büyük bölgesel bilim merkezleri eylemdedir, (SSCB Bilimler Akademisi'nin Sibiry şube ve kolları, ADC'de Saksonya Bilimler Akademisi gibi). Birçoklarında da bilim kolları akademileri çalışmaktadır (köy ekonomisi, tıp, pedagoji kolları akademileri, toplumsal politik akademiler ve aynı zamanda sanat akademisi (ÇSSC) ve doğal bilimler akademisi (ADC) vb. gibi).

Sosyalist ülkeler, bilim ve bilimsel araştırmalar için, kapitalist memleket-

lere kıyasla (insan başına ve ekonomik gelişme düzeyi bakımından) daha büyük ödenekler ayırırlar. ÇSSC Felsefe ve Sosyoloji Enstitüsü'nün, BMT ve UNESCO'nun 1969 yılı verilerine dayanarak yaptığı bir hesaba göre, şöyle bir tablo meydana gelmektedir: Eğer toplam ulusal gelirden bilim ve bilimsel araştırmalar için ayrılan miktarın insan başına ulusal gelir payına oranı ABD'de 100 olarak kabul edilirse, bu gösterge Fransa'da da 100, FAC'da 80, İtalya'da 59 ve Belçika'da 57 iken, SSCB'de 229, Çekoslovakya'da 260, Polonya'da 143, Macaristan'da 147 olacaktır.

Bilim harcamaları

(Devlet bütçesinden ve diğer kaynaklardan. Ulusal döviz olarak)

Macaristan (milyar forint)	2,3	3,9	8,9
ADC (milyon mark) ¹	1.261,3	1.336,9	3.517,5 ²
Polonya (milyon zloti) ¹	1.900	2.853,4	7.074
SSCB (milyar ruble)	3,9	6,9	13
ÇSSC (milyon kuron)	4.270 ³	6.337	12.727

(1) Yalnız bütçeden; (2) 1970 yılı; (3) 1961 yılı.
Romanya'da 1961-65 yıllarında bilimsel araştırmalar harcamaları 4,6 milyar ley'i, 1965-70 yıllarında 9,1 milyar ley'i buluyordu; bu miktarların - sırasıyla - 1,2 ve 1,7 milyar ley kadarı yatırımlara isabet ediyordu.

Sosyalist ülkelerde bilimin kayda değer bir nitelik çizgisi de enternasyonalizmdir. Çeşitli uluslardan bilim görevlilerinin bütün bilimsel eylemlere serbestçe katılmaları, çeşitli ülkeler bilginlerinin yakın işbirliği, dünya biliminin yığıldığı tecrübeye değerli olan her şeyden yaratımlı olarak faydalanılması bu enternasyonalizmin nitelik çizgisini yansıtmaktadır. Sovyetler Birliğinde, bilim görevlileri arasında 40 kadar ulusun temsilcileri, somut olarak (1971 yılı verilerine göre) 666 bin Rus, 107,5 bin Ukraynalı, 66,8 bin Yahudi, 22 bin Ermeni, 20,5 bin Beyaz Rus, 19,4 bin Gürcü, 14 bin Azeri, 12,9 bin Özbek, 12,6 bin Tatar, 8,8 bin Litvanyalı, 8,6 bin Kazah, 6,3 bin Letonyalı, 5 bin Estonyalı, diğer ulus ve halk gruplarından da 32 bin kişi vardır. Sosyalist ülkelerde uluslararası bilim merkezleri de meydana getirilmiştir (Birleşik Nükleer Araştırmalar Enstitüsü, Dünya Sosyalist Sistemi Ekonomik Problemleri Uluslararası Enstitüsü vb. gibi).

Her memleket elbette diğerinden farklı bir bilimsel potansiyele sahiptir. Fakat toplumsal düzenin üstünlükleri, sosyalist ülkelerin çoğunu, dünya bilimsel gelişmesinde ön saflara çıkarmıştır. Sovyetler Birliği bilginlerinin, atom enerjisinden barışçı maksatlarla yararlanmada, uzayın fethinde ve bilimsel yaratıcılığın diğer alanlarında ulaştıkları değerli başarılar bütün dünyaca bilinmekte ve takdir edilmektedir. «Kapitalizm ile sosyalizm ara-

sındaki tarihsel yarışmanın başlıca kesimlerinden biri haline gelen bilimsel-teknik devrimin geniş ölçüde geliştirilmesi, sosyalist toplumun gelişmesinin önemli bir koşuludur.» («Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı, Moskova, 1969.»)

Komünist ve işçi partileri hakkında

Kısa Bilgiler

Alman Sosyalist Birlik Partisi (ASBP)

Alman Komünist Partisi'nin (kuruluşu 30 Aralık 1918) XV. Kongresinde ve Alman Sosyal-Demokrat Partisi'nin (ASDP) XI. Kongresinde, her iki partinin Alman Sosyalist Birlik Partisi (ASBP) adı altında birleştirilmesi kararlaştırıldı. Birleştirici Kongre 21–22 Nisan 1946 günlerinde Berlin'de yapıldı.

31 Aralık 1972 durumuna göre, ASBP'nin 1.902.000 üyesi, 46.612 aday üyesi vardır.

ASBP bölgesel-üretimsel prensipe göre kurulmuştur. Parti, 15 il, 262 şehir, semt, bölge örgütü ile 54 bin taban örgütünü birleştirmektedir.

Taban örgütünün yüksek parti organı genel toplantı; il, şehir, semt ve bölge örgütleri için parti konferansı ve tüm parti için kongredir.

Parti toplantısı ve konferansı, ait olduğu örgütün yönetim kurulunu seçer.

ASBP'nin düzenli kongreleri en az beş yılda bir toplanır. Kongre Merkez Komitesi'ni ve Merkez Teftiş Komisyonu'nu seçer.

Merkez Komitesi de, plenumlar arası dönemde politik yönetimle görevli Politbüro'yu, geçerli işlerin yönetim ve her şeyden önce parti kararlarının gerçekleştirilmesi üzerinde kontrolün örgütlenmesi ve kadro seçimi ile yükümlü Sekreterlik'i seçer.

Merkez Komitesi, parti Merkez Kontrol Komisyonu'nu tayin eder.

Esas sosyal yapılış: Yüzde 56,6 işçi, % 5,7 kooperatör köylü, % 17,9 aydın, % 12,8 hizmetli. 1972 yılında partiye alınan aday üyeler içinde işçilerin payı % 79,5'tir.

ASBP üyelerinin % 29,4'ü kadındır. Bütün parti üye ve aday üyelerinin hemen hemen yarısı kırk yaşından daha gençtirler. Komünistlerin % 24,7'si yüksek ve orta teknik öğrenimlidirler.

Parti basını: «Neues Deutschland» («Yeni Almanya») – günlük gazete. ASBP MK organı. Kuruluşu 1946. Tirajı 1 milyon.

«Neue Deutsche Bauernzeitung» («Yeni Almanya Köylü Gazetesi») Günlük gazete. ASBP MK organı. Kuruluşu 1960. Tirajı 185 bin.

«Einheit» («Birlik»). Aylık dergi. ASBP MK'nin, bilimsel sosyalizm teorik ve pratik sorunları aydınlatan teorik organı. Kuruluşu 1946. Tirajı 210 bin.

«Neuer Weg» («Yeni Yol»). Aylık dergi. ASBP MK'nin, parti hayatı sorunlarını konu edinen organı. Kuruluşu 1946. Tirajı 195 bin.

ASBP il komitelerinin organı olan gazetelerin toplam tirajı 2,9 milyonu bulmaktadır.

ASBP MK'ne bağlı teori ve öğrenim merkezleri: Marksizm-Leninizm Enstitüsü. Toplumsal Bilimler Enstitüsü. «Karl Marks» Yüksek Parti Okulu.

Halk Meclisi'nde 127 komünist milletvekili (toplamın % 25,4'ü); il şûralarında 722 komünist delege (toplamın % 25,4) vardır. Bölge şûralarında 4.463 (toplamın % 25,9'u) komünist delege ve belediye (köy-bucak) şûralarında 60.382 (toplamın % 33,3'ü) komünist üye bulunmaktadır.

ABD Komünist Partisi

Parti 1919 yılında Şikago'da kurulmuştur. Son XX. Kongresi 1972 yılı Şubat ayında yapılmıştır.

Partinin taban örgütleri, yani klüpler, üretimsel ve bölgesel bölünüşe göre kurulur. Klüp, aynı işkolunda çalışan veya aynı belediye sınırları içinde oturan bir işletmenin ya da kurumun parti üyelerini birleştirebilir.

Eyalet parti örgütlerinin kongresinde bir parti komitesi seçilir. Büyük eyaletlerde iki tane il komitesi meydana getirilebilir. Büyük şehirlerde şehir komiteleri kurulur.

Partinin en yüksek organı Ulusal Kongre'dir. Kongre, Ulusal Konsey'i ve Merkez Komitesi'ni seçer.

Merkez Komitesi de, MK plenumları arasındaki dönemde parti çalışmalarını yöneten Politik Komite'yi seçer.

Sosyal yapılış: Parti üyelerinin büyük çoğunluğu, daha ziyade ağır sanayiye çalışmakta olan işçilerden oluşur. ABD komünistleri arasında birçok zenci, poturikan ve «çıkanos» (Meksika kökenli Amerikalı) vardır.

Parti basını: «Daily World» («Günümüz dünyası») – günlük gazete; «Peoples World» («Halk dünyası») – haftalık gazete, ülkenin batı kıyı kesiminde yayımlanır; «Jewish Affairs» («Yahudi sorunları») – aylık gazete. Birleşik Amerikada 10–12 milyon Amerikalı İspanyolca konuşmaktadır. Bunun için, «Daily World» gazetesi, haftada bir defa İspanyolca bir sütun yayımlamaktadır.

Parti, otuz yıldan beri ilk defa olarak, 1972'de genel seçim kampanyasına katılabilirdi. Yeni kanunlar gereğince, partinin, her eyalette aday gösterebilmek üzere seçmenler arasında belirli miktarda imza toplaması zorunluydu. Parti aktivistleri, 4 milyon kadar yurttışa hitabedebildikleri çeşitli propaganda toplantıları örgütleyerek 4.000 imza sağladılar. Böylece 25 eyalette gerekli miktarda imza sağlanabilmiş olduğu halde, gerici seçim kampanyası boyunca yaratılan engeller yüzünden, parti ancak 13 eyalette aday gösterebildi.

ÖZEL SAYFALAR

AYIN OLAYLARI

Yurtta

A. Saydan

● Diyarbakır-Siirt Sıkıyönetim Komutanlığı, hükümetin emriyle, Petrol-İş Sendikasının Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına (TPAO) karşı aldığı grev kararının uygulanmasına izin vermemiştir. Sendika, grevi TPAO'nun değişik iş yerlerinde kademeli bir şekilde uygulamayı kararlaştırmıştır. Fakat grevin bel kemiği TPAO'nun Diyarbakır-Siirt bölgesinde bulunan petrol üretim ve rafinaj merkezlerinde bulunuyordu.

Petrol-İş'le TPAO yöneticileri arasındaki toplu sözleşme konuşmaları dokuz aydan beri devam ediyordu. TPAO yöneticileri sendikanın gündeliklerin ayarlanması ve yeni sosyal haklar elde edilmesi konusunda ileri sürdükleri istekleri kabule yanaşmadıklarından sendika grev kararı aldı. Grev onbir iş yerinde uygulanacaktı. Yalnız Batmandaki kuyularda greve 3.200 işçi katılmaktaydı.

Bilindiği gibi TPAO, Demirel ve sıkıyönetim hükümetlerinin aldığı kararlar sonucunda ulusal bir kuruluş olmaktan önemli ölçüde çıkmıştır. TPAO'ya İngiliz, Amerikan ve Hollanda petrol tekelleri katılmışlar ve sermayenin yüzde 51'ini ellerine geçirmişlerdir.

● Gebze'deki Türk Otomotiv'de uzun zamandan beri devam eden grev başarı ile sonuçlanmıştır. Sendika isteklerini, patronlara kabul ettirmiştir. İmzalanan yeni toplu sözleşme anlaşmasına göre, 1.300 işçinin saat ücretlerine 300 kuruş zam yapılacak, yılda iki maaş ikramiye ve 800 lira yaka-cak parası verilecektir.

● Harp-İş Sendikası ile Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı arasında uzun zamandan beri süregelen toplu sözleşme konuşmaları, sendikacı ve işverenlerin direnmesi sonucunda başarıya ulaşmıştır. 2.500 işçiyi kapsayan bu yeni toplu sözleşme anlaşmasına göre, işçi ücretlerine toptan % 43 zam yapılmış, yıllık ücretli izin iki gün artırılmış, primlere 15 kuruş zam yapılmış, bayramlarda ödenen ücretlere yapılan % 25 zam, % 50'ye çıkarılmıştır. Çocuk zammı 20 liradan 25 liraya yükseltilmiştir, iş primleri % 100 artırılmıştır.

● İstanbul liman işçileri ile Liman İdaresi arasındaki toplu sözleşme konuşmaları, yöneticilerin işçi isteklerini kabul etmemesi üzerine çıkmaza

girmiştir. Bu durum karşısında sendika grev kararı almıştır. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı grevi bir hafta süre ile ertelemiştir.

● Gıda-İş'in Gelibolu «Cumhuriyet» konserve fabrikasındaki grevi devam etmiştir. Sendika işçi gündeliklerinin her gün artan hayat pahalılığına göre ayarlanmasını istemektedir.

● İzmit'te Selüloz-İş ile SEKA Genel Müdürlüğü arasında bir müddet önce imzalanmış olan toplu sözleşme sendika tarafından feshedilmiştir. Selüloz-İş başkanı Necati Cansever'in yaptığı açıklamaya göre bunun nedeni, SEKA Genel Müdürlüğü tarafından bundan bir süre önce imzalanmış olan anlaşmanın uygulanmamasıdır. Sendika başkanı bu iş yerinde çalışan 800 işçinin yeni bir toplu sözleşme istediklerini açıklamıştır.

● Amasya İl Özel İdaresine bağlı «Eski Çeltik Kömür» işletmesinde Maden-İş Sendikası ile yönetim arasında uzun zamandan beri sürdürülen toplu sözleşme konuşmaları başarı ile sona ermiştir. İmzalanan toplu sözleşmeye göre, Maden-İş Sendikasına bağlı işçiler ücretlerine % 45 oranında zam, günde 6 lira yemek parası, ayda 20 lira çocuk parası, yılda iki buçuk ton parasız kömür ve bazı sosyal haklar elde etmişlerdir.

● Tek-Gıda-İş Sendikası İzmir'de Tarış Zeytinyağı ve küspe fabrikasında grev kararı almıştır. Greve sebep, patronun işçilerin gündeliklerine zam isteğini kabule yanaşmamasıdır.

● Tarım-İş Sendikasının, Tarım Bakanlığı Veteriner Genel Müdürlüğü ile sürdürdüğü toplu sözleşme görüşmeleri sonuçlanmış ve toplu sözleşme imzalanmıştır. 1 Ekim 1972'den bu yana geçerli olan toplu sözleşmeye göre, Veteriner Genel Müdürlüğüne bağlı 20 işyerinde çalışan işçilerin aylıklarına zam yapılmış ve bazı sosyal haklar tanınmıştır.

● Atom-İş Sendikası Başkanı Cumalı Yılmaz «Deva» İlâç Fabrikası patronlarının grev kırıcılığı yaptıklarını açıklamıştır. Yılmaz şunları da belirtmiştir: «Davada toplu sözleşme yetkisi aldıktan sonra patronun uzlaşmaz tutumu yüzünden grev kararı aldık. Grev oylamasından bir gün önce 50 işçi yıllık iznine çıkarıldı. Bu arada genel müdür işçileri odasına çağırarak, sendikal faaliyette bulunmamaları için yemin ettirmiştir. Bir kısım işçi de işten çıkarılmıştır.»

● Türkiye Çimento, Seramik ve Toprak Sanayii İşçileri Sendikası Çimse-İş'le Çimento Sanayii Müdürlüğü arasında uzun süreden beri devam eden toplu sözleşme görüşmeleri anlaşma ile sonuçlanmış ve 12 işyerinde çalışan 4 bin 500 işçi şu hakları elde etmişlerdir: Saat ücretlerine iki yıl için 275 kuruş zam, asgari saat ücretlerinin 350 kuruşa çıkarılması.

● Otomobil-İş tarafından Kroman Çelik Sanayii Fabrikasında 10 aydır sürdürülen grev başarı ile sonuçlanmıştır. Patron sendikanın isteklerini kabul etmek zorunda kalmıştır. Yeni toplu sözleşme imzalanmıştır.

Otomobil-İş Sendikası Başkanı Aydın Özeren bu vesile ile şunları söyle-

miştir: Biz haklı direnişimizi, işçi hakları tam olarak verilinceye kadar sürdüreceğimizi söyledik. 10 ay bu çetin mücadelede dayandık ve haklarımızı aldık. İşçilerimizin saat ücretlerine birinci ve ikinci yıl için 170'er kuruş zam aldık. Yılda bir maaş ikramiye ile 350 lira izin ikramiyesi sağladık. Yılda yakacak yardımı 400, evlenme yardımı 700, ölüm yardımı 700, tahsil yardımı ilk okul çocuğu olanlara 350, orta okul ve lisede 350, üniversitede 500 lira ödenmesi teminat altına alındı. İşçilerin işyerine gitmeleri için vasıta tahsis edildi. Bayram ve pazar günleri çalışan işçilerimize 3 yevmiye ödenmesinin sağlanması da elde edilen haklardan biridir.»

● Tek-Gıda-İş Sendikasının Bursa şubesinin kongresi iki gün sürmüştür. Kongrede, işçi haklarına karşı iktidar çevrelerinin girişmiş olduğu saldırıları önlemek için bütün sendikaların işbirliği yapmasını gerekli bulan bir önerge kabul edilmiştir.

Kongrede bir konuşma yapan Türk-İş Birinci Bölge temsilcisi Nejat Karacagil, yeni Dernekler Kanunu'nun sendikal hak ve özgürlükleri büyük ölçüde kısıtladığını belirtmiş ve şunları söylemiştir: «Şu anda her yönden saldırıya uğrayan haklarımızı savunmak zorundayız. Talû hükümeti özel sektörü teşvik tedbirleri ile, sendikal hak ve özgürlükleri kısıtlayan birçok anti-demokratik kanun tasarılarıyla, büyük sermaye çevrelerinin bir iktidarı olduğunu göstermiştir. Talû hükümeti sömürücü ve soyguncu çevrelerin sebep olduğu fiyat artışlarını işçi gündeliklerindeki birkaç kuruşluk zamdan ileri geldiğini iddia etmektedir. Oysa fiyat artışlarının asıl nedenlerinin patronların kâr hırsından ileri geldiğini artık bilmeyen yok.»

● Teksif Sendikası Bursa şubesi sekreteri Nizamettin Aydemir düzenlediği basın toplantısında Bursa İpeklî Sanayi İşyerlerine bağlı 14 fabrikada grev kararı alındığını açıklamıştır. Grev kararının nedeni patronların uzun süren toplu sözleşme konuşmaları sırasında işçi isteklerine yanaşmamalarıdır. Aydemir, patronların artan hayat pahalılığı oranında gündelikleri de artırmaktan kaçındıklarını belirtmiştir.

● Türk-İş'in 9. genel kurul toplantısında alınan kararların uygulanması için yeni seçilen yönetim kurulu esaslı hiçbir eyleme geçmemiştir. Bilindiği gibi Türk-İş'in 9. genel kurulu 5 Haziran günü sona ermiştir. Genel kurul sona ermeden seçimler yapılmış, Demirsoy 186 oyla başkanlığa, Tunç ise 187 oyla genel sekreterliğe seçilmişlerdir.

Kongrede işçilerin memur sayılmaları, Dernekler Kanunu ile sendikal hakları kısıtlama yönünde iktidar çevrelerinin saldırılarına karşı genel grev dahil hertürlü protesto hareketine girişilmesi kararlaştırılmış, bu gibi eylemlerin örgütlenmesi işi başında Demirsoy'la Tunç'un bulunduğu yönetim kuruluna verilmiştir.

Demirsoyla Tunç bu kararın uygulanması için herhangi bir ciddi teşebbüste bulunmamışlardır.

● 15-16 Haziran işçi gösterilerinin 3. yıldönümü gerek yurttan gerekse yurt dışındaki işçi ve aydınlar tarafından anılmıştır.

Bilindiği gibi üç yıl önce Demirel hükümetinin Sendikalar Kanunu'nu işçiler aleyhine değiştirmek çabalarına karşı bütün sendikaların eylem birliği ile İstanbul ve Kocaeli'de büyük işçi gösterilerine girilmişti. Sendikalar Kanunu'nun işçiler aleyhine değiştirilmesi işinde Demirel hükümetine yardımcı olan Demirel ve Tunç gibi sarı sendikacılar, gösterilere karşı da çıkmışlardı. Fakat bu engelleme çabalarına rağmen Türk-İş'e bağlı birçok sendika da DİSK ve bağımsız sendikalarla birlikte protesto gösterilerine katılmıştı. Demirel hükümeti bu gösterileri bastırmak için polisi ve silâhlı kuvvetleri işçilerin üstüne sürmüş, sıkıyönetim ilân etmiş ve birçok sendikacıyı tutsak ettirmişti. Bu terör havası içinde Sendikalar Kanunu'nu işçiler aleyhine değiştiren tasarını da Meclisten geçirmişti. Fakat işçi direnişleri kamuoyunu öylesine harekete geçirmişti ki, kanunlaşan yeni tasarının uygulanamamış, gerçek sendikacılık engellenememiş, tutsak edilen sendikacılar serbest bırakılmıştı.

● 1 Haziran tarihli «Cumhuriyet» gazetesinin açıkladığına göre, 1971 ve 1972 yıllarında sendikalar tarafından 112 işyerinde grev kararı alınmıştır. Buna karşılık patronlar 4.790 işyerinde lokavt kararı almışlardır. İçinde bulunduğumuz 1973 yılı dahil olmak üzere geçen iki yıl lokavt yılları olmuştur. Geçmiş 10 yıl içinde toplam olarak 8.618 işyerinde lokavt uygulanmıştır. Yine 12 Mart'tan sonra çeşitli büyük işyerlerindeki grev ertelemeleri de artmıştır.

● Türk-İş'e bağlı yurtsever sendikacılar, halka açık şirketler konusunu sahneye konmak istenen büyük bir oyun olarak nitelendirdiler. Büyük holdingçilerden Vehbi Koç'la, İstanbul Sanayi Odası başkanı Ertuğrul Soysal yaptıkları bir sohbet konuşmasında, büyük özel teşebbüs için yurt içinde en az 30 milyar bir sermayenin halkın elinde bulunduğunu belirtmişler ve halkın, emekçilerin tasarruflarına el koymak, onları sözde halka açık şirketlerde işlemek gereği üzerinde durmuşlardır. Vehbi Koç «bu şirketlerin yönetimi benim elimde olmalıdır» demiştir.

Eski Maliye Bakanı Müezzinoğlu da sade Batı Almanya'da bulunan işçilerimizin yıllık tasarruflarının 2,5 milyar Markı, yani 12,5 milyar Türk lirasını bulduğunu belirtmiştir. Böylece büyük iş çevreleri tarafından ekonominin planlaştırılan işçi ve emekçilerimizin paraları 50-60 milyar lira civarında olduğu belirtilmektedir.

● MEYAK (Memur Yardımlaşma Kurumu)nın toplanmış olan 2,5 milyar lirası Devlet Yatırım Bankası emrine verildi. Kararı hükümet aldı. Bu para MEYAK tasarısının hazırlanmaya başlandığı iki buçuk yıl kadar evvel, 800 bini bulan memurların maaşlarından yüzde 5 kesilerek toplanmıştı. Tasarının Mecliste görüşülmesinden vazgeçildiği halde yüzde 5'ler kesil-

meye devam edilmiştir. Bu şekilde toplanan paranın yıllık tutarı 600 milyar lira kadardır. Bugüne kadar toplanan para büyük iş çevrelerinin baskısı ile kredi olarak kullanma yoluna gidilmiştir.

● Fiyat endekslerine göre, bu yılın ilk dört ayında fiyatlar yüzde 7,2 artmıştır. Geçen yılın aynı devresinde fiyatlar yüzde 5,2 yükselmişti. En çok artış dokuma ve hububat fiyatlarında olmuştur.

● Türkiye'nin dış ticaret açığı 1971 yılında 494 milyon, 1972'de 678 milyon dolardır. Uzmanlar dış ticaret açığının 1973 yılı içinde en az 1 milyar dolara yükseleceğini belirtmektedirler.

Piyasada para darlığı ve ekonomik bunalım devam ediyor. Küçük tüccar ve sanayiciler para darlığından şikâyet etmektedirler. Basılan karşılıksız para, hızla büyük sermaye sahiplerinde ve bankalarda birikmektedir. 23 Haziran tarihli «Cumhuriyet» gazetesinin verdiği bir habere göre, sermayeleri 100-150 milyon lira arasında olan birçok firma ve bu arada büyük mağazalar iflâs etmeye başlamışlardır. Şimdiye kadar iflâs eden firmaların sayısı 30-40 arasındadır. 1973 yılının ilk aylarında 10 firma konkordato için başvurmuşlardır.

Uzmanlara göre bu iflâsların nedenlerinin başında pahalılık gelmektedir. OECD (Avrupa İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı)'nın raporuna göre Türkiye pahalılıkta dünyada ikinci gelmektedir. Pahalılık yatırımların miktarını otomatik olarak önemli oranda düşürmekte, bu da hem işsizliğe hem de iflâslara sebep olmaktadır.

● Lüksemburg'da toplanan Ortak Pazar tarım bakanları Cezayir, Fas, Tunus, İsrail, İspanya gibi ülkelerin tarım ürünlerine büyük ölçüde gümrük indirimleri yapmayı kararlaştırmışlardır. Bu indirimler şaraplarda yüzde 75'i bulmaktadır.

Ortak Pazar tarım bakanları birçok ülkelere yaptıkları gümrük indirimlerini Türkiye'ye de uygulamayı reddetmişlerdir. Bu durum Türkiye'nin tarım ürünleri ihracatına büyük bir darbe sayılmaktadır.

Birleşik Amerika Tarım Bakanlığı müsteşarı Andre Mair İzmir'de tertiplediği bir basın toplantısında, her ülkenin sanayici olamayacağı ve sanayii gelişmiş ülkelerle rekabet edemeyeceği görüşünü savunmuştur. Mair ayrıca şunları söylemiştir: «Türkiye'nin kalkınması için tarımın katkısı lazımdır. Bana göre Türkiye'nin tarım alanında çok büyük potansiyeli vardır. Tarıma sanayiden fazla önem verilmesi gerektiği kanısındayım. Her ülke sanayici olamaz. Ülke, en iyi yapabileceğini yapmalıdır.»

Amerikalı uzmanın bu sözleri, Türkiye'yi bir tarım ülkesi olarak bırakmak, sanayileşmesini, daha doğrusu gerçek bir endüstrileşmesini engellemekte şeklini bulan emperyalizmin eski politikasını yansıtmaktadır.

● Basında açıklanan bir belgeye göre, Türkiye'de ayda ortalama 1.500 lira net gelire sahip olan ücretli veya memurlar yılda 8 bin lira vergi ver-

mehtedirler. Sanayici, nakliyatçı, tüccar gibi mükellefler yılda ortalama 6.000 lira vergi ödüyorlar. Yıllık ortalama vergi artışı 1967-71 yıllarında yüzde 34 olmuştur. Buna karşılık aynı dönemde toptan eşya fiyatlarındaki artış yüzde 37'dir. Böylece büyük sermaye sahipleri verdikleri verginin önemli bir kısmını geri almak, veya vergiyi halka yansıtmak imkânlarını bulmuşlardır.

● Haziran ayı içinde Meclisten kırk kadar tasarı geçerek kanunlaşmıştır. Bu kanunlar arasında. Toprak ve Tarım Reformu, Üniversiteler, Eğitim Temel, Gösteri ve Yürüyüş, Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanunları da vardır. Seri ve fabrikasyon halinde ve rekor sayılabacak bir hızla çıkarılan bu kırk kadar kanunun her biri yurttaşın elde ettiği özgürlükleri kısıtlamış, eğitimi paraya bağlamış, toprak reformunu ağaları daha da güçlendirecek duruma getirmiş, bir yandan da askeri sıkıyönetimi sivil sıkıyönetime çevirmeyi amaçlayan bir nitelik taşımıştır.

Toprak ve Tarım Reformu Tasarısı, daha da geri ve ağaların yararına bir duruma sokularak kanunlaştırılmıştır. Meselâ sulak toprakta tavan 400 dönümden 1.250 dönüme, kurak arazilerde ise 1.600 dönümden 2.500 dönüme çıkarılmıştır. Toprakları kamulaştırılanlara verilecek olan 50 bin lira peşin para 150 bine, geriye kalan ve taksitle ödenecek alacaklar için verilmesi öngörülen faiz yüzde 4'ten yüzde 6'ya çıkarılmıştır.

Köyleri Bakanlığının rakamlarına göre Türkiye'de tarım kesiminde 21 milyon insan yaşamaktadır. 636 bin aile yaşayabilecek kadar toprağa sahiptir. 1 milyon 268 bin ailenin hiç toprağı yoktur. 747 köy, tapu siciliyle ağaların mülkiyetindedir. 2 milyon 221 bin ailenin de yeteri kadar toprağı yoktur.

1934'den bu yana 16 sözde toprak reformu kanunu kabul edilmiştir. Buna rağmen demokratik, gerçek bir toprak reformu yapılmamıştır. Çıkarılan kanunlar, büyük toprak beylerini daha da kuvvetlendirmekten başka bir sonuç vermemiştir.

● İstanbul 3 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde 256 sanıklı THKO ve Cephesi davasına 14 Haziran günü devam edildi. Duruşmada Dev-Genç Genel Başkanı Yusuf Küpeli şunları söyledi: «Bizler kendimize komünist denmesine ve kendimizi komünist zannetmemize rağmen, sınıfsal hareketimiz ve zaaflarımız nedeniyle üniversite kantininden uzaklaşamadık. Emperyalizmin bize açtığı kanal içinde anarşizmin, Neoratzizmin, Troçkizmin batağına saplandık. Amacım burada kahramanlık taslamak, kendimi temize çıkarmak, siyasi entrika yapmak, yahut mahkeme karşısında özür dilemek değildir. Ben kendimi işçi sınıfına, ezilen, sömürülen yoksul halkıma ve dünya halklarına karşı suç işlemiş olarak kabul ediyorum.

Komünist olmadığımı, Marksist-Leninist olmadığımı söylüyorum. Bu da sadece gerçekleri söylemektir. Burada komünistim demek, Marksist-Leni-

nistim demek kolaydır. Ben eğer olabilseydim bundan iftihar duyar ve iftiharla da belirtirdim.

Üç-beş anarşistin eline tabancayı alıp sağa sola ateş etmesi, birkaç banka soyması, halkımıza ne kadar heyecan verecekse, bizim burada teslim olmamız, af dilememiz gibi iğrenç durumlara düşmemiz halkımızda o derece durgunluk verir.»

Bilindiği gibi Küpeliden önce aynı mahkemede ifade veren Kürkçü ve İncili, daha sonra konuşan Aktolga da buna benzer konuşmalar yapmışlar, gençlik hareketini, Maocuların, Troçkistlerin, emperyalizmin teşvikleri ile çıkmaza soktuklarını belirtmişlerdir. Bu konuda Mihri Belli'nin karanlık bir rol oynadığını da kaydetmişlerdir.

● Keban barajının inşa edildiği yerde uzmanlar 800 metre uzunluğunda, 225 metre derinliğinde yeni bir çatlak bulmuşlardır. Bu çatlaklardan Kızılırmak kadar su akacak, barajın işlemlerini imkânsız kılacağı gibi civar için de büyük bir tehlike yaratacaktır. Belirtildiğine göre, durumdan sorumlu olan, gerektiği gibi incelemeler yapmadan projeleri hazırlayan Amerikan EBASKO şirketiyle, bu şirketin çalışmalarını kontrol etmeyen hükümetlerdir.

DÜNYADA

● Sosyalist ülkeler arasında Yardımlaşma Konseyi'nin Prag 27. Genel Kurul toplantısı 7 Haziran günü sona erdi. Yayınlanan ortak bildiride şu noktalar belirtiliyor: Enerji kaynaklarının genişletilmesi; sosyalist ülkeler arasındaki bilimsel teknik işbirliğinin daha da kuvvetlenmesi; uzun vadeli ve gerçekçi kalkınma plânlarının daha etkili bir şekilde hazırlanması; bu hedefe varmak için uzun vadeli ticaretin daha da geliştirilmesi; 1975-80 yıllarının plânlarının hazırlanmasına başlanması.

● 1 Haziran günü Yunanistandaki askeri cunta «kırallığı kaldırdı ve cumhuriyet ilân etti». Faşist cuntanın bu hareketi, Yunan halkını şaşırtmak ve ömrünü uzatmak çabasından başka birşey ifade etmemektedir.

● 20 Haziran günü Alman Demokratik Cumhuriyeti ile Federal Almanya arasında imzalanmış olan «Temel İlişkiler Anlaşması» yürürlüğe girdi. Sosyalist Almanya'nın çabası ve Avrupada barış ve güvenliği kuvvetlendirmek maksadıyla hazırlanan bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile Batı Alman intikamcılarını önemli bir yenilgiye uğratılmıştır.

● 20 Haziran günü Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti ile Federal Almanya arasında anlaşma parafe edildi. Anlaşmaya göre, 1938'de Nazi Almanyası, Faşist İtalya, İngiltere ve Fransa arasında imzalanan ve Südetler bölgesinin Almanya'ya geçmesini öngören Münih diktası tamamen hükümsüz sayılmaktadır.

● 29 Haziran günü Şili'de gericiiler bir hükümet darbesi yapmayı denediler. Bir tank birliği cumhurbaşkanı Allendenin oturduğu saraya ateş açtı. Halk hükümetine bağlı asker ve polis birliklerinin ve halkın yardımıyla ayaklanma kısa zamanda bastırıldı. Elebaşları tutsak edildi. Elde edilen belgelere göre ayaklanmayı Amerikan CIA örgütü hazırlamıştır.

AYIN YORUMLARI

TARİHSEL BİR DÖNÜM NOKTASI OLAN ANLAŞMALAR

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in Birleşik Amerika gezisi sırasında dünya barışının güçlenmesi için elde edilen sonuçlar dünya kamuoyu tarafından büyük bir ilgi ile izlendi. Neden dünya kamuoyu bu geziye bu kadar büyük bir ilgi gösterdi? Bunun nedeni açıktır. Halklar, dünya demokratik kamuoyu, herşeyden önce, bir atom harbinin tehdidinden kurtulmak, emek ürünlerinin, soğuk harp politikasının dayattığı silâhlanma yarışına harcanmasının önlenmesini, barış içinde gelişmek ve kalkınmak istiyor. Dünya kamuoyu, Brejnev'in Birleşik Amerika gezisinin bu umutlarının gerçekleşmesine büyük ölçüde yardım edeceğini anladı.

Emperyalizmin, özellikle en kuvvetli emperyalist devlet olan Birleşik Amerikanın, dünya ölçüsündeki tekeller imparatorluklarını korumak için soğuk harbi sürdürdükleri ve bu soğuk harp içinde anti-komünizmi geniş ölçüde körükledikleri, Sovyetler Birliğine ve öteki sosyalist ülkelere karşı bir haçlı seferi yaratmak istedikleri bilinen bir gerçektir. Emperyalizmin dünya ölçüsünde sürdürdüğü soğuk harbin hedeflerinden biri de, Dünya Sosyalist Topluluğu'nun her türlü yardımıyla gittikçe güçlenen ulusal kurtuluş hareketlerini boğmak ve yok etmektir.

Güney-Doğu Asyada askeri saldırı birçok Güney Amerika, Afrika, Orta-Doğu ülkelerinde gerici iktidarları, karşı devrimleri, faşizmi, sıkıyönetimleri ihraç etme ve destekleme şeklinde beliren bu saldırılar, dünya kamuoyu için sürekli ve büyük bir endişe kaynağıydı.

Emperyalizmin bu soğuk harp politikası karşısında Sovyetler Birliğinin ve öteki sosyalist ülkelerin, sosyal düzenlerin ayrı ülkelerin barış içinde yan yana yaşamasını sağlamak barış ve güvenliği kuvvetlendirmek, genel silâhsızlanma ve anlaşmazlıkları barışçı yollarla çözümlmek, İkinci Dünya Harbi sonucunda meydana gelmiş olan sınırları tanımak politikası yer alıyordu.

Emperyalizmin kışkırttığı soğuk harp İkinci Dünya Harbinden bu yana sürüp gidiyordu. Emperyalizmin soğuk harp saldırıları, ideolojik, ekonomik, politik alanları kapsıyor, sosyalist ülkeleri, dünya komünist ve işçi hareketlerini, ulusal kurtuluş hareketlerini hedef ediniyordu. İkinci Dünya

Harbinden bu yana sürdürülen bu soğuk harpte emperyalizm yenik düştü. Dünya işlerinde, hatta global stratejide girişimi kaybetti. Girişim önemli ölçüde sosyalist ülkelere, dünya komünist ve işçi hareketine, ulusal kurtuluş mücadelelerine geçti.

Leonid Brejnev ile Birleşik Amerika Cumhurbaşkanı Nikson arasında 20-25 Haziran günlerinde yapılan görüşmeler sonunda imzalanan anlaşmalar, emperyalizmin soğuk harpte yenik düşmesinin, girişimi kaybetmesinin resmi belgeleridir.

Vaşington'da Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika arasında dokuz anlaşma imzalandı: Tarım Alanında Araştırma, Kültürel İlişkileri Geliştirme, Okyanosografi, Ulaştırma, Maliye, Stratejik Silâhların Kısıtlanması, Nükleer Harbin Önlenmesi anlaşmaları.

Stratejik silâhların kısıtlanması, nükleer bir harbin önlenmesi anlaşmaları dünya barış ve güvenliğinin kuvvetlenmesi yönünde atılan önemli adımlardır, Sovyetler Birliğinin dış politikasının insanlığa en güzel hediye-leri arasındadır.

Emperyalizmin başlattığı soğuk harp insanlığa özellikle Türkiye gibi emperyalizmin askeri, politik ve ekonomik sistemlerine bağlı ülkelere çok pahalıya mal oldu. Ülkemizin İkinci Dünya Harbi sonundan bu yana muhtaç olduğu nitelikte bir sanayileşme ve kalkınma hızını bulamaması, az gelişmiş bir tarım ülkesi olarak kalması, halk yığınlarının yoksullaşma sürecinin hızlanması, işsizliğin, enflasyonun durmadan artması, terör, sıkıyönetim ve kanlı yöntemlerin yürütülmesi, hep emperyalizmin başlattığı soğuk harbin uzak yakın etkileridir.

Emperyalizm zayıfladı, soğuk harp de yenilgiye uğradı. Fakat onun kışkırtma imkânları tamamen tükenmedi. Soğuk harpte emperyalizmin yenilgiye uğraması, Türkiye'de işbirlikçi burjuvazinin de yenilgiye uğraması için elverişli şartlar yaratılmıştır. Ama, ancak devrimci güçlerin ortak eylemleri ile işbirlikçi burjuvazinin hegemonyasını yenmek, demokratik, anti-emperyalist bir iktidarı işbaşına geçirmek mümkün olacaktır.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMUNUN 28. GENEL KURULU

SSK 28. Genel Kurulu 25 Haziran günü Ankara'da çalışmalarına başladı. Gerek Genel Kurul toplantısında, gerekse toplantıdan önce SSK'daki durum basında ve sendika çevrelerinde geniş tartışmalara konu oldu. Kamuoyunda, özellikle işçi çevrelerinde SSK'daki ekonomik bunalım, hattâ çöküntü üzerinde duruluyordu.

Gerçekten de 14 milyar liraya yakın özvarlığı olmasına rağmen SSK, işçilerin yararına olması gereken ödevleri yerine getiremez duruma düşmüştü. Meselâ sakatlık, ihtiyarlık, hastalık ödemelerini yapamıyor, büyük bir para sıkıntısı içinde bocalıyordu.

SSK'nın hesaplarına kuş bakışı bir göz atılsaydı, Kurumun büyük sermayecilere, bankalara 5 milyar lira kadar borç verdiğini görüyorlardı. Büyük sermayeciler milyarlarca lirayı almışlar, faiz bile vermeden kullanıyorlar. Bankalar ucuz faizle aldıkları paraları yüksek faizle kredi olarak dağıtmakta ve milyonlar vurmaktadırlar. Kurumun ayrıca patronlardan 1,5 milyar lirayı bulan prim alacağı vardır. Bu paraları da patronlar faizsiz kredi olarak kullanmaktadırlar. Patronların artan bir oranla primleri ödemediğinden Kurumun yıllık geliri 6 milyar liradan 3 milyar liraya düşmüştür. Kurumun ayrıca Batı Almanya, Hollanda, Belçika ve Avusturya sosyal sigortalarından 42 milyon lira alacağı vardır.

Bu paraların geri alınması, işçi sınıfının sosyal ve sağlık işlerine ayrılması konusunda SSK Yönetim Kurulu 27. Genel Kurul toplantısından bu yana herhangi bir girişimde bulunmamıştır. Oysa 27. Genel Kurul'da bu yönde karar alınmıştı.

SSK'nın 28. Genel Kurul toplantısı bu gibi bir hava içinde açıldı. Fakat Kongreye iktidar çevreleri, özellikle AP yöneticileri hakim oldular ve Kurumun milyarlarca fonunun büyük sermaye çevreleri tarafından talan edilmesine karşı herhangi bir tedbir alınmasını engellediler.

AP yöneticilerinin, iktidar çevrelerinin bu çabalarına Türk-İş'teki Demirsoy-Tunç grubu da elinden gelen yardımı esirgemedi. Hattâ Türk-İş'in

Genel Kurulda, Yönetim Kurulu seçimi de yapılmadı. Tüzüklere göre sorunlarının, yani soygun olaylarının ortaya atılmasına, basına aktarılmasına karşı çıktı. Bunu yapanları sert dille kınadı!

Halil Tunç'un bu konuşması, kendisine bağlı sarı sendikacıları bile hayrete düşürdü. Ne var ki, sırtını Amerikan emperyalizminin para yardımına, MIT ve iktidar çevrelerine dayıyan Demirsoy-Tunç grubu açık oynamıya başlamıştır.

Genel Kurulda, Yönetim Kurulu seçimi de yapılmadı. Tüzüklere göre yapılmazdı da. Büyük sermaye çevrelerinin hazırladığı tüzüğe göre, Kurumun Yönetim kurulu, hükümet, patronlar ve Türk-İş tarafından gösterilen adaylar arasından beş yıl için seçilir. Bu yıl, bir patron temsilcisi ile bir Türk-İş temsilcisinin müddeti dolduğundan bunların seçimi yapıldı. Yani SSK'da «zaman yine o zaman, devir yine o devir».

Böylece, SSK'nın yönetiminin işçi sınıfı tarafından ele alınması sorunu bütün önemiyle beliriyor. İşçi militanları, gerçek sendikacılar, devrimci aydınlar SSK'nın yönetimini ele alıncaya kadar, işçi sınıfının malı olan Kurum'un talan edilmesi önlenemeyecektir. İktidarın, işçi sınıfının düşmanlarının elinde olduğu bugünkü şartlarda bile, bütün sendikalar, devrimci aydınlar ortak bir eylem yürüttükleri, işçi sınıfını emekçileri seferber ettikleri takdirde, SSK'nın yönetimini ele geçirmeleri, halk düşmanı iktidarı ve büyük sermaye çevrelerini geriletmeleri mümkündür.

«Yeni Çağ» dan Okuyuculara

Sayın Okuyucular,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Ve biz, bunları elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okuyucularımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Çünkü bu numaralarda, genellikle adreste küçük bir hata, derginin elinize geçmesini engellemektedir. Sonra, adres değiştirince, yeni adresinizi bize derhal bildiriniz gerekir.

Dergiyi arkadaşlarınız arasında da tanıtmak ve okutmakla ulusal ve sosyal kurtuluş davamızın saflarına yeni savaşçılar kazandırmış olursunuz.

Dergiyi henüz abone olmıyanlar, arzu ettikleri takdirde, adresimize bir mektup yazarak isteklerini bildirebilirler.

Bundan başka, aşağıdaki kitapları edinmek isteyenler de bu dileklerini bir mektupla adresimize yazabilirler.

1. DAVA VE MUDAFAA (1951 tevkiflerinde Türkiye Komünist Partisi yönetiminin başında bulunan *Zeki Baştımar'ın Askeri Mahkeme önünde yaptığı müdafaa*),

2. SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİNİN PROGRAMI,

3. NAZIM HIKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 7 cilt çıkmıştır),

4. BİLİMSEL KOMÜNİZM,

5. LENİN (Biyografisi),

6. S. Üstüngel'in Sovyetler Birliği'ni anlatan «GÜNEŞLİ DÜNYA» adlı eseri,

7. Ahmet Saydan'ın, Alman ulusunun sosyalist devletini bütün yönleriyle tanıtan «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ» adlı eseri,

8. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA.

Adresimiz:

Yeni Çağ – Stredisko pro rozsirovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

«YENİ ÇAG» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

Sayfa

B. Ponomaröv

Çağdaş genç nesil ve komünistler 425
Marksistlerin uluslararası tartışması

xx: Kapitalist dünyada kadın 438

M. Varnenska

Üstün gelen Viyetnam 455

Z. Lorents

Dünya gençlik forumu 459

A. Balagtas

Filipinlerde Maoistler 467

F. Fürnberg

Dünkü ve bugünkü proletarya enternasyonalizmi 474

Okuyucularla başbaşa

Leninci parti cüzdanı 486

xx: Sosyalist ülkelerde eğitim ve bilim 490

xx: Komünist ve işçi partileri hakkında kısa bilgiler 501

ÖZEL SAYFALAR

A. Saydan

Ayın olayları 503

Ayın yorumları 510

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi 25 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.

Elyaz. 5.11.60